

RAHVUSVAHELINE KVALITEEDIJUHTIMISE STANDARD (EESTI) 1 (TÄIENDATUD) *

KVALITEEDIJUHTIMINE ETTEVÕTETE PUHUL, MIS VIIVAD LÄBI FINANTSARUANNETE AUDITEID VÕI ÜLEVAATUSI VÕI MUID KINDLUSTANDVAID VÕI SEONDUVATE TEENUSTE TÖÖVÕTTE

(Kehtib alates 15. detsember 2022)

SISUKORD

	Lõik
Sissejuhatus	
Käesoleva ISQMi ulatus	1–5
Ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteem.....	6–11
Käesoleva ISQMi mõjuvõim	12
Jõustumiskuupäev	13
Eesmärk	14–15
Definitsioonid	16
Nõuded	
Asjassepuutuvate nõuete rakendamine ja nendega vastavuses olemine	17–18
Kvaliteedijuhtimise süsteem	19–22
Ettevõtte riskide hindamise protsess.....	23–27
Valitsemine ja liidriks olemine.....	28
Asjassepuutuvad eetikanõuded.....	29
Kliendisuhete ja spetsiifiliste töövõtude aktsepteerimine ja jätkamine	30
Töövõtu läbiviimine	31
Ressursid.....	32
Informatsioon ja infovahetus.....	33
Ettenähtud vastused.....	34
Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess.....	35–47
Võrgustiku nõuded või võrgustiku teenused.....	48–52
Kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamine.....	53–56
Dokumentatsioon.....	57–60
Rakendus- ja muu selgitav materjal	
Käesoleva ISQMi ulatus	A1–A2

Ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteem.....	A3–A5
Käesoleva ISQMi mõjuvõim	A6–A9
Definitsioonid	A10–A28
Asjassepuutuvate nõuete rakendamine ja nendega vastavuses olemine	A29
Kvaliteedijuhtimise süsteem	A30–A38
Ettevõtte riskide hindamise protsess.....	A39–A54
Valitsemine ja liidriks olemine.....	A55–A61
Asjassepuutuvad eetikanõuded.....	A62–A66
Kliendisuhete ja spetsiifiliste töövõtude aktsepteerimine ja jätkamine	A67–A74
Töövõtu läbiviimine	A75–A85
Ressursid.....	A86–A108
Informatsioon ja infovahetus.....	A109–A115
Ettenähtud vastused.....	A116–A137
Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess.....	A138–A174
Võrgustiku nõuded või võrgustiku teenused.....	A175–A186
Kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamine.....	A187–A201
Dokumentatsioon.....	A202–A206

Rahvusvahelist kvaliteedijuhtimise standardit (ISQM) 1 „Kvaliteedijuhtimine ettevõtete puhul, mis viivad läbi finantsaruannete auditeid või ülevaatusi või muid kindlustandvaid või seonduvate teenuste töövõtte“ tuleks lugeda koos dokumendiga „Vandeaudiitori kutsetegevuse standardite eessõna (Eesti)“.

* Käesolevas standardis rahvusvahelisele auditeerimise, ülevaatamise, kindlustandvate ja seonduvate teenuste ning kvaliteedikontrolli standardile, samuti nimetatud standardite eessõnale, eetikakoodeksile ning kindlustandvate teenuste raamistikule tehtud viidet, olenemata selle vormist, käsitatakse edaspidi viitamisena Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni põhimõtete ja rahvusvaheliste standardite alusel koostatud ning audiitortegevuse seaduse § 46 lõike 2 kohaselt järelevalvenõukogu poolt kinnitatud vandeaudiitori kutsetegevuse standardile, sh rahvusvahelisele auditeerimise standardile (Eesti), ülevaatamise, kindlustandvate ja seonduvate teenuste ning kvaliteedikontrolli standardile (Eesti), samuti nimetatud standardite eessõnale (Eesti), eetikakoodeksile (Eesti) ning kindlustandvate teenuste raamistikule (Eesti).

Käesolevas standardis Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsioonile või tema organile või muule töövormile tehtud viidet, olenemata selle vormist, käsitatakse edaspidi viitamisena Eesti Audiitorkogule või tema asjakohasele organile, sh audiitortegevuse järelevalve nõukogule.

Sissejuhatus

Käesoleva ISQMi ulatus

1. Käesolevas rahvusvahelises kvaliteedijuhtimise standardis (*International Standard on Quality Management*, ISQM) käsitletakse ettevõtte kohustusi seoses kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamise, rakendamise ja kasutamisega finantsaruannete auditite või ülevaatuste puhul või muude kindlustandvate või seonduvate teenuste töövõttude puhul.
 2. Töövõtu kvaliteedi ülevaatused moodustavad osa ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemist ning:
 - (a) käesolev ISQM käsitleb ettevõtte kohustust kehtestada poliitikad või protseduurid, mis käsitlevad töövõtte, mille puhul nõutakse töövõtu kvaliteedi ülevaatuste läbiviimist;
 - (b) ISQM 2¹ käsitleb töövõtu kvaliteedi ülevaataja määramist ja sobivust ning töövõtu kvaliteedi ülevaatusel läbiviimist ja dokumenteerimist.
 3. Rahvusvahelise auditeerimise ja kindlustandvate töövõttude standardite komitee (*International Auditing and Assurance Standards Board*, IAASB) muud seisukohad:
 - (a) tuginevad alusele, et ettevõtte suhtes kehtivad ISQMid või riiklikud nõuded, mis on vähemalt sama nõudlikud,² ja
 - (b) hõlmavad töövõtu partneritele ja muudele töövõtu meeskonna liikmetele kehtestatud nõudeid seoses kvaliteedijuhtimisega töövõtu tasemel. Näiteks käsitleb ISA 220 (muudetud) audiitori spetsiifilisi kohustusi kvaliteedijuhtimise suhtes töövõtu tasemel finantsaruannete auditi puhul ning töövõtu partneri seonduvaid kohustusi. (vt lõik A1)
 4. Käesolevat ISQMi tuleb lugeda koos asjassepuutuvate eetikanõuetega. Seaduses, regulatsioonis või asjassepuutuvates eetikanõuetes võidakse kehtestada ettevõtte kvaliteedijuhtimisega seotud kohustusi peale nende, mida on kirjeldatud käesolevas ISQMis. (vt lõik A2)
 5. Käesolev ISQM kehtib kõikidele ettevõtetele, mis viivad läbi finantsaruannete auditeid või ülevaatusi või muid kindlustandvaid või seonduvate teenuste töövõtte (st kui ettevõtte viib läbi mis tahes selliseid töövõtte, kohaldatakse käesolevat ISQMi, ning käesoleva ISQMi nõuete kohaselt kehtestatud kvaliteedijuhtimise süsteem võimaldab ettevõtetel kõikide selliste töövõttude järjepidevat läbiviimist).
- 5.D1 Standardi täiendused kehtivusega alates 1. juulist 2018, mis on tähistatud täiendiga „D“, on kehtestatud Euroopa Liidu Direktiivi 2014/56/EU artiklite 24a (Vannutatud audiitorite ja audiitorühingute sisemine töökorraldus), 24b (Töökorraldus) ja 30e lõike 3 ülevõtmiseks Eesti õigusesse. Tulenevalt käesoleva standardi muudest sätetest ja muudest auditeerimisstandarditest võivad kõnealused nõuded lisaks kohustusliku auditi teostamisele olla asjakohased ka muude kindlustandvate ja seotud teenuste osutamisel.

¹ ISQM 2 „Töövõtu kvaliteedi ülevaatused“

² Vt näiteks rahvusvaheline auditeerimise standard (*International Standard on Auditing*, ISA) 220 (muudetud) „Finantsaruannete auditi kvaliteedijuhtimine“ (muudetud), lõik 3

Ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteem

6. Kvaliteedijuhtimise süsteem toimib jätkuval ja korduval viisil ning on vastav muutustele ettevõtte ja selle töövõtude olemuses ja tingimustes. Lisaks ei toimi see lineaarsel viisil. Siiski käsitleb kvaliteedijuhtimise süsteem käesoleva ISQMi tähenduses järgmist kaheksat komponenti: (vt lõik A3)
 - (a) ettevõtte riskide hindamise protsess;
 - (b) valitsemine ja liidriks olemine;
 - (c) asjassepuutuvad eetikanõuded;
 - (d) kliendisuhete ja spetsiifiliste töövõtude aktsepteerimine ja jätkamine;
 - (e) töövõtu läbiviimine;
 - (f) ressursid;
 - (g) informatsioon ja infovahetus ning
 - (h) monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess.
7. Käesolev ISQM nõuab, et ettevõtte rakendaks riskipõhist lähenemisviisi kvaliteedijuhtimise süsteemi komponentide väljatöötamisel, rakendamisel ja kasutamisel vastastikku seotud ja koordineeritud viisil selliselt, et ettevõtte juhib ennetavalt tema läbiviidavate töövõtude kvaliteeti. (vt lõik A4)
8. Riskipõhine lähenemisviis sisaldub käesoleva ISQMi nõuetes järgmise kaudu:
 - (a) kvaliteedieesmärkide kehtestamine. Ettevõtte kehtestatud kvaliteedieesmärgid koosnevad kvaliteedijuhtimise süsteemi komponentidega seotud eesmärkidest, mis ettevõttel tuleb saavutada. Ettevõtte peab kehtestama käesolevas ISQMis määratletud kvaliteedieesmärgid ja mis tahes täiendavad kvaliteedieesmärgid, mida ettevõtte peab vajalikuks kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärkide saavutamiseks;
 - (b) kvaliteedieesmärkide saavutamist ohustavate riskide (millele viidatakse käesolevas standardis kui kvaliteediriskidele) tuvastamine ja hindamine. Ettevõtte peab tuvastama ja hindama kvaliteediriske, et anda alus vastuste väljatöötamiseks ja rakendamiseks;
 - (c) vastuste väljatöötamine ja rakendamine kvaliteediriskide käsitlemiseks. Kvaliteediriskide käsitlemiseks vajalike ettevõtte vastuste olemus, ajastus ja ulatus tuginevad ning on vastavad kvaliteediriskidele antud hinnangute põhjustele.
9. Käesolev ISQM nõuab, et üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, hindab (hindavad) ettevõtte nimel vähemalt kord aastas kvaliteedijuhtimise süsteemi ning järeldab (järeldavad), kas kvaliteedijuhtimise süsteem annab ettevõtte põhjendatud kindluse, et saavutatakse süsteemi eesmärgid, mida on nimetatud lõigu 14 punktides a ja b. (vt lõik A5)

Skaleeritavus

10. Riskipõhise lähenemisviisi rakendamisel peab ettevõtte võtma arvesse:
 - (a) ettevõtte olemust ja tingimusi ning
 - (b) ettevõtte läbiviidavate töövõtude olemust ja tingimusi.

Seega ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamine, eelkõige süsteemi keerukus ja formaalsus, varieerub. Näiteks ettevõtte, mis viib läbi eri liiki töövõtte paljude erisuguste majandusüksuste

jaoks, sealhulgas börsinimekirja kantud majandusüksuste finantsaruannete auditeid, vajab tõenäoliselt keerukamat ja ametlikumat kvaliteedijuhtimise süsteemi ning toetavat dokumentatsiooni kui ettevõtte, mis viib läbi üksnes finantsaruannete ülevaatusi või finantsinformatsiooni koostamise töövõtte.

Võrgustikud ja teenuseosutajad

11. Käesolevas ISQMis käsitletakse ettevõtte kohustusi, kui ettevõtte:

- (a) kuulub võrgustikku ja ettevõtte on vastavuses võrgustiku nõuetega või kasutab kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõttude läbiviimisel võrgustiku teenuseid või
- (b) kasutab teenuseosutaja ressursse kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõttude läbiviimisel.

Isegi kui ettevõtte on vastavuses võrgustiku nõuetega või kasutab võrgustiku teenuseid või teenuseosutaja ressursse, vastutab ettevõtte oma kvaliteedijuhtimise süsteemi eest.

Käesoleva ISQMi mõjuvõim

12. Lõigus 14 on esitatud ettevõtte eesmärk käesoleva ISQMi järgimisel. Käesolev ISQM sisaldab: (vt lõik A6)

- (a) nõudeid, mis on välja töötatud, et võimaldada ettevõttel täita lõigus 14 nimetatud eesmärki; (vt lõik A7)
- (b) seotud juhiseid rakendus- ja muu selgitava materjali näol; (vt lõik A8)
- (c) sissejuhatavat materjali, millega antakse ISQMist õigesti arusaamiseks asjassepuutuv kontekst, ja
- (d) definitsioone. (Vt lõik A9)

Jõustumiskuupäev

13. Käesoleva ISQMiga vastavuses olevate kvaliteedijuhtimise süsteemide väljatöötamine ja rakendamine on nõutav 15. detsembriks 2022 ning käesoleva ISQMi lõikudes 53–54 nõutav kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamine tuleb läbi viia ühe aasta jooksul pärast 15. detsembrit 2022.

Eesmärk

14. Ettevõtte eesmärk on töötada välja kvaliteedijuhtimise süsteem finantsaruannete auditite või ülevaatuste jaoks või ettevõtte läbi viidavate muude kindlustandvate või seonduvate teenuste töövõttude jaoks ning rakendada ja kasutada seda süsteemi, mis annab ettevõttele põhjendatud kindluse järgmise kohta:

- (a) ettevõtte ja selle personal täidavad oma kohustusi kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega ning viivad töövõtte läbi kooskõlas nimetatud standardite ja nõuetega ning
- (b) ettevõtte või töövõtu partnerite välja antud töövõtuaruanded on antud tingimustes asjakohased.

15. Kvaliteetsete töövõttude järjepidev läbiviimine teenib avalikku huvi. Kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamine, rakendamine ja kasutamine võimaldab kvaliteetsete töövõttude järjepidevat läbiviimist, andes ettevõttele põhjendatud kindluse, et saavutatakse kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgid,

mida on nimetatud lõigu 14 punktides a ja b. Kvaliteetsed töövõttud saavutatakse töövõttude planeerimise ja läbiviimise ning nendest aruandmise teel kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega. Nende standardite eesmärkide saavutamine ja kohaldatavate seadusest või regulatsioonist tulenevate nõuete järgimine hõlmab kutsealase otsustuse rakendamist ja, kui töövõtu tüüp tingib, kutsealase skeptitsismi rakendamist.

Definitsioonid

16. Käesolevas ISQMis kasutamise otstarbel on järgmistel terminitel allpool antud tähendused:
- (a) puudus ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis (millele viidatakse käesolevas ISQMis kui „puudusele“) – see esineb, kui: (vt lõigud A10, A159–A160)
 - (i) kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgi saavutamiseks nõutavat kvaliteedieesmärki ei ole kehtestatud;
 - (ii) kvaliteediriski või kvaliteediriskide kombinatsiooni ei ole tuvastatud või seda ei ole nõuetekohaselt hinnatud; (vt lõik A11)
 - (iii) vastus või vastuste kombinatsioon ei vähenda seotud kvaliteediriski esinemise tõenäosust aktsepteeritavalt madalale tasemele, sest vastus(ed) ei ole nõuetekohaselt välja töötatud, rakendatud või ei toimi tulemuslikult, või
 - (iv) kvaliteedijuhtimise süsteemi muu aspekt puudub või see ei ole nõuetekohaselt välja töötatud, rakendatud või ei toimi tulemuslikult, nii et käesoleva ISQMi nõuet ei ole käsitletud; (vt lõik A12)
 - (b) töövõtu dokumentatsioon – tehtud töö, saadud tulemuste ja praktiseerija poolt tehtud kokkuvõtete kajastamine (mõnikord kasutatakse selliseid termineid nagu „tööpaber“ või „tööpaberid“);
 - (c) töövõtu partner^{3,4} – partner või muu ettevõtte määratud üksikisik, kes vastutab töövõtu ja selle läbiviimise ning ettevõtte nimel väljaantava aruande eest ning kellel on, kui nõutav, kutsealase, seadusandliku või reguleeriva asutuse asjakohane volitus;
 - (d) töövõtu kvaliteedi ülevaatus – töövõtu meeskonna tehtud märkimisväärseid otsustusi ja nendega seotud kokkuvõtteid käsitlev objektiivne hinnang, mille annab töövõtu kvaliteedi ülevaataja ja mis on lõpetatud töövõtuaruande kuupäeval või enne seda;
 - (e) töövõtu kvaliteedi ülevaataja – partner, muu üksikisik ettevõttes või väline üksikisik, kelle ettevõtte on määranud läbi viima töövõtu kvaliteedi ülevaatus;
 - (f) töövõtu meeskond – kõik partnerid ja töötajaskond, kes viivad läbi töövõttu, ning mis tahes muud üksikisikud, kes viivad läbi töövõtu protseduure, välja arvatud välisekspert⁵ ja siseaudiitorid, kes osutavad töövõtuga seotud otsustest abi; (vt lõik A13)
 - (g) välised inspekteerimised – välise järelevalveasutuse tehtud inspekteerimised või uurimised, mis on seotud ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi või ettevõtte läbiviidud töövõttudega; (vt lõik A14)

³ „Töövõtu partnerit“ ja „partnerit“, kui on asjassepuutuv, tuleb lugeda viidetena nende avaliku sektori ekvivalendile.

⁴ „Töövõtupartneri“ all on mõeldud ka võtmetähtsusega auditeerimispartnerit(eid) Euroopa Liidu auditi direktiivi 2006/43/EÜ ja seda täiendava direktiivi 2014/56/EL tähenduses.

⁵ ISA 620 „Audiitori eksperti töö kasutamine“ lõigu 6 punktis a defineeritakse termin „audiitori ekspert“.

- (h) tähelepanekud (seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga) – kvaliteedijuhtimise süsteemi välja-töötamist, rakendamist ja kasutamist käsitlev informatsioon, mis on kogunenud monitoorimis-tegevuste või väliste inspekteerimiste läbiviimisel või muudest asjassepuutuvatest allikatest ning mis annab märku, et esineda võib üks või mitu puudust; (vt lõigud A15–A17)
- (i) ettevõtte – üksikpraktiseerija, kutseliste arvestusekspertide partnerlus, korporatsioon või muu majandusüksus või avaliku sektori ekvivalent; (vt lõik A18)
- (j) börsinimekirja kantud majandusüksus – majandusüksus, mille osad, aktsiad või võlad on no-teeritud või kantud börsinimekirja tunnustatud börsil või neid turustatakse tunnustatud börsi või muu sellega võrdväärse asutuse regulatsioonide kohaselt;
- (k) võrgustikku kuuluv ettevõtte – ettevõtte või majandusüksus, mis kuulub ettevõtte võrgustikku;
- (l) võrgustik – suurem struktuur: (vt lõik A19)
 - (i) mis on suunatud koostööle ja
 - (ii) mis on selgelt suunatud kasumile või kulude jagamisele või mis jagab ühist omandiõi-gust, kontrolli või juhtkonda, ühiseid kvaliteedijuhtimise poliitikaid või protseduure, ühist äristrateegiat, ühise kaubamärgi nime kasutamist või märkimisväärset osa kutsealastest ressursidest;
- (m) partner – mis tahes üksikisik, kellel on volitused siduda ettevõtte kutsealaste teenuste töövõtu läbiviimise suhtes;
- (n) personal – partnerid ja töötajaskond ettevõttes; (vt lõigud A20–A21)
- (o) kutsealane otsustus – asjassepuutuva väljaõppe, teadmiste ja kogemuste rakendamine kut-sestandardite kontekstis informeeritud otsuste tegemisel tegevuskavade kohta, mis on asjako-hased ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamisel, rakendamisel ja kasutamisel;
- (p) kutsestandardid – IAASB töövõtte standardid, nagu defineeritud IAASB „Rahvusvaheliste kvaliteedijuhtimise, auditeerimise, ülevaatusse, muude kindlustandvate ja seonduvate teenuste alaste seisukohtade eessõnas“, ja asjassepuutuvad eetikanõuded;
- (q) kvaliteedieesmärgid – kvaliteedijuhtimise süsteemi komponentidega seotud soovitud väljundid, mis ettevõttel tuleb saavutada;
- (r) kvaliteedirisk – risk, millel on põhjendatud võimalus:
 - (i) esinemiseks ja
 - (ii) individuaalselt või kombinatsioonis muude riskidega ebasoodsa mõju avaldamiseks ühe või mitme kvaliteedieesmärgi saavutamisele;
- (s) põhjendatud kindlus – käesoleva ISQMi kontekstis kõrge, kuid mitte absoluutne kindlusaste;
- (t) asjassepuutuvad eetikanõuded – kutse-eetika põhimõtted ja eetikanõuded, mida kohaldatakse kutseliste arvestusekspertide suhtes selliste töövõtte läbiviimisel, mis on finantsaruannete auditid või ülevaatused või muud kindlustandvad või seonduvate teenuste töövõttud. Asjasse-puutuvad eetikanõuded koosnevad tavaliselt IESBA koodeksi sätetest, mis on seotud finant-saruannete audititega või ülevaatusetega või muude kindlustandvate või seonduvate teenuste töövõttudega, koos riiklike nõuetega, mis on piiravamad; (vt lõigud A22–A24, A62)
- (u) vastus (seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga) – ettevõtte välja töötatud ja rakendatud poliiti-kad või protseduurid ühe või mitme kvaliteediriski käsitlemiseks: (vt lõigud A25–A27, A50)

- (i) poliitika on avaldused selle kohta, mida tuleks või ei tohiks teha kvaliteediriski(de) käsitlemisel. Need avaldused võivad olla dokumenteeritud, sõnaselgelt infovahetuses esitatud või kaudselt väljendatud tegevuste ja otsuste kaudu;
- (ii) protseduurid on tegevused poliitikate rakendamiseks;
- (v) teenuseosutaja (käesoleva ISQMi kontekstis) – ettevõtteväliline üksikisik või organisatsioon, kes annab ressursi, mida kasutatakse kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõtude läbiviimisel. Teenuseosutajate hulka ei kuulu ettevõtte võrgustik, teised võrgustikku kuuluvad ettevõtted ega muud võrgustiku struktuurid või organisatsioonid; (vt lõigud A28, A105)
- (w) töötajaskond – professionaalid, kes on muud kui partnerid, sealhulgas ettevõtte poolt tööle võetud mis tahes eksperdid;
- (x) kvaliteedijuhtimise süsteem – ettevõtte välja töötatud, rakendatud ja kasutatav süsteem, mis annab ettevõttele põhjendatud kindluse järgmise kohta:
 - (i) ettevõtte ja selle personal täidavad oma kohustusi kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega ning viivad töövõtte läbi kooskõlas nimetatud standardite ja nõuetega ning
 - (ii) ettevõtte või töövõtu partnerite välja antud töövõtuaruanded on antud tingimustes asjakohased.

Nõuded

Asjassepuutuvate nõuete rakendamine ja nendega vastavuses olemine

17. Ettevõtte peab olema vastavuses käesoleva ISQMi iga nõudega, välja arvatud juhul, kui nõue ei ole ettevõtte seisukohast asjassepuutuv ettevõtte või selle töövõtude olemuse ja tingimuste tõttu. (Vt lõik A29)
18. Üksikisiku(te)l, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemiga, ning üksikisiku(te)l, kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemiga, peab olema arusaamine käesolevast ISQMi, sealhulgas selle rakendus- ja muust selgitavast materjalist, et käesoleva ISQMi eesmärgist aru saada ja selle nõudeid õigesti rakendada.

Kvaliteedijuhtimise süsteem

19. Ettevõtte peab välja töötama kvaliteedijuhtimise süsteemi ning seda rakendama ja kasutama. Selle tegemisel peab ettevõtte rakendama kutsealast otsustust, võttes arvesse ettevõtte ja selle töövõtude olemust ja tingimusi. Kvaliteedijuhtimise süsteemi valitsemise ja liidriks olemise komponent loob keskkonna, mis toetab kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamist, rakendamist ja kasutamist. (Vt lõigud A30–A31)

19.D1 Ettevõtte peab kehtestama:

- (a) usaldusväärse haldus- ja raamatupidamiskorra;
- (b) sisemise kvaliteedikontrolli toimimise korra, mis tagab otsuste ja protseduuride järgimise kõigil ettevõtte toimimisstruktuuri tasanditel;
- (c) tõhusa riskide hindamise korra ning
- (d) tõhusa korra infotöötlussüsteemide kontrollimiseks ja kaitsmiseks.

Kohustused

20. Ettevõtte peab määrama: (vt lõigud A32–A35)
- (a) lõpliku kohustuse ja vastutuse seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga ettevõtte tegevjuhile või ettevõtte juhtivpartnerile (või temaga võrdväärsele isikule) või, kui asjakohane, ettevõtte partnerite tegevjuhtkonnale (või sellega võrdväärsele organile);
 - (b) tegevuspõhise kohustuse seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga;
 - (c) tegevuspõhise kohustuse seoses kvaliteedijuhtimise süsteemi spetsiifiliste aspektidega, sealhulgas:
 - (i) sõltumatuse nõuetega vastavuses olemisega ning (vt lõik A36)
 - (ii) monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga.
21. Lõigus 20 nimetatud rollide määramisel peab ettevõtte kindlaks määrama, et üksikisik(ud): (vt lõik A37)
- (a) omab (omavad) asjakohaseid kogemusi, teadmisi, mõjuvõimu ja volitusi ettevõttes ning piisavalt aega, et täita talle (neile) määratud kohustust, ning (vt lõik A38)
 - (b) saab (saavad) aru talle (neile) määratud rollidest ja sellest, et ta (nad) on nende täitmise puhul vastutav(ad).
22. Ettevõtte peab kindlaks määrama, et üksikisiku(te)l, kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, sõltumatuse nõuetega vastavuses olemisega ning monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga, on otsene infovahetuse liin üksikisiku(te)ga, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga.

Ettevõtte riskide hindamise protsess

23. Ettevõtte peab töötama välja riskide hindamise protsessi ja seda rakendama, et kehtestada kvaliteedieesmärgid, tuvastada kvaliteediriskid ja hinnata neid ning töötada välja vastused kvaliteediriskide käsitlemiseks ja rakendada neid. (Vt lõigud A39–A41)
24. Ettevõtte peab kehtestama käesolevas ISQMis määratletud kvaliteedieesmärgid ja mis tahes täiendavad kvaliteedieesmärgid, mida ettevõtte peab vajalikuks kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärkide saavutamiseks. (Vt lõigud A42–A44)
25. Ettevõtte peab tuvastama kvaliteediriskid ning neid hindama, et anda alus vastuste väljatöötamiseks ja rakendamiseks. Seda tehes peab ettevõtte:
- (a) omandama arusaamise tingimustest, sündmustest, olukordadest, tegevusest või tegevusetusest, mis võivad avaldada ebasoodsat mõju kvaliteedieesmärkide saavutamisele, sealhulgas: (vt lõigud A45–A47)
 - (i) ettevõtte olemuse ja tingimuste puhul nendest, mis on seotud järgmisega:
 - a. ettevõtte keerukus ja tegevuse tunnused;
 - b. ettevõtte strateegilised ja tegevuspõhised otsused ja sammud, äriprotsessid ja ärimudel;
 - c. liidrite tunnused ja juhtimisstiil;

- d. ettevõtte ressursid, sealhulgas teenuseosutajate pakutavad ressursid;
 - e. seadus, regulatsioon, kutsestandardid ja keskkond, milles ettevõtte tegutseb;
 - f. võrgustikku kuuluva ettevõtte puhul võrgustiku nõuete ja võrgustiku teenuste (kui neid on) olemus ja ulatus;
- (ii) ettevõtte läbiviidavate tövõttude olemuse ja tingimuste puhul nendest, mis on seotud järgmisega:
- a. ettevõtte läbiviidavate tövõttude tüübid ja esitatavad aruanded ning
 - b. nende majandusüksuste tüübid, mille jaoks tövõtte läbi viiakse;
- (b) võtma arvesse, millisel viisil ja millises ulatuses võivad lõigu 25 punktis a nimetatud tingimused, sündmused, olukorrad, tegevus või tegevusetus avaldada ebasoodsat mõju kvaliteedieesmärkide saavutamisele. (Vt lõik A48)
26. Ettevõtte peab töötama välja vastused kvaliteediriskide käsitlemiseks ning rakendama neid viisil, mis tugineb ja on vastav kvaliteediriskidele antud hinnangute põhjustele. Ettevõtte vastused peavad hõlmama ka lõigus 34 määratletud vastuseid. (Vt lõigud A49–A51)
27. Ettevõtte peab kehtestama poliitika või protseduurid, mis on välja töötatud informatsiooni tuvastamiseks, mis osutab sellele, et ettevõtte või selle tövõttude olemuse ja tingimuste muutuste tõttu on vaja täiendavaid kvaliteedieesmärke või täiendavaid või muudetud kvaliteediriske või vastuseid. Sellise informatsiooni tuvastamisel peab ettevõtte seda arvesse võtma ja kus asjakohane: (vt lõigud A52–A53)
- (a) kehtestama täiendavad kvaliteedieesmärgid või muutma täiendavaid kvaliteedieesmärke, mille ettevõtte on juba kehtestanud; (vt lõik A54)
 - (b) tuvastama täiendavad kvaliteediriskid ja neid hindama, kvaliteediriske muutma või kvaliteediriskid ümber hindama või
 - (c) töötama välja täiendavad vastused ja rakendama neid või vastuseid muutma.

Valitsemine ja liidriks olemine

28. Ettevõtte peab kehtestama järgmised kvaliteedieesmärgid, mis käsitlevad ettevõtte valitsemist ja liidriks olemist, mis loob kvaliteedijuhtimise süsteemi toetava keskkonna:
- (a) ettevõtte tõendab pühendumist kvaliteedile kogu ettevõttes valitseva töökultuuri kaudu, mis tunnustab ja tugevdab: (vt lõigud A55–A56)
 - (i) ettevõtte rolli avaliku huvi teenimisel, viies järjepidevalt läbi kvaliteetseid tövõtte;
 - (ii) kutse-eetika, väärtuste ja hoiakute olulisust;
 - (iii) kogu personali kohustust seoses kvaliteediga tövõttude või tegevuste läbiviimise puhul kvaliteedijuhtimise süsteemi raames ning nendelt oodatava käitumisega ja
 - (iv) kvaliteedi tähtsust ettevõtte strateegilistes otsustes ja sammudes, sealhulgas ettevõtte finants- ja tegevuspõhistes prioriteetides;
 - (b) liidritel on kohustus ja vastutus seoses kvaliteediga; (vt lõik A57)
 - (c) liidrid tõendavad pühendumist kvaliteedile oma sammude ja käitumisviiside kaudu; (vt lõik A58)

- (d) organisatsiooniline struktuur ning rollide, kohustuste ja volituste määramine on asjakohane ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamise, rakendamise ja kasutamise võimaldamiseks; (vt lõigud A32, A33, A35, A59)
- (e) ressursivajadused, sealhulgas finantsressursid, on planeeritud ning ressursse hangitakse, jaotatakse või määratakse viisil, mis on vastavuses ettevõtte pühendumisega kvaliteedile. (Vt lõigud A60–A61)

Asjassepuutuvad eetikanõuded

29. Ettevõtte peab kehtestama järgmised kvaliteedieesmärgid, mis käsitlevad kohustuste täitmist kooskõlas asjassepuutuvate eetikanõuetega, sealhulgas sõltumatusena seotud nõuetega: (vt lõigud A62–A64, A66)
- (a) ettevõtte ja selle personal:
 - (i) saavad aru asjassepuutuvatest eetikanõuetest, mida ettevõtte ja ettevõtte töövõtude suhtes kohaldatakse, ning (vt lõigud A22, A24)
 - (ii) täidavad oma kohustusi seoses asjassepuutuvate eetikanõuetega, mida kohaldatakse ettevõtte ja ettevõtte töövõtude suhtes;
 - (b) muud isikud, sealhulgas võrgustik, võrgustikku kuuluvad ettevõtted, võrgustiku või võrgustikku kuuluvate ettevõtete üksikisikud või teenuseosutajad, kellele rakendatakse asjassepuutuvaid eetikanõudeid, mida kohaldatakse ettevõtte ja ettevõtte töövõtude suhtes:
 - (i) saavad aru asjassepuutuvatest eetikanõuetest, mida neile rakendatakse, ning (vt lõigud A22, A24, A65)
 - (ii) täidavad oma kohustusi seoses asjassepuutuvate eetikanõuetega, mida neile rakendatakse.

Kliendisuhete ja spetsiifiliste töövõtude aktsepteerimine ja jätkamine

30. Ettevõtte peab kehtestama järgmised kvaliteedieesmärgid, mis käsitlevad kliendisuhete ja spetsiifiliste töövõtude aktsepteerimist ja jätkamist:
- (a) ettevõtte otsustused selle kohta, kas aktsepteerida või jätkata kliendisuhet või spetsiifilist töövõttu, on asjakohased, tuginedes:
 - (i) informatsioonile, mis on hangitud töövõtu olemuse ja tingimuste ning kliendi (sealhulgas juhtkonna ja, kui asjakohane, valitsemisülesandega isikute) aususe ja eetiliste väärtuste kohta ning mis on piisav selliste otsustuste toetamiseks, ning (vt lõigud A67–A71)
 - (ii) ettevõtte suutlikkusele viia töövõtt läbi kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega; (vt lõik A72)
 - (b) ettevõtte finants- ja tegevuspõhised prioriteedid ei too kaasa mitteasjakohaseid otsustusi selle kohta, kas aktsepteerida või jätkata kliendisuhet või spetsiifilist töövõttu. (Vt lõigud A73–A74)

Töövõtu läbiviimine

31. Ettevõtte peab kehtestama järgmised kvaliteedieesmärgid, mis käsitlevad kvaliteetsete töövõtude läbiviimist:

- (a) töövõtu meeskonnad saavad aru töövõttudega seotud kohustustest ja täidavad neid, sealhulgas on rakendatavuse korral töövõtu partneritel üldine kohustus seoses töövõtu kvaliteedi juhtimise ja saavutamise ning piisava ja asjakohase kaasatusega kogu töövõtu vältel; (vt lõik A75)
- (b) töövõtu meeskondade suunamise ja järelevalve ning tehtud töö ülevaatamise olemus, ajastus ja ulatus on töövõttude olemust ja tingimusi ning töövõtu meeskondadele määratud või kättesaadavaks tehtud ressursse arvesse võttes asjakohane ning töövõtu meeskonna vähem kogenud liikmete tehtav töö on suunatud, järelevalvatud ja ülevaadatud töövõtu meeskonna enam kogenud liikmete poolt; (vt lõigud A76–A77)
- (c) töövõtu meeskonnad rakendavad asjakohast kutsealast otsustust ja töövõtu tüübile rakendatavuse korral kutsealast skeptitsismi; (vt lõik A78)
- (d) keeruliste või vaidlust tekitavate asjaolude üle konsulteeritakse ja kokkulepitud kokkuvõtteid rakendatakse; (vt lõigud A79–A81)
- (e) ettevõtte tähelepanu juhitakse eriarvamustele, mis kerkivad esile töövõtu meeskonna sees või töövõtu meeskonna ja töövõtu kvaliteedi ülevaataja või selliste üksikisikute vahel, kes viivad ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis läbi tegevusi, ja need lahendatakse; (vt lõik A82)
- (f) töövõtu dokumentatsioon pannakse kokku õigel ajal pärast töövõtuaruande kuupäeva ning seda hoitakse ja säilitatakse asjakohaselt, et täita ettevõtte vajadused ja olla vastavuses seaduse, regulatsiooni, asjassepuutuvate eetikanoüete või kutsestandarditega. (Vt lõigud A83–A85)

Ressursid

32. Ettevõtte peab kehtestama järgmised kvaliteedieesmärgid, mis käsitlevad ressursside asjakohast hankimist, väljaarendamist, kasutamist, säilitamist, jaotamist ja määramist õigel ajal, et võimaldada kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamist, rakendamist ja kasutamist: (vt lõigud A86–A87)

inimressursid:

- (a) personali võetakse tööle, arendatakse ja hoitakse tööl ning neil on pädevus ja võimekus: (vt lõigud A88–A90)
 - (i) kvaliteetsete töövõttude järjepidevaks läbiviimiseks, sealhulgas teadmised või kogemused, mis on ettevõtte läbiviidavate töövõttude seisukohast asjassepuutuvad, või
 - (ii) tegevuste läbiviimiseks või kohustuste täitmiseks seoses ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kasutamisega;
- (b) personal tõendab pühendumist kvaliteedile oma sammude ja käitumisviiside kaudu, arendab ja säilitab asjakohast pädevust oma rollide täitmiseks ning teda peetakse vastutavaks või tunnustatakse õigeaegsete hindamiste, tasustamise, edutamise ja muude stiimulite kaudu; (vt lõigud A91–A93)
- (c) üksikisikuid saadakse välisallikatest (st võrgustikust, teisest võrgustikku kuuluvast ettevõttest või teenuseosutaja juurest), kui ettevõttel ei ole piisavat või asjakohast personali, et võimaldada ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kasutamist või töövõttude läbiviimist; (vt lõik A94)

- (d) igale töövõtule määratakse töövõtu meeskonna liikmed, sealhulgas töövõtu partner, kellel on asjakohane pädevus ja võimekus, sealhulgas antakse neile piisavalt aega, kvaliteetsete töövõtude järjepidevaks läbiviimiseks; (vt lõigud A88–A89, A95–A97)
- (e) kvaliteedijuhtimise süsteemis tegevuste läbiviimiseks määratakse üksikisikud, kellel on asjakohane pädevus ja võimekus, sealhulgas piisav aeg, nende tegevuste läbiviimiseks;

tehnoloogilised ressursid:

- (f) asjakohaseid tehnoloogilisi ressursse hangitakse või arendatakse välja, rakendatakse, säilitatakse ja kasutatakse, et võimaldada ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kasutamist ja töövõtude läbiviimist; (vt lõigud A98–A101, A104)

intellektuaalsed ressursid:

- (g) asjakohaseid intellektuaalseid ressursse hangitakse või arendatakse välja, rakendatakse, säilitatakse ja kasutatakse, et võimaldada ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kasutamist ja kvaliteetsete töövõtude järjepidevat läbiviimist, ning need intellektuaalsed ressursid on rakendatavuse korral kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevad nõuetega; (vt lõigud A102–A104)

teenuseosutajad:

- (h) teenuseosutajatelt saadud inim-, tehnoloogilised või intellektuaalsed ressursid on asjakohased kasutamiseks ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis ja töövõtude läbiviimisel, võttes arvesse lõigu 32 punktides d, e, f ja g nimetatud kvaliteedieesmärgid. (Vt lõigud A105–A108)

Informatsioon ja infovahetus

33. Ettevõtte peab kehtestama järgmised kvaliteedieesmärgid, mis käsitlevad kvaliteedijuhtimise süsteemi puudutava informatsiooni hankimist, loomist või kasutamist ning informatsiooni õigel ajal edastamist ettevõtte sees ja välistele osapooltele, et võimaldada kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamist, rakendamist ja kasutamist: (vt lõik A109)
- (a) infosüsteem tuvastab, hõivab, töötleb ja säilitab asjassepuutuvat ja usaldusväärset informatsiooni, mis toetab kvaliteedijuhtimise süsteemi, olenemata sellest, kas see pärineb sise- või välisallikatest; (vt lõigud A110–A111)
 - (b) ettevõtte töökultuuris tunnustatakse ja rõhutatakse personali kohustust vahetada informatsiooni ettevõttega ja omavahel; (vt lõik A112)
 - (c) asjassepuutuvat ja usaldusväärset informatsiooni vahetatakse kogu ettevõttes ja töövõtu meeskondadega, sealhulgas: (vt lõik A112)
 - (i) edastatakse informatsiooni personalile ja töövõtu meeskondadele ning informatsiooni olemus, ajastus ja ulatus on piisav, et võimaldada neil aru saada oma kohustustest, mis on seotud kvaliteedijuhtimise süsteemis tegevuste või töövõtude läbiviimisega, ja neid täita ning
 - (ii) personal ja töövõtu meeskonnad edastavad informatsiooni ettevõttele kvaliteedijuhtimise süsteemis tegevuste või töövõtude läbiviimisel;
 - (d) asjassepuutuv ja usaldusväärne informatsioon edastatakse välistele osapooltele, sealhulgas:

- (i) edastab ettevõtte informatsiooni ettevõtte võrgustikule või selle sees või teenuseosutajatele, kui neid on, võimaldades võrgustikul või teenuseosutajatel täita oma kohustusi seoses võrgustiku nõuete või võrgustiku teenustega või nende antavate ressursidega, ning (vt lõik A113)
- (ii) edastatakse informatsiooni väljapoole, kui seda nõuab seadus, regulatsioon või kutsestandardid, või et toetada väliste osapoolte arusaamist kvaliteedijuhtimise süsteemist. (Vt lõigud A114–A115)

Ettenähtud vastused

34. Vastuste väljatöötamisel ja rakendamisel kooskõlas lõiguga 26 peab ettevõtte lisama järgmised vastused: (vt lõik A116)
- (a) ettevõtte kehtestab poliitikad või protseduurid:
 - (i) asjassepuutuvate eetikanõuete järgimist ähvardavate ohtude tuvastamiseks, hindamiseks ja käsitlemiseks ning (vt lõik A117)
 - (ii) asjassepuutuvate eetikanõuete mis tahes rikkumiste tuvastamiseks, infovahetuseks, hindamiseks ja aru andmiseks ning õigel ajal asjakohaseks vastamiseks rikkumiste põhjustele ja tagajärgedele; (vt lõigud A118–A119)
 - (b) ettevõtte hangib vähemalt kord aastas dokumenteeritud kinnituse sõltumatuse nõuete täitmise kohta kogu personalilt, kes peab asjassepuutuvate eetikanõuete kohaselt olema sõltumatu;
 - (c) ettevõtte kehtestab poliitikad või protseduurid vastu võtmaks, uurimaks ja lahendamaks kaebusi ja süüdistusi selle kohta, et töö ei ole tehtud kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega, või mittevastavuse kohta käesoleva ISQMi alusel kehtestatud ettevõtte poliitikatele või protseduuridele; (vt lõigud A120–A121)
 - (d) ettevõtte kehtestab poliitikad või protseduurid, milles käsitletakse olukordi, mil:
 - (i) ettevõtte saab pärast kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimist või jätkamist teada informatsioonist, mis oleks tinginud kliendisuhetest või spetsiifilisest töövõttust keeldumise, kui see informatsioon oleks olnud teada enne kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimist või jätkamist, või (vt lõigud A122–A123)
 - (ii) ettevõtte on seaduse või regulatsiooni alusel kohustatud kliendisuhet või konkreetset töövõttu aktsepteerima; (vt lõik A123)
 - (e) ettevõtte kehtestab poliitikad või protseduurid, mis: (vt lõigud A124–A126)
 - (i) nõuavad börsinimekirja kantud majandusüksuste finantsaruannete auditi läbiviimisel infovahetust valitsemisülesandega isikutega selle kohta, kuidas kvaliteedijuhtimise süsteem toetab kvaliteetsete auditi töövõttude järjepidevat läbiviimist; (vt lõigud A127–A129)
 - (ii) käsitlevad seda, millal on muul juhul asjakohane vahetada infot ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta väliste osapooltega, ja (vt lõik A130)
 - (iii) käsitlevad informatsiooni, mis tuleb esitada välise infovahetuse korral kooskõlas lõigu 34 punkti e alapunktidega i ja ii, sealhulgas infovahetuse olemust, ajastust ja ulatust ning asjakohast vormi; (vt lõigud A131–A132)

- (f) ettevõtte kehtestab poliitika või protseduurid, mis käsitlevad töövõtu kvaliteedi ülevaatusi kooskõlas standardiga ISQM 2 ja nõuavad töövõtu kvaliteedi ülevaatus:
- (i) börsinimekirja kantud majandusüksuste finantsaruannete auditite puhul;
 - (ii) auditite või muude töövõttude puhul, mille korral on töövõtu kvaliteedi ülevaatus nõutav seaduse või regulatsiooni alusel, ning (vt lõik A133)
 - (iii) auditite või muude töövõttude puhul, mille korral määrab ettevõtte kindlaks, et töövõtu kvaliteedi ülevaatus on ühe või mitme kvaliteediriski käsitlemiseks asjakohane vastus. (Vt lõigud A134-A137)

34.D1 Ettevõtte, kes viib läbi kohustuslike auditeid, peab täiendavalt lisama järgmised vastused:

Asjassepuutuvad eetikakoodeksid

a) Ettevõtte peab kehtestama poliitika ja protseduurid, mis tagavad, et ettevõtte omanikud, aktsionärid ning ettevõtte või selle sidusettevõtja haldus-, juhtimis- või järelevalveorganite liikmed ei sekuks kohustusliku auditi läbiviimise viisil, mis ohustab audiitorühingu nimel kohustusliku auditit läbi viiva vandeaudiitori sõltumatust ja objektiivsust.

b) Ettevõtte peab kehtestama asjakohase ja tõhusa organisatsioonilise ja halduskorra:

- (i) tegelemiseks juhtumitega, millel on või võivad olla tõsised tagajärjed tema kohustusliku auditi toimingute usaldusväärsusele, ning selliste juhtumite dokumenteerimiseks;
- (ii) audiitoritegevuse seaduses ja eetikakoodeksis osutatud sõltumatusele tekkivate ohtude välistamiseks, tuvastamiseks, kõrvaldamiseks või juhtimiseks ja avalikustamiseks

Töövõtu läbiviimine;

c) Kohustuslike auditite puhul ettevõtte peab:

- (i) kehtestama sisemise kvaliteedikontrolli süsteemi, et tagada kohustusliku auditi kvaliteet. Kvaliteedikontrolli süsteem peab hõlmama vähemalt lõigus 34.D1 c) (ii) sätestatud poliitika ja protseduure. Kvaliteedikontrolli süsteemi eest vastutav isik peab olema kvalifitseeritud vandeaudiitor;
- (ii) kehtestama asjakohased poliitika ja protseduurid kohustusliku auditi läbiviimiseks, töötajate juhendamiseks ning nende tegevuse järelevalveks ja kontrollimiseks ning lõikes 34.D1 d) osutatud audititoimiku struktuuri korraldamiseks;
- (iii) kasutama asjakohaseid süsteeme, ressursse ja korda, et tagada oma kohustusliku auditi toimingute teostamisel pidevus ja regulaarsus.

d) Ettevõtte peab koostama iga kohustusliku auditi kohta auditi toimiku.

Auditi toimikus dokumenteeritakse vähemalt auditiks ettevalmistamise ja sõltumatust ohustavate ohtude hindamise andmed ja kui see on kohaldatav, siis määruse (EL) nr 537/2014 artiklite 6–8 kohaselt saadud andmed.

Ettevõtte säilitab kõik muud andmed ja dokumendid, mis on olulised toetamiseks vandeaudiitori aruannet ja kui see on kohaldatav, siis määruse (EL) nr 537/2014 artiklites 10 ja 11 osutatud audiitori aruandeid ning jälgimaks vastavust direktiivile 2014/56/EL ja muudele kohaldatavate õigusnormidele.

Audititoimik suletakse hiljemalt 60 päeva pärast vandeaudiitori aruande ja kui see on kohaldatav, siis määruse (EL) 537/2014 art. 10 osutatud auditiaruande allkirjastamise kuupäeva.

e) Ettevõtte peab säilitama iga auditikliendi kohta kliendikonto dokumendid, mis sisaldavad vähemalt kliendi nime, aadressi ja tegevuskoha, töövõtupartner(id) ning igal majandusaastal kohustusliku auditi eest võetud tasud ning muude teenuste eest võetud tasud.

Ressursid – inimressursid

f) Ettevõtte poliitika ja protseduurid peavad muuhulgas tagama, et

- (i) ettevõtte töötajatel ja kõigil teistel füüsilistel isikutel, kelle teenuseid ta saab kasutada või kontrollida ning kes on otseselt seotud kohustusliku auditi toimingute läbiviimisega, oleksid neile määratud ülesannete täitmiseks vajalikud teadmised ja kogemused
- (ii) ettevõttel on asjakohased tasustamise, sealhulgas kasumi jaotamise põhimõtted, mis pakuvad piisavalt stiimuleid tulemuste saavutamiseks, et tagada auditi kvaliteet. Eelkõige ei tohi tulu, mida ettevõtte auditeeritavalt üksuselt kutsetegevuse väliseid teenuseid osutades teenib, võtta arvesse ühegi sellise isiku töö hindamisel või tasustamisel, kes on auditeerimisse kaasatud või kes suudab mõjutada selle läbiviimist

g) Iga kohustusliku auditi puhul:

- (i) peab ettevõtte määrama vähemalt ühe töövõtu partneri
- (ii) töövõtu partneri(te) valimisel lähtub audiitorühing peamiselt auditi kvaliteedi tagamise, sõltumatuse ning pädevuse kriteeriumitest
- (iii) töövõtu partner(id) osaleb (osalevad) aktiivselt kohustusliku auditi teostamises

h) Ettevõtte varustab töövõtu partneri(d) oma ülesannete korrektseks täitmiseks piisavate ressurssidega ja personaliga, kellel on vajalikud pädevused ja võimekus.

i) Kohustusliku auditi teostamisel pühendab vandeaudiitor auditiülesandele piisavalt aega ning tagab piisavad ressursid oma ülesande korrektseks täitmiseks.

Ressursid – teenuseosutajad

j) Ettevõtte poliitika ja protseduurid peavad muuhulgas tagama, et oluliste auditiülesannete allhange⁶ ei teostataks nii, et see kahjustab ettevõtte sisemise kvaliteedikontrolli või pädevate asutuste võimet teostada järelevalvet selle üle, kuidas vandeaudiitor või audiitorühing täidab auditorsõltumatuse seaduses, kutsetegevuse standardites ja, kui see on kohaldatav siis, määruses (EL) nr 537/2014 sätestatud kohustusi;

34.D2 Ettevõtte peab olema suuteline tõestama pädevale järelevalveasutusele, et nõuete täitmiseks mõeldud poliitika ja protseduurid on asjakohased, arvestades ettevõtte tegevuse ulatust ja keerukust

34.D3 Ettevõttes peab olema kehtestatud asjakohane kord, mille kohaselt ettevõtte töötajad saavad teada võimalikest või tegelikest käesoleva standardi, auditorsõltumatuse seaduse või määruse (EL) nr 537/2014 rikkumistest asutusesiseselt selleks määratud kanali kaudu.

⁶ Auditiülesannete allhange vastavalt käesolevale alalõigule ei mõjuta vandeaudiitori või audiitorühingu vastutust auditeeritava üksuse ees.

34.D4 Ettevõtte peab kehtestama poliitika ja protseduurid, millega nõutakse kõigi audiitoritegevuse seaduse ja kui see on kohaldatav, siis määruse (EL) nr 537/2014 sätete oluliste rikkumiste dokumenteerimist. Samuti tuleb dokumenteerida kõik õigusrikkumise tagajärjed, sealhulgas õigusrikkumiste käsitlemiseks ja sisemise kvaliteedikontrolli süsteemi muutmiseks võetud meetmed. Aruanne kõigist kasutusele võetud meetmetest koostatakse kord aastas ning edastatakse oma töötajatele. Juhul kui nõu küsitakse välistelt ekspertidelt, dokumenteeritakse esitatud päringud ning saadud nõuanded.

34.D5 Ettevõtte dokumenteerib kõik kirjalikult esitatud kaebused, mis on esitatud tehtud kohustuslike auditite läbiviimise kohta.

Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess

35. Ettevõtte peab kehtestama monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi, et: (vt lõik A138)

- (a) anda asjassepuutuvat, usaldusväärset ja õigeaegset informatsiooni kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamise, rakendamise ja kasutamise kohta;
- (b) astuda asjakohaseid samme tuvastatud puudustele vastamiseks selliselt, et puudused korrigeeritakse õigel ajal.

35.D1 Ettevõtte jälgib ja hindab, käesoleva standardi ja kui see on kohaldatav, siis määruse (EL) nr 537/2014 kohaselt kehtestatud süsteemide ning sisemise kvaliteedikontrolli korra asjakohasust ja tulemuslikkust ning võtab tarvitusele asjakohased meetmed mis tahes puuduste kõrvaldamiseks. Alalõigus 34.D1 c) osutatud sisemise kvaliteedikontrolli süsteemi hindamise viib ettevõtte läbi kord aastas ning säilitab andmed selle hindamise tulemuste ning väljapakutud meetmete kohta sisemise kvaliteedikontrolli süsteemi muutmiseks.

Monitoorimistegevuste väljatöötamine ja läbiviimine

36. Ettevõtte peab töötama välja monitoorimistegevused ja neid läbi viima, et anda alus puuduste tuvastamiseks.

37. Monitoorimistegevuste olemuse, ajastuse ja ulatuse kindlaksmääramisel peab ettevõtte võtma arvesse: (vt lõigud A139–A142)

- (a) kvaliteediriskidele antud hinnangute põhjuseid;
- (b) vastuste väljatöötamist;
- (c) ettevõtte riskide hindamise protsessi ning monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi väljatöötamist; (vt lõigud A143–144)
- (d) muutusi kvaliteedijuhtimise süsteemis; (vt lõik A145)
- (e) varasemate monitoorimistegevuste tulemusi, seda, kas varasemad monitoorimistegevused on ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamisel jätkuvalt asjassepuutuvad ja kas heastavad sammud eelnevalt tuvastatud puuduste käsitlemiseks olid tulemuslikud, ning (vt lõigud A146–A147)
- (f) muud asjassepuutuvat informatsiooni, sealhulgas kaebusi ja süüdistusi selle kohta, et töö ei ole tehtud kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulene-

vate nõuetega, või mittevastavuse kohta käesoleva ISQMi alusel kehtestatud ettevõtte poliitika- katele või protseduuridele, väliste inspekteerimiste tulemusel saadud informatsiooni ja informatsiooni teenuseosutajatelt. (Vt lõigud A148–A150)

38. Ettevõtte peab oma monitoorimistegevustes hõlmama lõpetatud töövõtude inspekteerimist ning määrama kindlaks, milliseid töövõtte ja töövõtu partnereid välja valida. Seda tehes peab ettevõtte: (vt lõigud A141, A151–A154)
- (a) võtma arvesse lõigus 37 nimetatud asjaolusid;
 - (b) võtma arvesse ettevõtte teostatud muude monitoorimistegevuste olemust, ajastust ja ulatust ning selliste monitoorimistegevustega hõlmatud töövõtte ja töövõtu partnereid, ning
 - (c) valida iga töövõtu partneri puhul välja vähemalt ühe lõpetatud töövõtu ettevõtte kindlaks määratud tsüklilisel alusel.
39. Ettevõtte peab kehtestama poliitika või protseduurid, mis:
- (a) nõuavad, et monitoorimistegevusi läbiviivatel üksikisikutel peab olema pädevus ja võimekus, sealhulgas piisav aeg, monitoorimistegevuste tulemuslikuks läbiviimiseks ning
 - (b) käsitlevad monitoorimistegevusi läbiviivate üksikisikute objektiivsust. Sellised poliitika või protseduurid peavad keelama töövõtuga seotud töövõtu meeskonna liikmetel või töövõtu kvaliteedi ülevaatajal selle töövõtu mis tahes inspekteerimise läbiviimise. (Vt lõigud A155–A156)

Tähelepanekute hindamine ja puuduste tuvastamine

40. Ettevõtte peab hindama tähelepanekuid, et määrata kindlaks, kas esineb puudusi, sealhulgas monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessis. (Vt lõigud A157–A162)

Tuvastatud puuduste hindamine

41. Ettevõtte peab hindama tuvastatud puuduste tõsidust ja läbivust: (vt lõigud A161, A163–A164)
- (a) tuvastatud puuduste algpõhjus(t)e uurimise teel. Protseduuride olemuse, ajastuse ja ulatuse kindlaksmääramisel algpõhjus(t)e uurimiseks peab ettevõtte võtma arvesse tuvastatud puuduste olemust ja nende võimalikku tõsidust; (vt lõigud A165–A169)
 - (b) selle mõju hindamise teel, mida tuvastatud puudused kvaliteedijuhtimise süsteemile individuaalselt ja üheskoos avaldavad.

Tuvastatud puudustele vastamine

42. Ettevõtte peab tuvastatud puuduste käsitlemiseks töötama välja heastavad sammud, mis on vastavad algpõhjuse analüüsi tulemustele, ja neid rakendama. (Vt lõigud A170–A172)
43. Üksikisik(ud), kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga, peavad hindama, kas heastavad sammud:
- (a) on asjakohaselt välja töötatud tuvastatud puuduste ja nendega seotud algpõhjus(t)e käsitlemiseks ja selle kindlaksmääramiseks, et neid on rakendatud, ning
 - (b) mida on rakendatud varem tuvastatud puuduste käsitlemiseks, on tulemuslikud.

44. Kui hindamine annab märku sellest, et heastavaid samme ei ole asjakohaselt välja töötatud ja rakendatud või et need ei ole tulemuslikud, peab (peavad) üksikisik(ud), kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga, astuma asjakohase sammu määramaks kindlaks, et heastavaid samme muudetakse asjakohaselt nii, et need on tulemuslikud.

Tähelepanekud konkreetse töövõtu kohta

45. Ettevõtte peab vastama olukordadele, kui tähelepanekud annavad märku sellest, et töövõtu (töövõttude) puhul on töövõtu (töövõttude) läbiviimise ajal nõutud protseduurid jäetud tegemata või et välja antud aruanne võib olla mitteasjakohane. Ettevõtte vastus peab hõlmama: (vt lõik A173)
- (a) asjakohase sammu astumist, et olla vastavuses asjassepuutuvate kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega ning
 - (b) mõjude arvessevõtmist ja asjakohase sammu astumist, sealhulgas kaalumist, kas küsida õigusnõu, kui leitakse, et aruanne on mitteasjakohane.

Pidev infovahetus seoses monitoorimise ja korrigeerimisega

46. Üksikisik(ud), kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga, peavad edastama üksikisiku(te)le, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, ning üksikisiku(te)le, kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, õigel ajal infot: (vt lõik A174)
- (a) läbiviidud monitoorimistegevuste kirjelduse kohta;
 - (b) tuvastatud puuduste, sealhulgas selliste puuduste tõsiduse ja läbivuse kohta ning
 - (c) heastavate sammude kohta tuvastatud puuduste käsitlemiseks.
47. Ettevõtte peab edastama info lõigus 46 kirjeldatud asjaolude kohta töövõtu meeskondadele ja muudele üksikisikutele, kellele on määratud tegevused kvaliteedijuhtimise süsteemis, et võimaldada neil astuda viivitamatu ja asjakohane samm kooskõlas nende kohustustega.

Võrgustiku nõuded või võrgustiku teenused

48. Kui ettevõtte kuulub võrgustikku, peab ettevõtte saama rakendatavuse korral aru: (vt lõigud A19, A175)
- (a) võrgustiku kehtestatud nõuetest ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta, sealhulgas nõuetest, mille kohaselt peab ettevõtte rakendama või kasutama võrgustiku poolt või võrgustiku kaudu välja töötatud või muul viisil pakutavaid ressursse või teenuseid (st võrgustiku nõuded);
 - (b) võrgustiku pakutavatest mis tahes teenustest või ressurssidest, mida ettevõtte otsustab rakendada või kasutada ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi välja töötamisel, rakendamisel või kasutamisel (st võrgustiku teenused), ja
 - (c) ettevõtte kohustustest seoses mis tahes sammudega, mis on vajalikud võrgustiku nõuete rakendamiseks või võrgustiku teenuste kasutamiseks. (Vt lõik A176)

Ettevõtte jääb vastutavaks oma kvaliteedijuhtimise süsteemi eest, sealhulgas kutsealaste otsustuste eest, mis on tehtud kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamisel, rakendamisel ja kasutamisel. Ettevõtte ei tohi lubada, et võrgustiku nõuetega vastavuses olemine või võrgustiku teenuste kasutamine on vastuolus käesoleva ISQMi nõuetega. (Vt lõik A177)

49. Lõigus 48 omandatud arusaamise põhjal peab ettevõtte:

- (a) määrama kindlaks, kuidas võrgustiku nõuded või võrgustiku teenused on ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi seisukohast asjassepuutuvad ja kuidas neid selles arvesse võetakse, sealhulgas kuidas neid tuleb rakendada, ning (vt lõik A178)
- (b) hindama, kas ettevõttel on vaja võrgustiku nõudeid või võrgustiku teenuseid kohandada või täiendada, et need oleksid kvaliteedijuhtimise süsteemis kasutamiseks asjakohased, ja kui on, siis kuidas seda on vaja teha. (Vt lõigud A179–A180)

Monitoorimistegevused, mida võrgustik viib läbi ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi puhul

50. Olukordades, mil võrgustik viib läbi ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemiga seotud monitoorimistegevusi, peab ettevõtte:

- (a) määrama kindlaks võrgustiku läbiviidavate monitoorimistegevuste mõju kooskõlas lõikudega 36–38 läbiviidavate ettevõtte monitoorimistegevuste olemusele, ajastusele ja ulatusele;
- (b) määrama kindlaks ettevõtte kohustused seoses monitoorimistegevustega, sealhulgas ettevõtte astutavad mis tahes seotud sammud, ja
- (c) hankima võrgustikult õigel ajal monitoorimistegevuste tulemused osana lõigu 40 kohasest tähelepanekute hindamisest ja puuduste tuvastamisest. (Vt lõik A181)

Monitoorimistegevused, mida võrgustik viib läbi kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes

51. Ettevõtte peab:

- (a) saada aru võrgustiku poolt kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes läbi viidavate monitoorimistegevuste üldisest ulatusest, sealhulgas monitoorimistegevustest määramaks kindlaks, et võrgustiku nõudeid on asjakohaselt rakendatud kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes, ning sellest, kuidas võrgustik edastab info oma monitoorimistegevuste tulemuste kohta ettevõttele;
- (b) hankima rakendatavuse korral vähemalt kord aastas võrgustikult informatsiooni kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes ellu viidud võrgustiku monitoorimistegevuste üldiste tulemuste kohta ning: (vt lõigud A182–A184)
 - (i) edastama informatsiooni töövõtu meeskondadele ja muudele üksikisikutele, kellele on määratud tegevused kvaliteedijuhtimise süsteemis, kui asjakohane, et võimaldada neil astuda viivitamatu ja asjakohane samm kooskõlas nende kohustustega, ning
 - (ii) võtma arvesse selle informatsiooni mõju ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemile.

Ettevõtte tuvastatud puudused võrgustiku nõuetes või võrgustiku teenustes

52. Kui ettevõtte tuvastab puuduse võrgustiku nõuetes või võrgustiku teenustes, peab ettevõtte: (vt lõik A185)

- (a) edastama võrgustikule asjassepuutuva informatsiooni tuvastatud puuduse kohta ja
- (b) kooskõlas lõiguga 42 töötama välja heastavad sammud ja rakendama neid, et käsitleda võrgustiku nõuetes või võrgustiku teenustes tuvastatud puuduse mõju. (Vt lõik A186)

Kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamine

53. Üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, peab (peavad) ettevõtte nimel hindama kvaliteedijuhtimise süsteemi. Hindamise peab tegema mingi ajahetke seisuga ja läbi viima vähemalt kord aastas. (Vt lõigud A187–A189)
54. Üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, peab (peavad) hindamise alusel ettevõtte nimel jäeldama ühte järgmisest: (vt lõigud A190, A195)
- (a) kvaliteedijuhtimise süsteem annab ettevõttele põhjendatud kindluse, et kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgid saavutatakse; (vt lõik A191)
 - (b) kui välja arvata asjaolud, mis on seotud tuvastatud puudustega, millel on tõsine, kuid mitte läbiv mõju kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamisele, rakendamisele ja kasutamisele, annab kvaliteedijuhtimise süsteem ettevõttele põhjendatud kindluse, et kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgid saavutatakse; (vt lõik A192)
 - (c) kvaliteedijuhtimise süsteem ei anna ettevõttele põhjendatud kindlust, et kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgid saavutatakse. (Vt lõigud A192–A194)
55. Kui üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, jõuab (jõuavad) lõigu 54 punktis b või lõigu 54 punktis c kirjeldatud jäeldusele, peab ettevõtte: (vt lõik A196)
- (a) astuma viivitamatu ja asjakohase sammu ning
 - (b) edastama infot:
 - (i) töövõtu meeskondadele ja muudele üksikisikutele, kellele on määratud tegevused kvaliteedijuhtimise süsteemis, ulatuses, milles see on nende kohustuste seisukohast asjasepuutuv, ning (vt lõik A197)
 - (ii) väliste osapooltele kooskõlas lõigu 34 punktis e nõutavate ettevõtte poliitikate või protseduuridega. (Vt lõik A198)
56. Ettevõtte peab tegema perioodilisi tööalase tegevuse hindamisi üksikisiku(te) kohta, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, ja üksikisiku(te) kohta, kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga. Seda tehes peab ettevõtte võtma arvesse kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamist. (Vt lõigud A199–A201)

Dokumentatsioon

57. Ettevõtte peab koostama oma kvaliteedijuhtimise süsteemi dokumentatsiooni, mis on piisav, et: (vt lõigud A202–A204)
- (a) toetada personali järjepidevat arusaamist kvaliteedijuhtimise süsteemist, sealhulgas arusaamist oma rollidest ja kohustustest seoses kvaliteedijuhtimise süsteemi ja töövõttude läbiviimisega;
 - (b) toetada vastuste järjepidevat rakendamist ja kasutamist ning
 - (c) anda tõendusmaterjali vastuste väljatöötamise, rakendamise ja kasutamise kohta, et toetada kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamist üksikisiku(te) poolt, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga.
58. Dokumentatsiooni koostamisel peab ettevõtte sellesse lisama:

- (a) seda üksikisikut (neid üksikisikuid) tuvastada võimaldavad andmed, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga ning tegevuspõhine kohustus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga;
 - (b) ettevõtte kvaliteedieesmärgid ja kvaliteediriskid; (vt lõik A205)
 - (c) vastuste kirjelduse ja selle, kuidas ettevõtte vastused käsitlevad kvaliteediriske;
 - (d) monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi puhul:
 - (i) tõendusmaterjali läbiviidud monitoorimistegevuste kohta;
 - (ii) tähelepanekute hindamise ning tuvastatud puudused ja nende seonduv(ad) algpõhjus(ed);
 - (iii) tuvastatud puuduste käsitlemiseks astutavad heastavad sammud ning selliste heastavate sammude väljatöötamise ja rakendamise hindamise ning
 - (iv) monitoorimist ja korrigeerimist käsitleva infovahetuse ning
 - (e) aluse, mille põhjal on jõutud järeldusele kooskõlas lõiguga 54.
59. Ettevõtte peab dokumenteerima lõigus 58 nimetatud asjaolud, kuivõrd need on seotud võrgustiku nõuete või võrgustiku teenustega ning võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste hindamisega kooskõlas lõigu 49 punktiga b. (Vt lõik A206)
60. Ettevõtte peab kehtestama kvaliteedijuhtimise süsteemi dokumentatsiooni säilitamise perioodi, mis on piisav, et võimaldada ettevõttel monitoorida ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamist, rakendamist ja kasutamist, või pikema perioodi, kui seda nõuab seadus või regulatsioon.

Rakendus- ja muu selgitav materjal

Käesoleva ISQMi ulatus (vt lõigud 3–4)

- A1. IAASB muud seisukohad, sealhulgas ISRE 2400 (muudetud)⁷ ja ISAE 3000 (muudetud),⁸ kehtestavad samuti töövõtu partnerile nõudeid seoses kvaliteedijuhtimisega töövõtu tasemel.
- A2. IESBA koodeks⁹ sisaldab kutselistele arvestusekspertidele mõeldud nõudeid ja rakendusmaterjali, mis võimaldavad kutselistel arvestusekspertidel täita oma kohustust tegutseda avalikkuse huvides. Nagu on märgitud lõigus 15, moodustab käesolevas ISQMis kirjeldatud töövõtu läbiviimise kontekstis kvaliteetsete töövõtude järjepidev läbiviimine osa kutselise arvestuseksperti kohustusest tegutseda avalikkuse huvides.

Ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteem (vt lõigud 6–9)

- A3. Ettevõtted võivad kasutada oma kvaliteedijuhtimise süsteemi komponentide kirjeldamiseks erinevat terminoloogiat või raamistikke.
- A4. Näited komponentide vastastikku seotud olemuse kohta hõlmavad järgmist:

⁷ Rahvusvaheline ülevaatamise teenuse standard (ISRE) 2400 (muudetud) „Möödunud perioodide finantsaruannete ülevaatamise teenus“

⁸ Rahvusvaheline kindlustandvate töövõtude standard (ISAE) 3000 (muudetud) „Kindlustandvad töövõttud, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused“

⁹ Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikastandardite Komitee „Kutseliste arvestusekspertide rahvusvaheline eetikakoodeks (sh rahvusvahelised sõltumatuse standardid)“ (IESBA koodeks)

- ettevõtte riskide hindamise protsess sätestab protsessi, mida ettevõtte peab järgima riskipõhise lähenemisviisi rakendamisel kogu kvaliteedijuhtimise süsteemis;
- valitsemise ja liidriks olemise komponent loob keskkonna, mis toetab kvaliteedijuhtimise süsteemi;
- ressursside ning informatsiooni ja infovahetuse komponendid võimaldavad kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamist, rakendamist ja kasutamist;
- monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess on protsess, mis on välja töötatud kogu kvaliteedijuhtimise süsteemi monitoorimiseks. Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi tulemused annavad informatsiooni, mis on ettevõtte riskide hindamise protsessi seisukohast asjassepuutuv;
- spetsiifiliste asjaolude vahel võib olla seoseid, näiteks on asjassepuutuvate eetikanõuete teatavad aspektid kliendisuhete ja spetsiifiliste tövõtude aktsepteerimise ja jätkamise seisukohast asjassepuutuvad.

A5. Põhjendatud kindlus on omandatud, kui kvaliteedijuhtimise süsteem vähendab riski, et lõigu 14 punktides a ja b nimetatud eesmärgid ei saavutata, aktsepteeritavalt madalale tasemele. Põhjendatud kindlus ei ole absoluutne kindluse tase, sest kvaliteedijuhtimise süsteemil on olemuslikud piirangud. Sellised piirangud hõlmavad seda, et inimotsustus võib otsuste tegemisel olla puudulik ja et ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis võib esineda rikkeid, näiteks inimliku eksimuse või käitumise või info- tehnoloogiliste (IT) rakenduste tõrgete tõttu.

Käesoleva ISQMi mõjuvõim (vt lõik 12)

A6. Käesoleva ISQMi eesmärk annab konteksti, millesse käesoleva ISQMi nõuded kuuluvad, kehtestab käesoleva ISQMi soovitud väljundi ja on ette nähtud ettevõtte abistamiseks, et aru saada, mida tuleb täide viia ja millised on vajaduse korral asjakohased vahendid selle tegemiseks.

A7. Käesoleva ISQMi nõuded on väljendatud, kasutades sõna „peab“.

A8. Kus vajalik, annab rakendus- ja muu selgitav materjal nõuete kohta täiendavaid selgitusi ja juhiseid nende täitmiseks. Konkreetsemalt võib see:

- selgitada täpsemalt, mida nõue tähendab või on mõeldud hõlmama, ja
- sisaldada näiteid, mis illustreerivad, kuidas nõudeid võiks rakendada.

Kuigi selliste juhistega iseenesest ei kehtestata kohustuslikke nõudeid, on need asjassepuutuvad nõuete õige rakendamise seisukohast. Rakendus- ja muu selgitav materjal võib samuti anda taustinformatsiooni käesolevas ISQMis käsitletud asjaolude kohta. Kus asjakohane, sisalduvad avaliku sektori auditorganisatsioonide puhul spetsiifilised täiendavalt arvessevõetavad asjaolud rakendus- ja muu selgitava materjali hulgas. Need täiendavalt arvessevõetavad asjaolud on abiks käesoleva ISQMi nõuete rakendamisel. Samas ei piira ega vähenda need ettevõtte kohustust rakendada käesoleva ISQMi nõudeid ja nendega vastavuses olla.

A9. Käesolev ISQM sisaldab pealkirja „Definitsioonid“ all käesoleva ISQMi otstarbel teatud terminitele antud tähenduste kirjeldust. Need definitsioonid on esitatud, et aidata käesolevat ISQMi järjepidevalt rakendada ja tõlgendada, ning nendega ei ole kavatsatud eirata definitsioone, mis võivad kas seaduses, regulatsioonis või mujal olla kehtestatud muul otstarbel. IAASB avaldatud rahvusvaheliste standarditega seotud terminite sõnastik Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni (*International Federation of Accountants*, IFAC) avaldatud „Rahvusvaheliste kvaliteedijuhtimise, auditeerimise, ülevaatuse, muude kindlustandvate ja seonduvate teenuste alaste seisukohtade käsiraamat“

sisaldab käesolevas ISQMis defineeritud termineid. Samuti sisaldab terminite sõnastik ISQMides leiduvate muude terminite kirjeldusi, mis on abiks ühtsel ja järjepideval tõlgendamisel ja tõlkimisel.

Definitsioonid

Puudus (vt lõigu 16 punkt a)

- A10. Ettevõtte tuvastab puudused tähelepanekute hindamise kaudu. Puudus võib tuleneda ühest tähelepanekust või tähelepanekute kombinatsioonist.
- A11. Kui puudus tuvastatakse selle tagajärjel, et kvaliteediriski või kvaliteediriskide kombinatsiooni ei ole tuvastatud või nõuetekohaselt hinnatud, võib (võivad) puududa ka vastus(ed) sellis(t)e kvaliteediriski(de) käsitlemiseks või ei ole need vastused asjakohaselt välja töötatud või rakendatud.
- A12. Kvaliteedijuhtimise süsteemi muud aspektid koosnevad käesolevas ISQMis sisalduvatest nõuetest, mis käsitlevad:
- kohustuste määramist (lõigud 20–22);
 - ettevõtte riskide hindamise protsessi;
 - monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi ning
 - kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamist.

Näited puuduste kohta, mis on seotud kvaliteedijuhtimise süsteemi muude aspektidega

- Ettevõtte riskide hindamise protsess ei tuvasta informatsiooni, mis annab märku muutustest ettevõtte ja selle töövõtude olemuses ja tingimustes ning vajadusest kehtestada täiendavad kvaliteedieesmärgid või muuta kvaliteediriske või vastuseid.
- Ettevõtte monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess ei ole välja töötatud ega rakendatud sellisel viisil, et see:
 - annab asjassepuutuvat, usaldusväärset ja õigeaegset informatsiooni kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamise, rakendamise ja kasutamise kohta;
 - võimaldab ettevõttel astuda asjakohaseid samme tuvastatud puudustele vastamiseks selliselt, et puudused korrigeeritakse õigel ajal.
- Üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, ei tee kvaliteedijuhtimise süsteemi iga-aastast hindamist.

Töövõtu meeskond (vt lõigu 16 punkt f)

- A13. ISA 220 (muudetud)¹⁰ annab juhendmaterjali töövõtu meeskonna definitsiooni rakendamiseks finantsaruannete auditi kontekstis.

Välised inspekteerimised (vt lõigu 16 punkt g)

- A14. Mõnes olukorras võib väline järelevalveasutus teha muud tüüpi inspekteerimisi, näiteks temaatilisi ülevaatusi, mis keskenduvad valitud ettevõtete puhul auditi töövõtude või ettevõtteüleste tavade konkreetsetele aspektidele.

¹⁰ ISA 220 (muudetud), lõigud A15–A25

Tähelepanekud (vt lõigu 16 punkt h)

- A15. Monitoorimistegevustest, välistest inspekteerimistest või muudest asjassepuutuvatest allikatest kogunenud tähelepanekute osana võib ettevõtte tuvastada muid vaatlusi ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta, näiteks positiivseid väljundeid või ettevõtte võimalusi kvaliteedijuhtimise süsteemi parandamiseks või edasiseks täiustamiseks. Lõigus A158 selgitatakse, kuidas ettevõtte võib muid vaatlusi kvaliteedijuhtimise süsteemis kasutada.
- A16. Lõigus A148 esitatakse näited muudest asjassepuutuvatest allikatest saadud informatsiooni kohta.
- A17. Monitoorimistegevused hõlmavad monitoorimist töövõtu tasemel, näiteks töövõttude inspekteerimist. Peale selle võivad välised inspekteerimised ja muud asjassepuutuvad allikad hõlmata informatsiooni, mis on seotud konkreetsete töövõttudega. Selle tulemusel sisaldab informatsioon kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamise, rakendamise ja kasutamise kohta töövõtu taseme tähelepanekuid, mis võivad anda märku kvaliteedijuhtimise süsteemiga seotud tähelepanekutest.

Ettevõtte (vt lõigu 16 punkt i)

- A18. „Ettevõtte“ definitsioon asjassepuutuvates eetikanõuetes võib erineda käesolevas ISQMis sätestatud definitsioonist.

Võrgustik (vt lõigu 16 punkt l, lõik 48)

- A19. Võrgustikud ja võrgustikku kuuluvad ettevõtted võivad olla struktureeritud eri viisidel. Näiteks ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kontekstis:

- võib võrgustik kehtestada ettevõttele selle kvaliteedijuhtimise süsteemiga seotud nõudeid või osutada teenuseid, mida ettevõtte kasutab oma kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõttude läbiviimisel;
- võivad võrgustikku kuuluvad teised ettevõtted osutada teenuseid (nt ressursid), mida ettevõtte kasutab oma kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõttude läbiviimisel, või
- võivad võrgustikku kuuluvad muud struktuurid või organisatsioonid kehtestada ettevõttele selle kvaliteedijuhtimise süsteemiga seotud nõudeid või osutada teenuseid.

Käesoleva ISQMi tähenduses peetakse mis tahes võrgustiku nõudeid või võrgustiku teenuseid, mis saadakse võrgustikult, teiselt võrgustikku kuuluvalt ettevõttelt või teiselt võrgustikus olevalt struktuurilt või organisatsioonilt, „võrgustiku nõueteks või võrgustiku teenusteks“.

Personal (vt lõigu 16 punkt n)

- A20. Peale personali (st üksikisikud ettevõttes) võib ettevõtte kasutada kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõttude läbiviimisel tegevuste teostamisel ettevõtteväliseid üksikisikuid. Näiteks võivad ettevõttevälise üksikisikute hulka kuuluda üksikisikud teistest võrgustikku kuuluvatest ettevõtetest (nt üksikisikud võrgustikku kuuluva ettevõtte teenuse osutamise keskuses) või teenuseosutaja tööle võetud üksikisikud (nt komponendi audiitor teisest ettevõttest, mis ei kuulu ettevõtte võrgustikku).
- A21. Personal hõlmab ka partnereid ja töötajaskonda ettevõtte muudes struktuurides, näiteks ettevõtte teenuse osutamise keskuses.

Asjassepuutuvad eetikanõuded (vt lõigu 16 punkt t, lõik 29)

A22. Asjassepuutuvad eetikanõuded, mis on rakendatavad kvaliteedijuhtimise süsteemi kontekstis, võivad olenevalt ettevõtte ja selle töövõtude olemusest ja tingimustest varieeruda. Asjassepuutuvates eetikanõuetes võib olla defineeritud termin „kutseline arvestusekspert“. Näiteks on IESBA koodeksis defineeritud termin „kutseline arvestusekspert“ ja lisaks selgitatud IESBA koodeksi nende sätete ulatust, mida rakendatakse üksikutele kutsealastele arvestusekspertidele avalikus kutsealases tegevuses ja nende ettevõtetele.

A23. IESBA koodeksis käsitletakse olukordi, kus seadus või regulatsioon takistab kutselisel arvestusekspertil olla vastavuses IESBA koodeksi teatavate osadega. Lisaks tunnistatakse selles, et mõnes jurisdiktsioonis võib seadus või regulatsioon sisaldada sätteid, mis erinevad IESBA koodeksi sätestatust või lähevad neist kaugemale, ning et kutselistel arvestusekspertidel tuleb nendes jurisdiktsioonides olla nendest erinevustest teadlik ja olla vastavuses rangemate sätetega, välja arvatud juhul, kui seda keelab seadus või regulatsioon.

A24. Asjassepuutuvate eetikanõuete mitmesugused sätted võivad töövõtude läbiviibimise kontekstis keh-
tada üksnes üksikisikutele ja mitte ettevõtetele endale. Näiteks:

- IESBA koodeksi 2. osa rakendatakse üksikisikute suhtes, kes on kutselised arvestusekspertid avalikus kutsealases tegevuses, kui nad teostavad ettevõttega olemasoleva suhte alusel kutsetegevust töövõtja, töötaja või omanikuna, ning see võib olla asjassepuutuv töövõtude läbiviimise kontekstis.
- IESBA koodeksi 3. ja 4. osa teatavaid nõudeid rakendatakse ka üksikisikute suhtes, kes on kutselised arvestusekspertid avalikus kutsealases tegevuses, kui nad teostavad kutsetegevust klientide heaks.

Üksikisikute vastavuses olemist selliste asjassepuutuvate eetikanõuetega võib olla vaja käsitleda ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis.

Näide asjassepuutuvate eetikanõuete kohta, mida rakendatakse üksnes üksikisikutele ja mitte ettevõtetele ning mis on seotud töövõtude läbiviimisega

IESBA koodeksi 2. osa käsitleb survet põhiprintsiipide rikkumiseks ja hõlmab nõudeid, et üksikisik ei tohi:

- lubada, et teiste avaldatud surve tulemusena rikutakse vastavust põhiprintsiipidele, või
- avaldada teistele survet, mille puhul arvestusekspert teab või mille kohta tal on põhjust uskuda, et selle tagajärjel rikuksid teised üksikisikud põhiprintsiipe.

Näiteks võivad tekkida sellised olukorrad siis, kui üksikisik leiab töövõtu läbiviimisel, et töövõtu partner või töövõtu meeskonna teine kogenud liige on avaldanud talle survet põhiprintsiipide rikkumiseks.

Vastus (vt lõigu 16 punkt u)

A25. Poliitikaid rakendatakse sellise personali ja muude üksikisikute sammude kaudu, kelle sammude suhtes poliitikaid kohaldatakse (sealhulgas töövõtu meeskonnad), või nende piiramise kaudu, et ei astutaks samme, mis oleksid vastuolus ettevõtte poliitikatega.

A26. Protseduurid võivad olla kehtestatud ametliku dokumentatsiooni või muu infovahetuse kaudu või võivad tuleneda käitumisviisidest, mis ei ole kehtestatud, vaid on pigem tingitud ettevõtte töökultuurist. Protseduure võib jõustada infotehnoloogiliste rakenduste lubatud sammude või ettevõtte infotehnoloogilise keskkonna muude aspektide kaudu.

A27. Kui ettevõtte kasutab kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõtude läbiviimisel ettevõtteväliseid üksikisikuid, võib ettevõttel olla vaja töötada välja erinevad poliitikad või protseduurid, et käsitleda üksikisikute samme. ISA 220 (muudetud)¹¹ annab juhendmaterjali selle kohta, millal võib ettevõttel olla vaja töötada välja erinevad poliitikad või protseduurid, et käsitleda ettevõttevälise üksikisikute samme finantsaruannete auditi kontekstis.

Teenuseosutaja (vt lõigu 16 punkt v)

A28. Teenuseosutajad hõlmavad komponendi auditoreid teistest ettevõtetest, mis ei kuulu ettevõtte võrgustikku.

Asjassepuutuvate nõuete rakendamine ja nendega vastavuses olemine (vt lõik 17)

A29. *Näited selle kohta, millal käesoleva ISQMi nõue ei pruugi olla ettevõtte seisukohast asjassepuutuv*

- Ettevõtte on üksikpraktiseerija. Näiteks ei pruugi asjassepuutuvad olla nõuded, mis käsitlevad organisatsioonilist struktuuri ning määravad rolle, kohustusi ja volitusi ettevõttes, suunamist, järelevalvet ja ülevaatamist ning käsitlevad eriarvamusi.
- Ettevõtte viib läbi üksnes töövõtte, mis on seonduvate teenuste töövõttud. Näiteks kui ettevõtte ei pea säilitama sõltumatust seonduvate teenuste töövõttude puhul, ei ole nõue hankida kogu personalilt dokumenteeritud kinnitus vastavuse kohta sõltumatuse nõuetele asjassepuutuv.

Kvaliteedijuhtimise süsteem

Kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamine, rakendamine ja kasutamine (vt lõik 19)

A30. Kvaliteedijuhtimine ei ole ettevõtte eraldiseisev funktsioon; see on sellise töökultuuri loimimine ettevõtte strateegia, põhitegevuste ja äriprotsessidega, mis tõendab pühendumist kvaliteedile. Selle tulemusel võib kvaliteedijuhtimise süsteemi ning ettevõtte põhitegevuste ja äriprotsesside väljatöötamine lõimitud viisil edendada ühtlustatud lähenemisviisi ettevõtte juhtimisele ja suurendada kvaliteedijuhtimise tulemuslikkust.

A31. Ettevõtte rakendatavate kutsealaste otsustuste kvaliteet tõenäoliselt paraneb, kui selliseid otsustusi tegevad üksikisikud näitavad üles hoiakut, mis hõlmab uurivat mõtlemisviisi, millega kaasneb:

- kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta hangitud informatsiooni, sealhulgas ettevõtte ja selle töövõttude olemuse ja tingimustega seotud informatsiooni, allika, asjassepuutuvuse ja piisavuse arvessevõtmine;
- avatus ja valvsus edasise uurimise või muu sammu vajaduse suhtes.

Kohustused (vt lõigud 20–21, lõigu 28 punkt d)

A32. Valitsemise ja liidriks olemise komponent hõlmab kvaliteedieesmärki, mille kohaselt on ettevõttel organisatsiooniline struktuur ning rollide, kohustuste ja volituste määramine, mis on asjakohane ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamise, rakendamise ja kasutamise võimaldamiseks.

¹¹ ISA 220 (muudetud), lõigud A23–A25

- A33. Olenemata kvaliteedijuhtimise süsteemiga seotud kohustuste määramisest kooskõlas lõiguga 20, jääb ettevõtte lõplikult vastutavaks kvaliteedijuhtimise süsteemi eest ning üksikisikutele määratud rollidega seotud kohustuse ja vastutuse tagamise eest. Näiteks kuigi kooskõlas lõikudega 53 ja 54 määrab ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamise ja sellekohase kokkuvõtte tegemise üksikisiku(te)le, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, vastutab hindamise ja kokkuvõtte eest ettevõtte.
- A34. Üksikisik(ud), kellele on määratud kohustus seoses lõigus 20 nimetatud asjaoludega, on tavaliselt ettevõtte partner(id), nii et tal (neil) on ettevõttes asjakohane mõjutus ja volitused, nagu on nõutud lõigus 21. Siiski võib ettevõtte õigusliku struktuuri põhjal esineda olukordi, mil üksikisik(ud) ei pruugi olla ettevõtte partner(id), kuid üksikisiku(te)l on ettevõttes asjakohane mõjutus ja volitused talle (neile) määratud rolli täitmiseks ettevõtte või ettevõtte võrgustiku tehtud ametlike korraldamiste tulemusel.
- A35. See, kuidas ettevõtte rolle, kohustusi ja volitusi ettevõttes määrab, võib varieeruda ning seadus või regulatsioon võib kehtestada ettevõttele teatavad nõuded, mis mõjutavad liidreid ja juhtimisstruktuuri või neile määratud kohustusi. Üksikisik(ud), kellele on määratud kohustus seoses lõigus 20 nimetatud asjaolu(de)ga, võib (võivad) rolle, protseduure, ülesandeid või samme määrata edasi muudele üksikisikutele, kes aitavad neid nende kohustuste täitmisel. Üksikisiku(te)l, kellele on määratud kohustus seoses lõigus 20 nimetatud asjaolu(de)ga, lasub siiski kohustus ja vastutus seoses talle (neile) määratud kohustustega.

Skaleeritavuse näide, et demonstreerida, kuidas võib rolle ja kohustusi määrata

- Vähem keerukas ettevõttes võib lõpliku kohustuse ja vastutuse seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga määrata ainsale juhtivpartnerile, kellel on ainukohustus seoses ettevõtte järelevalvega. Samuti võib see üksikisik võtta kohustuse seoses kvaliteedijuhtimise süsteemi kõikide aspektidega, sealhulgas tegevuspõhise kohustuse seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, sõltumatuse nõuetega vastavuses olemisega ning monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga.
- Keerukamas ettevõttes võib olla mitu liidrite tasandit, mis kajastavad ettevõtte organisatsioonilist struktuuri, ning ettevõttel võib olla sõltumatu juhtorgan, mis teeb ettevõtte üle mittetäidesaatvat järelevalvet ja mis võib koosneda välistest üksikisikutest. Peale selle võib ettevõtte määrata tegevuspõhise kohustuse seoses kvaliteedijuhtimise süsteemi spetsiifiliste aspektidega, mis lähevad kaugemale nendest, mis on määratletud lõigu 20 punktis c, näiteks tegevuspõhine kohustus seoses eetikanõuetega vastavuses olemisega või tegevuspõhine kohustus seoses teenusevaldkonna juhtimisega.

- A36. Sõltumatuse nõuetega vastavuses olemine on hädavajalik finantsaruannete auditite või ülevaatuste või muude kindlustandvate tövõttude läbiviimiseks ning on ettevõtte aruannetele tuginevate huvigruppide ootus. Üksikisik(ud), kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses sõltumatuse nõuetega vastavuses olemisega, vastutab (vastutavad) tavaliselt kõigi sõltumatusega seotud asjaolude järelevalve eest, nii et ettevõtte töötab välja konkreetse ja järjepideva lähenemisviisi ning rakendab seda sõltumatuse nõuete käsitlemiseks.
- A37. Seadus, regulatsioon või kutsestandardid võivad kehtestada täiendavaid nõudeid üksikisikule, kellele on määratud kohustus seoses lõigus 20 nimetatud asjaolu(de)ga, näiteks nõuded kutsealase litsentseerimise, kutsealase hariduse või jätkuva kutsealase arengu kohta.

A38. Sellis(t)e üksikisiku(te) asjakohased kogemused ja teadmised, kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, hõlmavad tavaliselt arusaamist ettevõtte strateegilistest otsustest ja sammudest ning ettevõtte äritegevustega seotud kogemusi.

Ettevõtte riskide hindamise protsess (vt lõik 23)

A39. Seda, kuidas ettevõtte töötab välja ettevõtte riskide hindamise protsessi, võivad mõjutada ettevõtte olemus ja tingimused, sealhulgas see, kuidas ettevõtte on struktureeritud ja organiseeritud.

Skaleeritavuse näited, et demonstreerida, kuidas ettevõtte riskide hindamise protsess võib erineda

- Vähem keerukas ettevõttes võib üksikisiku(te), kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, olla piisav arusaamine ettevõtetest ja selle töövõtudest, et võtta ette riskide hindamise protsess. Peale selle võib kvaliteedieesmärkide, kvaliteediriskide ja vastuste dokumentatsioon olla vähem mahukas kui keerukama ettevõtte puhul (nt võib see olla dokumenteeritud ühesainsas dokumendis).
- Keerukamas ettevõttes võib olla ametlik riskide hindamise protsess, mis kaasab mitut üksikisikut ja rohkelt tegevusi. Protsess võib olla tsentraliseeritud (nt kvaliteedieesmärgid, kvaliteediriskid ja vastused kehtestatakse tsentraalselt kõikidele äriüksustele, funktsioonidele ja teenusevaldkondadele) või detsentraliseeritud (nt kvaliteedieesmärgid, kvaliteediriskid ja vastused kehtestatakse äriüksuse, funktsiooni või teenusevaldkonna tasemel ning väljundeid kombineeritakse ettevõtte tasandil). Samuti võib ettevõtte võrgustik esitada ettevõttele kvaliteedieesmärgid, kvaliteediriskid ja vastused, mida tuleb hõlmata ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis.

A40. Kvaliteedieesmärkide kehtestamise, kvaliteediriskide tuvastamise ja hindamise ning vastuste väljatöötamise ja rakendamise protsess on korduv ning käesoleva ISQMi nõuded ei ole ette nähtud lineaarsel viisil käsitlemiseks. Näiteks:

- kvaliteediriskide tuvastamisel ja hindamisel võib ettevõtte kindlaks määrata, et on vaja kehtestada täiendav(ad) kvaliteedieesmärk (kvaliteedieesmärgid);
- vastuste väljatöötamisel ja rakendamisel võib ettevõtte kindlaks määrata, et kvaliteediriski ei tuvastatud ega hinnatud.

A41. Informatsiooniallikad, mis võimaldavad ettevõttel kehtestada kvaliteedieesmärgid, tuvastada kvaliteediriskid ja hinnata neid ning töötada välja vastused ja rakendada neid, moodustavad osa ettevõtte informatsiooni ja infovahetuse komponendist ning hõlmavad:

- ettevõtte monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi tulemusi (vt lõigud 42 ja A171);
- võrgustikult või teenuseosutajatelt saadud informatsiooni, sealhulgas:
 - informatsiooni võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste kohta (vt lõik 48) ja
 - võrgustikult saadud muud informatsiooni, sealhulgas informatsiooni võrgustiku poolt kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes läbiviidud monitoorimistegevuste tulemuste kohta (vt lõigud 50–51).

Ettevõtte riskide hindamise protsessi seisukohast võib olla asjassepuutuv ka muu nii sisemine kui ka väline informatsioon, näiteks:

- informatsioon, mis käsitleb kaebusi ja süüdistusi selle kohta, et töö ei ole tehtud kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega, või mittevastavuse kohta käesoleva ISQMi alusel kehtestatud ettevõtte poliitikatele või protseduuridele;
- väliste inspekteerimiste tulemused;
- reguleerijatelt saadud ja ettevõttele kättesaadavaks tehtud informatsioon majandusüksuste kohta, mille jaoks ettevõtte töövõtte läbi viib, näiteks väärtpaberituru reguleerijalt saadud informatsioon majandusüksuse kohta, mille jaoks ettevõtte töövõtte läbi viib (nt rikkumisjuhtumid majandusüksuse finantsaruannetes või mittevastavus väärtpaberiturgu käsitlevale regulatsioonile);
- kvaliteedijuhtimise süsteemi muutused, mis mõjutavad süsteemi muid aspekte, näiteks muutused ettevõtte ressursides;
- muud välisallikad, nagu reguleerivad meetmed ja kohtumenetlus ettevõtte või jurisdiktsiooni teiste ettevõtete vastu, mis võivad tuua esile valdkondi, mida ettevõttel tuleb arvesse võtta.

Kvaliteedieesmärkide kehtestamine (vt lõik 24)

- A42. Seadus, regulatsioon või kutsestandardid võivad kehtestada nõudeid, mis tekitavad täiendavaid kvaliteedieesmärke. Näiteks võib seaduse või regulatsiooni alusel olla nõutav, et ettevõtte määraks ettevõtte valitsemisstruktuuri mittejuhtival ametikohal olevaid üksikisikuid ning ettevõtte peab vajalikuks kehtestada nende nõuete käsitlemiseks täiendavad kvaliteedieesmärgid.
- A43. Ettevõtte ja selle töövõtude olemus ja tingimused võivad olla sellised, et ettevõtte ei pruugi täiendavate kvaliteedieesmärkide kehtestamist vajalikuks pidada.
- A44. Ettevõtte võib kehtestada alaeesmärgid, et täiustada ettevõtte kvaliteediriskide tuvastamist ja hindamist ning vastuste väljatöötamist ja rakendamist.

Kvaliteediriskide tuvastamine ja hindamine (vt lõik 25)

- A45. Võib esineda muid tingimusi, sündmusi, olukordi, tegevust või tegevusetust, mida ei ole kirjeldatud lõigu 25 punktis a ning mis võivad avaldada ebasoodsat mõju kvaliteedieesmärgi saavutamisele.
- A46. Risk tuleneb sellest, millisel viisil ja millises ulatuses võib tingimus, sündmus, olukord, tegevus või tegevusetus avaldada ebasoodsat mõju kvaliteedieesmärgi saavutamisele. Kaugeltki kõik riskid ei vasta kvaliteediriski definitsioonile. Kutsealane otsustus aitab ettevõtet selle kindlaksmääramisel, kas risk on kvaliteedirisk, ning see põhineb ettevõtte kaalutlusel, kas esineb põhjendatud võimalus riski tekkimiseks ning selleks, et see avaldab individuaalselt või kombinatsioonis muude riskidega ebasoodsat mõju ühe või mitme kvaliteedieesmärgi saavutamisele.

<p><i>Näited ettevõtte arusaamise kohta tingimustest, sündmustest, olukordadest, tegevusest või tegevusetusest, mis võivad avaldada ebasoodsat mõju kvaliteedieesmärkide saavutamisele</i></p>	<p><i>Näited tekkida võivate kvaliteediriskide kohta</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtte strateegilised ja tegevuspõhised otsused ja sammud, äriprotsessid ja ärimudel: ettevõtte üldised finantseesmärgid on liigselt sõltuvad ettevõtte osutatavate selliste teenuste ulatusest, mis ei kuulu käesoleva ISQMi ulatusse. 	<p>Valitsemise ja liidriks olemise kontekstis võib see tekitada mitut kvaliteediriski, näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ressursse jaotatakse või määratakse viisil, mis seab prioriteediks teenused, mis ei kuulu käesoleva ISQMi ulatusse, ja võib negatiivselt mõjutada käesoleva ISQMi ulatusse kuuluvate töövõtude kvaliteeti; • otsustes finants- ja tegevuspõhiste prioriteetide kohta ei võeta täielikult või piisavalt arvesse kvaliteedi tähtsust käesoleva ISQMi ulatusse kuuluvate töövõtude läbiviimisel.
<ul style="list-style-type: none"> • Liidrite tunnusjooned ja juhtimisstiil: ettevõtte on väiksem ettevõtte, millel on vähe töövõtu partnereid, kelle vahel on volitused jagatud. 	<p>Valitsemise ja liidriks olemise kontekstis võib see tekitada mitut kvaliteediriski, näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liidrite kohustused ja vastutus seoses kvaliteediga ei ole selgelt defineeritud ega määratud; • liidrite samme ja käitumisviise, mis ei edenda kvaliteeti, ei seata kahtluse alla.
<ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtte keerukus ja tegevuse tunnusjooned: ettevõtte on hiljuti lõpetanud ühinemise teise ettevõttega. 	<p>Ressursside kontekstis võib see tekitada mitut kvaliteediriski, sealhulgas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kahe ühinenud ettevõtte kasutatavad tehnoloogilised ressursid ei pruugi ühilduda; • töövõtu meeskonnad võivad kasutada ettevõtte poolt enne ühinemist väljaarendatud intellektuaalseid ressursse, mis ei ole enam kooskõlas uue metodoloogiaga, mida kasutab uus ühinenud ettevõtte.

A47. Võttes arvesse kvaliteedijuhtimise süsteemi arenevat olemust, võivad ettevõtte välja töötatud ja rakendatud vastused põhjustada tingimusi, sündmusi, olukordi, tegevust või tegevusetust, mis tingivad täiendavaid kvaliteediriske. Näiteks võib ettevõtte rakendada kvaliteediriski käsitlemiseks ressursi (nt tehnoloogilist ressursi) ja sellise ressursi kasutamine võib põhjustada kvaliteediriske.

A48. Ulatus, milles risk võib individuaalselt või kombinatsioonis muude riskidega avaldada ebasoodsat mõju kvaliteedieesmärgi (kvaliteedieesmärkide) saavutamisele, võib riski põhjustanud tingimuste, sündmuste, olukordade, tegevuse või tegevusetuse põhjal varieeruda, võttes arvesse näiteks seda:

- kuidas tingimus, sündmus, olukord, tegevus või tegevusetus mõjutaks kvaliteedieesmärgi saavutamist;

- kui sageli tingimus, sündmus, olukord, tegevus või tegevusetus eeldatavasti esineb;
- kui kaua kuluks pärast tingimuse, sündmuse, olukorra, tegevuse või tegevusetuse esinemist aega mõju avaldumiseni ja kas ettevõttel oleks selle aja jooksul võimalik vastata, et leevendada tingimuse, sündmuse, olukorra, tegevuse või tegevusetuse mõju;
- kui kaua mõjutaks tingimus, sündmus, olukord, tegevus või tegevusetus pärast selle esinemist kvaliteedieesmärgi saavutamist.

Kvaliteediriskide hindamine ei pea hõlmama ametlikke reitinguid või punkte, kuigi nende kasutamiseks ei tehta ettevõtetele takistusi.

Vastuste väljatöötamine ja rakendamine kvaliteediriskide käsitlemiseks (vt lõigu 16 punkt u, lõik 26).

- A49. Vastuste olemus, ajastus ja ulatus põhinevad kvaliteediriskidele antud sellise hinnangu põhjustel, milline on nende arvesse võetud esinemine ja mõju ühe või mitme kvaliteedieesmärgi saavutamisele.
- A50. Ettevõtte välja töötatud ja rakendatud vastused võivad toimida ettevõtte tasemel või töövõtu tasemel või tegemist võib olla kombineeritud kohustustega seoses astutavate sammudega ettevõtte ja töövõtu tasemel.

Näide ettevõtte välja töötatud ja rakendatud vastuse kohta, mis toimib nii ettevõtte kui ka töövõtu tasemel

Ettevõtte kehtestab konsulteerimiseks poliitika või protseduurid, mis hõlmavad seda, kellega töövõtu meeskonnad peaksid konsulteerima, ning spetsiifilisi asjaolusid, mille puhul on konsulteerimine nõutav. Ettevõtte määrab konsultatsiooni pakkumiseks sobiva kvalifikatsiooniga ja kogemustega üksikisikud. Töövõtu meeskonnal on kohustus tuvastada, millal konsultatsiooni nõudvad asjaolud tekivad, algatada konsultatsioon ning rakendada konsultatsioonist tulenevaid kokkuvõtteid.¹²

- A51. Vajadus ametlikult dokumenteeritud poliitikate või protseduuride järele võib olla suurem ettevõtete puhul, millel on rohkearvuline personal või mis on geograafiliselt hajutatud, et saavutada järjepidevus kogu ettevõttes.

Muutused ettevõtte või selle töövõttude olemuses ja tingimustes (vt lõik 27)

A52. *Skaleeritavuse näide, et demonstreerida, kuidas võivad varieeruda poliitika või protseduurid tuvastamiseks informatsiooni ettevõtte ja selle töövõttude olemuses ja tingimustes toimunud muutuste kohta*

- Vähem keerukas ettevõttes võivad ettevõttel olla mitteametlikud poliitika või protseduurid, et tuvastada informatsiooni ettevõtte või selle töövõttude olemuses ja tingimustes toimunud muutuste kohta, eriti kui kvaliteedieesmärkide kehtestamise, kvaliteediriskide tuvastamise ja hindamise ning vastuste väljatöötamise ja rakendamise eest vastutav(ad) üksikisik(ud) on võimeline (võimelised) tuvastama sellist informatsiooni oma tavapärase tegevuse käigus.

¹² ISA 220 (muudetud), lõik 35

- Keerukamas ettevõttes võib ettevõttel olla vaja kehtestada ametlikumad poliitikad või protseduurid, et tuvastada ja võtta arvesse informatsiooni ettevõtte või selle töövõtude olemuses ja tingimustes toimunud muutuste kohta. See võib hõlmata näiteks ettevõtte ja selle töövõtude olemust ja tingimusi käsitleva informatsiooni perioodilist ülevaatus, sealhulgas ettevõtte sise- ja väliskeskkonnas esinevate suundumuste ja ilmingute pidevat jälgimist.

A53. Osana ettevõtte poolt kooskõlas lõiguga 42 astutavatest heastavatest sammudest võib tuvastatud puuduse käsitlemiseks vaja olla kehtestada täiendavad kvaliteedieesmärgid või lisada või muuta kvaliteediriske ja vastuseid.

A54. Ettevõtte võib olla kehtestanud kvaliteedieesmärgid peale nende, mis on määratletud käesolevas ISQMi. Samuti võib ettevõtte tuvastada informatsiooni, mis annab märku, et ettevõtte poolt juba kehtestatud täiendavad kvaliteedieesmärgid ei ole enam vajalikud või et neid tuleb muuta.

Valitsemine ja liidriks olemine

Pühendumine kvaliteedile (vt lõigu 28 punkt a)

A55. Ettevõtte töökultuur on personali käitumise mõjutamisel tähtis tegur. Asjassepuutuvad eetikanõuded kehtestavad tavaliselt kutse-eetika põhimõtted ja neid käsitletakse täiendavalt käesoleva ISQMi asjassepuutuvate eetikanõuete komponendi raames. Kutsealased väärtused ja hoiakud võivad hõlmata:

- kutsealast maneer, näiteks õigeaegsust, viisakust, lugupidamist, vastutust, operatiivsust ja usaldusväärsust;
- pühendumist meeskonnatööle;
- kutsealases keskkonnas avatud mõtlemisviisi säilitamist uute ideede või erinevate vaatenurkade suhtes;
- täiuslikkuse poole püüdlemist;
- pühendumist jätkuvalle täiendamisele (nt miinimumnõuetest kaugemale minevate ootuste seadmine ja jätkuvalle õppimisele keskendumine);
- sotsiaalset vastutust.

A56. Ettevõtte strateegiline otsuste tegemise protsess, sealhulgas äristrateegia kehtestamine, võib hõlmata selliseid asjaolusid nagu ettevõtte otsused finants- ja tegevuspõhiste asjaolude kohta, ettevõtte finantseesmärgid, finantsressursside haldamise viis, ettevõtte turuosa kasv, majandusharule spetsialiseerumine või uute teenuste pakkumine. Ettevõtte finants- ja tegevuspõhised prioriteedid võivad otseselt või kaudselt mõjutada ettevõtte pühendumist kvaliteedile, näiteks võivad ettevõttel olla stiimulid, mis keskenduvad finants- ja tegevuspõhiste prioriteetidele, mis võivad pärssida käitumise viise, mis tõendavad pühendumist kvaliteedile.

Liidrid (vt lõigu 28 punkt b ja lõigu 28 punkt c)

A57. Vastused, mille ettevõtte on välja töötanud ja rakendanud selleks, et tagada liidrite kohustus ja vastutus seoses kvaliteediga, hõlmavad lõigus 56 nõutud tööalase tegevuse hindamist.

A58. Kuigi liidrid näitavad oma sammude ja käitumisviiside kaudu tippjuhtkonna suhtumist, edendavad selged, järjepidevad ja sagedased sammud ja infovahetus kõigil ettevõtte tasanditel kollektiivselt ettevõtte töökultuuri ning tõendavad pühendumist kvaliteedile.

Organisatsiooniline struktuur (vt lõigu 28 punkt d)

A59. Ettevõtte organisatsiooniline struktuur võib hõlmata tegevusüksusi, tegevuspõhiseid protsesse, alüksusi või geograafilisi asukohti ja muid struktuure. Mõnel juhul võib ettevõtte koondada või tsentraliseerida protsessid või tegevused teenuse osutamise keskusesse ning töövõtu meeskondadesse võib kuuluda ettevõtte teenuse osutamise keskuse personal, kes täidab spetsiifilisi ülesandeid, mis on oma olemuselt korduvad või spetsialiseeritud.

Ressursid (vt lõigu 28 punkt e)

A60. Üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus või tegevuspõhine kohustus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, on enamikul juhtudel võimeline (võimelised) mõjutama nende ressursside olemust ja ulatust, mida ettevõtte hangib, välja arendab, kasutab ja säilitab, ning seda, kuidas neid ressursse jaotatakse või määratakse, sealhulgas nende kasutamise ajastust.

A61. Et ressursivajadused võivad aja jooksul muutuda, ei pruugi kõikide ressursivajaduste ettenägemine olla teostatav. Ettevõtte ressursside planeerimisega võib kaasneda sel hetkel nõutavate ressursside kindlaksmääramine, ettevõtte tulevaste ressursivajaduste prognoosimine ja protsesside kehtestamine ettenägematute ressursivajaduste käsitlemiseks, kui need tekivad.

Asjassepuutuvad eetikanõuded (vt lõigu 16 punkt t, lõik 29)

A62. IESBA koodeksis on sätestatud eetika põhiprintsiibid, mis määravad kutselistelt arvestuseksperidelt oodatava käitumise standardid ja kehtestavad rahvusvahelised sõltumatuse standardid. Põhiprintsiibid on ausus, objektiivsus, kutsealane pädevus ja nõutav hoolsus, konfidentsiaalsus ning kutsealane käitumine. Samuti määratletakse IESBA koodeksis lähenemisviis, mida kutseline arvestuseksper peab rakendama, et olla vastavuses põhiprintsiipidega ja rakendatavuse korral rahvusvaheliste sõltumatuse standarditega. Peale selle käsitletakse IESBA koodeksis spetsiifilisi teemasid, mis on põhiprintsiipidega vastavuses olemise seisukohast asjassepuutuvad. Ka jurisdiktsioonis kehtiv seadus või regulatsioon võib sisaldada eetikanõudeid, sealhulgas sõltumatust, käsitlevaid sätteid, näiteks privaatsust käsitlevad seadused, mis mõjutavad informatsiooni konfidentsiaalsust.

A63. Mõnel juhul võivad asjaolud, mida ettevõtte oma kvaliteedijuhtimise süsteemis käsitleb, olla spetsiifilisemad kui asjassepuutuvate eetikanõuete sätted või neid täiendada.

Näited asjaolude kohta, mida ettevõtte võib oma kvaliteedijuhtimise süsteemis hõlmata ja mis on spetsiifilisemad kui asjassepuutuvate eetikanõuete sätted või täiendavad neid

- Ettevõtte keelab võtta kliendilt vastu kingitusi ja külalislahkust, isegi kui nende väärtus on triviaalne ja tähtsusetu.
- Ettevõtte kehtestab rotatsiooniperioodid kõikidele töövõtu partneritele, sealhulgas neile, kes viivad läbi muid kindlustandvaid või seonduvate teenuste töövõtte, ja laiendab rotatsiooniperioode kõikidele töövõtu meeskonna kogenud liikmetele.

A64. Muud komponendid võivad mõjutada asjassepuutuvate eetikanõuete komponenti või olla sellega seotud.

Näited asjassepuutuvate eetikanõuete komponendi ja muude komponentide vaheliste seoste kohta

- Informatsiooni ja infovahetuse komponent võib käsitleda infovahetust seoses asjassepuutuvate eetikanõuetega seotud mitmesuguste asjaoludega, sealhulgas seda, et:
 - ettevõtte edastab info sõltumatuse nõuete kohta kogu personalile ja teistele isikutele, kelle suhtes kohaldatakse sõltumatuse nõudeid;
 - personal ja töövõtu meeskonnad edastavad asjassepuutuva informatsiooni ettevõttele ilma sanktsioonide hirmuta, näiteks olukorrad, mis võivad tekitada ohtusid sõltumatusele, või asjassepuutuvate eetikanõuete rikkumised.
- Ressursside komponendi osana võib ettevõtte:
 - määrata üksikisikud, kes juhivad ja jälgivad vastavust asjassepuutuvatele eetikanõuetele või kes pakuvad konsultatsiooni asjassepuutuvate eetikanõuetega seotud asjaoludes;
 - kasutada infotehnoloogilisi rakendusi, et jälgida vastavust asjassepuutuvatele eetikanõuetele, sealhulgas sõltumatust käsitleva informatsiooni kajastamist ja säilitamist.

A65. Teistele isikutele rakendatavad asjassepuutuvad eetikanõuded olenevad asjassepuutuvate eetikanõuete sätetest ja sellest, kuidas ettevõtte kasutab teisi isikuid oma kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõtte läbiviimisel.

Näited teistele isikutele rakenduvate asjassepuutuvate eetikanõuete kohta

- Asjassepuutuvad eetikanõuded võivad hõlmata sõltumatuse nõudeid, mida rakendatakse võrgustikku kuuluvatele ettevõtetele või võrgustikku kuuluvate ettevõtete töötajatele, näiteks IESBA koodeks sisaldab sõltumatuse nõudeid, mida rakendatakse võrgustikku kuuluvatele ettevõtetele.
- Asjassepuutuvad eetikanõuded võivad sisaldada töövõtu meeskonna või muu sarnase kontseptsiooni definitsiooni ning definitsioon võib hõlmata mis tahes üksikisikut, kes viib läbi töövõtuga seotud kindlustandvaid protseduure (nt komponendi audiitor või teenuseosutaja, kes on kaasatud osalema füüsiliste varude loendamisse kauges asukohas). Sellest tulenevalt võivad asjassepuutuvate eetikanõuete mis tahes nõuded, mida rakendatakse asjassepuutuvates eetikanõuetes defineeritud töövõtu meeskonnale või muule sarnasele kontseptsioonile, olla ka selliste üksikisikute seisukohast asjassepuutuvad.
- Konfidentsiaalsuse põhimõte võib kehtida ettevõtte võrgustikule, teistele võrgustikku kuuluvatele ettevõtetele või teenuseosutajatele, kui neil on juurdepääs ettevõtte hangitud kliendiinformatsioonile.

Avaliku sektori puhul arvesse võetavad asjaolud

A66. Käesolevas ISQMis nimetatud sõltumatusega seotud kvaliteedieesmärkide saavutamisel võivad avaliku sektori audiitorid käsitleda sõltumatust avaliku sektori mandaadi ja kohustuslike meetmete kontekstis.

Kliendisuhete ja spetsiifiliste töövõtude aktsepteerimine ja jätkamine

Töövõtu olemus ja tingimused ning kliendi ausus ja eetilised väärtused (vt lõigu 30 punkti a alapunkt i)

A67. Töövõtu olemuse ja tingimuste kohta hangitud informatsioon võib hõlmata:

- selle majandusüksuse majandusharu, mille jaoks töövõttu läbi viiakse, ja asjassepuutuvaid regulatiivseid tegureid;
- majandusüksuse olemust, näiteks selle tegevust, organisatsioonilist struktuuri, omandiõigust ja valitsemist, selle ärimudelit ja rahastamisviisi, ning
- aluseks oleva käsitletava küsimuse olemust ja rakendatavaid kriteeriume, näiteks integreeritud aruandluse puhul:
 - võib aluseks olev käsitletav küsimus hõlmata sotsiaalset, keskkonna- või tervise- ja ohutusalast informatsiooni ning
 - võivad rakendatavateks kriteeriumideks olla tegevuse tulemuslikkuse mõõtmine, mille on kehtestanud tunnustatud ekspertide kogu.

A68. Informatsioon, mis on hangitud kliendi ausust ja eetilisi väärtusi käsitlevate ettevõtte otsustuste toetamiseks, võib hõlmata kliendi põhiomanike, juhtkonna võtmeisikute ja valitsemisülesandega isikute identiteeti ja ärialast mainet.

Näited tegurite kohta, mis võivad mõjutada kliendi aususe ja eetiliste väärtuste kohta hangitud informatsiooni olemust ja ulatust:

- selle majandusüksuse olemus, mille jaoks töövõttu läbi viiakse, sealhulgas selle omandiõiguse ja juhtimisstruktuuri keerukus;
- kliendi tegevuse olemus, sealhulgas tema äripraktikad;
- informatsioon, mis puudutab kliendi põhiomanike, juhtkonna võtmeisikute ja valitsemisülesandega isikute hoiakut selliste asjaolude suhtes nagu arvestusstandardite agressiivne tõlgendamine ja sisekontrollikeskkond;
- kas klient on agressiivselt huvitatud ettevõtte teenustasude hoidmisest nii madalana kui võimalik;
- viited töö ulatuse piiratuse kohta, mille on kehtestanud klient;
- viited selle kohta, et klient võib olla kaasatud rahapesusse või teistesse kriminaalsetesse tegevustesse;
- ettevõtte väljapakutud nimetamise ja eelmise ettevõtte uuesti mittenimetamise põhjused;
- seotud osapoolte identiteet ja ärialane maine.

A69. Ettevõtte võib hankida informatsiooni mitmesugustest sise- ja välisallikatest, sealhulgas:

- olemasoleva kliendi puhul rakendatavuse korral informatsioonist käesolevate või eelmiste töövõtude kohta või järelepärimistest muult personalilt, kes on viinud kliendi jaoks läbi muid töövõtte;
- uue kliendi puhul järelepärimistest praegustele või eelmistele kliendile kutseliste arvestuslaste teenuste osutajatele kooskõlas asjassepuutuvate eetikanõuetega;

- aruteludest kolmandate osapooltega, nagu pankade, õigusnõustajaga ja kolleegidega majandusharust;
- asjassepuutuvates andmebaasides (mis võivad olla intellektuaalsed ressursid) tehtavatest taustauuringutest. Mõnel juhul võib ettevõtte kasutada taustauuringu läbiviimiseks teenuseosutajat.

A70. Informatsioon, mis hangitakse ettevõtte aktsepteerimise ja jätkamise protsessi käigus, võib töövõtu planeerimisel ja läbiviimisel olla sageli asjassepuutuv ka töövõtu meeskonna seisukohast. Kutsesstandardid võivad konkreetselt nõuda, et töövõtu meeskond hangiks sellist informatsiooni või võtaks seda arvesse. Näiteks nõuab ISA 220 (muudetud)¹³, et töövõtu partner peab võtma arvesse informatsiooni, mis on hangitud aktsepteerimise ja jätkamise protsessis auditi töövõtu planeerimisel ja läbiviimisel.

A71. Kutsesstandardid või rakendatavad seadusest ja regulatsioonist tulenevad nõuded võivad sisaldada spetsiifilisi sätteid, mida tuleb käsitleda enne kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimist või jätkamist, ning võivad nõuda ka seda, et ettevõtte teeks töövõtu aktsepteerimisel järelepärimisi praegusele või eelmisele ettevõttele. Näiteks kui on toimunud audiitorite vahetus, nõuab ISA 300¹⁴, et audiitor peab enne esmakordse auditi alustamist vahetama infot eelmise audiitoriga kooskõlas asjassepuutuvate eetikanõuetega. IESBA koodeks sisaldab samuti nõudeid huvide konfliktide arvessevõtmise kohta kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimisel või jätkamisel ning infovahetuse kohta praeguse või eelmise ettevõttega sellise töövõtu aktsepteerimisel, mis on finantsaruannete audit või ülevaatus.

Ettevõtte suutlikkus töövõtt läbi viia (vt lõigu 30 punkti a alapunkt ii)

A72. Ettevõtte suutlikkust viia töövõtt läbi kooskõlas kutsesstandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega võib mõjutada:

- asjakohaste ressursside kättesaadavus töövõtu läbiviimiseks;
- juurdepääsu omamine töövõtu läbiviimiseks vajalikule informatsioonile või isikutele, kes sellist informatsiooni annavad, ja
- see, kas ettevõtte ja töövõtu meeskond on võimelised täitma oma kohustusi seoses asjassepuutuvate eetikanõuetega.

Näited tegurite kohta, mida ettevõtte võib arvesse võtta selle kindlaksmääramisel, kas töövõtu läbiviimiseks on olemas asjakohased ressursid:

- töövõtu tingimused ja aruandluse tähtaeg;
- nende üksikisikute kättesaadavus, kellel on asjakohane pädevus ja võimekus, sealhulgas piisav aeg, töövõtu läbiviimiseks. See hõlmab:
 - üksikisikuid, kes võtavad üldise kohustuse seoses töövõtu suunamise ja järelevalvega;
 - üksikisikuid, kellel on teadmised asjassepuutuvast majandusharust või aluseks olevast käsitletavast küsimusest või kriteeriumitest, mida tuleb rakendada käsitletavat

¹³ ISA 220 (muudetud), lõik 23

¹⁴ ISA 300 „Finantsaruannete auditi planeerimine“, lõigu 13 punkt b

küsimust puudutava informatsiooni koostamisel, ning kogemused asjassepuutuvate regulatsioonist või aruandlusest tulenevate nõuete alal, ja

- üksikisikuid, kes viivad läbi auditiprotseduure komponendi finantsinformatsiooni suhtes grupi finantsaruannete auditi eesmärgil;
- vajaduse korral ekspertide kättesaadavus;
- kui on vaja töövõtu kvaliteedi ülevaatus, siis kas on saadaval üksikisik, kes vastab standardis ISQM 2 sisalduvatele sobivuse nõuetele;
- vajadus tehnoloogiliste ressursside järele, näiteks infotehnoloogiliste rakenduste järele, mis võimaldavad töövõtu meeskonnal viia läbi majandusüksuse andmetega seotud protseduure;
- vajadus intellektuaalsete ressursside järele, näiteks metodoloogia, majandusharu või käsitletava küsimuse puhul spetsiifiliste juhendite järele, või juurdepääs informatsiooniallikatele.

Ettevõtte finants- ja tegevuspõhised prioriteedid (vt lõigu 30 punkt b)

A73. Finantsprioriteedid võivad keskenduda ettevõtte kasumlikkusele ning töövõttude läbiviimise eest saadavad teenustasud mõjutavad ettevõtte finantsressursse. Tegevuspõhised prioriteedid võivad hõlmata strateegilisi eelisvaldkondi, näiteks ettevõtte turuosa suurendamine, majandusharule spetsialiseerumine või uute teenuste pakkumine. Võib esineda olukordi, mil ettevõtte on saavutanud rahulolu töövõtu eest määratud teenustasuga, kuid töövõtu või kliendisuhete aktsepteerimine või jätkamine ei ole ettevõtte jaoks asjakohane (nt kui kliendil puuduvad ausus ja eetilised väärtused).

A74. Võib esineda muid olukordi, mil töövõtu eest määratud teenustasu ei ole töövõtu olemust ja tingimusi arvesse võttes piisav ning see võib vähendada ettevõtte suutlikkust viia töövõtt läbi kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega. IESBA koodeksis käsitletakse teenustasusid ja muid tasustamise tüüpe, sealhulgas tingimusi, mis võivad tekitada ohu vastavusele kutsealase pädevuse ja nõutava hoolsuse põhiprintsiibiga, kui töövõtu eest määratud teenustasu on liiga madal.

Töövõtu läbiviimine

Töövõtu meeskonna kohustused ning suunamine, järelevalve ja ülevaatamine (vt lõigu 31 punkt a ja lõigu 31 punkt b)

A75. Kutsestandardid või rakendatavad seadusest ja regulatsioonist tulenevad nõuded võivad sisaldada spetsiifilisi sätteid töövõtu partneri üldise kohustuste kohta. Näiteks käsitleb ISA 220 (muudetud) töövõtu partneri üldist kohustust seoses töövõtu kvaliteedi juhtimise ja saavutamisega ning piisava ja asjakohase kaasatusega kogu töövõtu vältel, sealhulgas kohustust seoses töövõtu meeskonna asjakohase suunamise ja järelevalvega ning selle töö ülevaatamisega.

A76. Näited suunamise, järelevalve ja ülevaatamise kohta

- Töövõtu meeskonna suunamine ja järelevalve võib hõlmata:
 - töövõtu edenemise jälgimist;
 - töövõtu meeskonna liikmete puhul järgmise arvesse võtmist:
 - kas nad saavad aru oma juhistest ja
 - kas töö teostatakse kooskõlas planeeritud lähenemisviisiga töövõtule;

- töövõtu käigus esilekerkivate asjaolude käsitlemist, nende märkimisväärsuse arvessevõtmist ja planeeritud lähenemisviisi asjakohast muutmist ning
- asjaolude tuvastamist konsulteerimiseks töövõtu meeskonna enam kogunud liikmetega või nende poolt arvessevõtmiseks töövõtu käigus.
- Teostatud töö ülevaatus võib hõlmata selle arvessevõtmisest, kas:
 - töö on teostatud kooskõlas ettevõtte poliitikate või protseduuride, kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega;
 - märkimisväärsed asjaolud on esile toodud edaspidiseks arvessevõtmiseks;
 - asjakohased konsultatsioonid on peetud ning neist tulenevad kokkuvõtted on dokumenteeritud ja rakendatud;
 - on vajadus vaadata uuesti läbi planeeritud töö olemus, ajastus ja ulatus;
 - teostatud töö toetab tehtud kokkuvõtteid ja on asjakohaselt dokumenteeritud;
 - kindlustandva töövõtu kohta kogutud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane toetamiseks aruannet ja
 - töövõtu protseduuride eesmärgid on saavutatud.

A77. Mõnes olukorras võib ettevõtte kasutada töövõtuga seotud protseduuride läbiviimiseks personali ettevõtte teenuse osutamise keskusest või üksikisikuid võrgustikku kuuluva teise ettevõtte teenuse osutamise keskusest (st töövõtu meeskonda kuulub personal või muud üksikisikud). Sellistes olukordades võivad ettevõtte poliitikad või protseduurid käsitleda konkreetset üksikisikute suunamist ja järelevalvet ning nende töö ülevaatamist, näiteks järgmist:

- milliseid töövõtu aspekte võib määrata üksikisikutele teenuse osutamise keskusest;
- kuidas töövõtupartnerilt või tema määratud isikult eeldatakse teenuse osutamise keskuse üksikisikute tehtud töö suunamist, järelevalvet ja ülevaatamist;
- töövõtu meeskonna ja teenuse osutamise keskuse üksikisikute vahelise infovahetuse protokollid.

Kutsealane otsustus ja kutsealane skeptitsism (vt lõigu 31 punkt c)

A78. Kutsealane skeptitsism toetab kindlustandva töövõtu kohta tehtud otsustuste kvaliteeti ja nende otsustuste kaudu töövõtu meeskonna üldist tulemuslikkust kindlustandva töövõtu läbiviimisel. IAASB muud seisukohad võivad käsitleda kutsealase otsustuse või kutsealase skeptitsismi rakendamist töövõtu tasemel. Näiteks on standardis ISA 220 (muudetud)¹⁵ esitatud näited kutsealase skeptitsismi rakendamise takistuste kohta töövõtu tasemel, audiitori mitteteadliku erapoolikuse kohta, mis võib takistada kutsealase skeptitsismi rakendamist, ning võimalike sammude kohta, mida töövõtu meeskond võib nende takistuste leevendamiseks astuda.

¹⁵ ISA 220 (muudetud), lõigud A34–A36

Konsultatsioon (vt lõigu 31 punkt d)

- A79. Konsulteerimisega kaasnevad tavaliselt arutelud asjakohasel kutsealasel tasemel keeruliste või vaidlust tekitavate asjaolude üle ettevõttesiseste või -välise üksikisikutega, kellel on spetsialiseeritud eriteadmised. Keskkond, mis rõhutab konsultatsiooni tähtsust ja kasulikkust ning julgustab töövõtu meeskondi konsulteerima, võib aidata kaasa sellise töökultuuri toetamisele, mis tõendab pühendumist kvaliteedile.
- A80. Ettevõtte võib määratleda keerulised või vaidlust tekitavad asjaolud, mille üle on vaja konsulteerida, või konsultatsiooni nõudvad asjaolud võib tuvastada ka töövõtu meeskond. Samuti võib ettevõtte määratleda, kuidas kokkuvõtetes tuleb kokku leppida ja kuidas neid tuleb rakendada.
- A81. ISA 220 (muudetud)¹⁶ hõlmab töövõtu partnerile kehtestatud nõudeid seoses konsultatsiooniga.

Eriarvamused (vt lõigu 31 punkt e)

- A82. Ettevõtte võib julgustada eriarvamuste tuvastamist varajases etapis ning võib määratleda nende tõstatamisel ja käsitlemisel astutavad sammud, sealhulgas selle, kuidas asjaolu tuleb lahendada ning kuidas seonduvaid kokkuvõtteid tuleks rakendada ja dokumenteerida. Mõnes olukorras võib eriarvamuste lahendamise saavutada konsulteerimise kaudu teise praktiseerija või ettevõttega või kutsealase või reguleeriva asutusega.

Töövõtu dokumentatsioon (vt lõigu 31 punkt f)

- A83. Seaduse, regulatsiooni või kutsestandarditega võivad olla ettekirjutatud ajalised piirid, mille jooksul spetsiifilist tüüpi töövõttude lõplike töövõtufailide kokkupanek tuleb lõpule viia. Kui selliseid ajalisi piire ei ole seaduse või regulatsiooniga ette kirjutatud, võib ajalise piiri määrata kindlaks ettevõtte. ISAde või ISAEde alusel läbi viidavate töövõttude puhul on asjakohaseks ajaliseks piiriks, mille jooksul tuleb lõplike töövõtufailide kokkupanek lõpule viia, tavaliselt mitte rohkem kui 60 päeva pärast töövõtuaruande kuupäeva.
- A84. Töövõtu dokumentatsiooni säilitamine ja alalhoidmine võib hõlmata aluseks olevate andmete ja seotud tehnoloogia vastutava hoiu, terviklikkuse, juurdepääsetavuse ja taaskättesaadavuse juhtimist. Töövõtu dokumentatsiooni säilitamise ja alalhoidmisega võib kaasneda infotehnoloogiliste rakenduste kasutamine. Töövõtu dokumentatsiooni terviklikkust võidakse kahjustada juhul, kui seda on ilma sellekohase loata muudetud, täiendatud või kustutatud või kui see on jäädavalt kaotatud või kahjustatud.
- A85. Seadus, regulatsioon või kutsestandardid võivad kirjutada ette töövõtu dokumentatsiooni säilitamise perioodid. Kui säilitamise perioodid ei ole ette kirjutatud, võib ettevõtte võtta arvesse ettevõtte läbiviidud töövõttude olemust ja ettevõtte tingimusi, sealhulgas kas töövõtu dokumentatsiooni vajatakse tulevaste töövõttude seisukohast andmaks andmeid jätkuvalt märkimisväärsete asjaolude kohta. ISAde või ISAEde alusel läbiviidavate töövõttude puhul ei ole säilitamise periood tavaliselt lühem kui viis aastat töövõtuaruande kuupäevast või juhul, kui see on hilisem, siis rakendatavuse korral grupi finantsaruandeid käsitleva audiitori aruande kuupäevast.

¹⁶ ISA 220 (muudetud), lõik 35

Ressursid (vt lõik 32)

A86. Ressursside komponendi tähenduses hõlmavad ressursid:

- inimressursse;
- tehnoloogilisi ressursse, näiteks infotehnoloogilisi rakendusi;
- intellektuaalseid ressursse, näiteks kirjalikke poliitikaid või protseduure, metodoloogiat või juhendeid.

Kvaliteedijuhtimise süsteemi seisukohast on asjassepuutuvad ka finantsressursid, sest need on vajalikud ettevõtte inimressursside, tehnoloogiliste ressursside ja intellektuaalsete ressursside hankimiseks, väljaarendamiseks ja säilitamiseks. Võttes arvesse, et finantsressursside juhtimine ja jaotamine on tugevalt mõjutatud liidritest, käsitlevad finantsressursse valitsemise ja liidriks olemisega seotud kvaliteedieesmärgid, näiteks need, mis käsitlevad finants- ja tegevuspõhiseid prioriteete.

A87. Ressursid võivad olla ettevõttesisesed või saadud väljastpoolt ettevõtte võrgustikult, teiselt võrgustikku kuuluvalt ettevõttelt või teenuseosutajalt. Ressursse võib kasutada tegevuste läbiviimisel ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõtude läbiviimisel osana kvaliteedijuhtimise süsteemi kasutamisest. Olukordades, mil ressurss hangitakse ettevõtte võrgustikust või teisest võrgustikku kuuluvast ettevõttest, moodustavad lõigud 48–52 osa vastustest, mille ettevõtte on välja töötanud ja rakendanud selle komponendi eesmärkide saavutamisel.

Inimressursid:

Personali töölevõtmine, arendamine ja töөлhoidmine ning personali pädevus ja võimekus (vt lõigu 32 punkt a, lõigu 32 punkt d)

A88. Pädevus on üksikisiku võimelisus täita rolli ning läheb kaugemale põhimõtete, standardite, kontseptsioonide, faktide ja protseduuride tundmisest; see on tehnilise pädevuse, kutsealaste oskuste ning kutse-eeetika, väärtuste ja hoiakute lõimimine ja rakendamine. Pädevust saab arendada mitmesuguste meetodite abil, sealhulgas kutsealase hariduse, jätkuva kutsealase arengu, väljaõppe, töökoogemuste kaudu või töövõtu meeskonna vähem kogunud liikmete juhendamise kaudu töövõtu meeskonna enam kogunud liikmete poolt.

A89. Seadus, regulatsioon või kutsestandardid võivad kehtestada pädevust ja võimekust käsitlevaid nõudeid, näiteks nõudeid töövõtu partnerite kutsealase litsentseerimise kohta, sealhulgas nõudeid nende kutsealase hariduse või jätkuva kutsealase arengu kohta.

A90. *Näited personali töölevõtmise, arendamise ja töөлhoidmisega seotud poliitikate või protseduuride kohta*

Ettevõtte välja töötatud ja rakendatud poliitikad või protseduurid, mis on seotud personali töölevõtmise, arendamise ja töөлhoidmisega, võivad käsitleda:

- selliste üksikisikute värbamist, kellel on asjakohane pädevus või kes on võimelised seda arendama;
- väljaõppeprogramme, mis keskenduvad personali pädevuse arendamisele ja jätkuvale kutsealasele arengule;

- hindamismehhanisme, mida kasutatakse asjakohaste intervallide tagant ning mis hõlmavad pädevusvaldkondi ja muud tegevuse tulemuslikkuse mõõtmist;
- tasustamist, edutamist ja muid stiimuleid kogu personalile, sealhulgas töövõtu partneritele ja üksikisikutele, kellele on määratud ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemiga seotud rollid ja kohustused.

Personali pühendumine kvaliteedile ning kvaliteedile pühendumisega seotud vastutus ja tunnustamine (vt lõigu 32 punkt b)

A91. Õigeaegsed hindamised ja tagasiside aitavad toetada ja edendada personali pädevuse jätkuvat arengut. Hindamiseks ja tagasisideks võib kasutada vähem ametlikke meetodeid, näiteks väiksema personaliga ettevõtete puhul.

A92. Personali näidatud positiivseid samme või käitumisviise võib tunnustada mitmesuguste vahendite abil, näiteks tasustamise, edutamise või muude stiimulite kaudu. Mõnes olukorras võivad asjakohased olla lihtsad või mitteametlikud stiimulid, mis ei põhine rahalistel preemiatel.

A93. Viis, kuidas ettevõtte hoiab personali vastutavana seoses sammude või käitumisviisidega, mis mõjutavad kvaliteeti negatiivselt, näiteks kui personal ei näita üles pühendumist kvaliteedile, ei arenda ega säilita oma rolli täitmiseks vajalikku pädevust või ei rakenda ettevõtte välja töötatud vastuseid, võib oleneda sammu või käitumisviisi olemusest, sealhulgas selle tõsidusest ja esinemissagedusest. Sammut, mida ettevõtte võib astuda, kui personal näitab üles kvaliteeti negatiivselt mõjutavaid samme või käitumisviise, võivad hõlmata:

- väljaõpet või muud kutsealast arengut;
- selle mõju arvessevõtmist, mida asjaolu avaldab kaasatud isikute hindamisele, tasustamisele, edutamisele või muudele stiimulitele;
- distsiplinaarmedet, kui asjakohane.

Välisallikatest saadud üksikisikud (vt lõigu 32 punkt c)

A94. Kutsestandardid võivad hõlmata töövõtu partneri kohustusi seoses ressursside asjakohasusega. Näiteks käsitleb ISA 220 (muudetud)¹⁷ töövõtu partneri kohustust määrata kindlaks, et töövõtu läbiviimiseks on töövõtu meeskonnale õigel ajal määratud või kättesaadavaks tehtud piisavad ja asjakohased ressursid kooskõlas ettevõtte poliitikate või protseduuridega.

Igale töövõtule määratud töövõtu meeskonna liikmed (vt lõigu 32 punkt d)

A95. Töövõtu meeskonna liikmeid võib töövõttudele määrata:

- ettevõtte, sealhulgas võib see määrata personali ettevõtte teenuse osutamise keskusest;
- ettevõtte võrgustik või teine võrgustikku kuuluv ettevõtte, kui ettevõtte kasutab töövõtu puhul protseduuride läbiviimiseks üksikisikuid ettevõtte võrgustikust või teisest võrgustikku kuuluvast ettevõttest (nt võrgustiku või võrgustikku kuuluva teise ettevõtte komponendi audiitor või teenuse osutamise keskus);

¹⁷ ISA 220 (muudetud), lõik 25

- teenuseosutaja, kui ettevõtte kasutab töövõtu puhul protseduuride läbiviimiseks teenuseosutaja üksikisikuid (nt komponendi audiitor ettevõttest, mis ei kuulu ettevõtte võrgustikku).

A96. ISA 220 (muudetud)¹⁸ käsitleb töövõtu partneri kohustust määrata kindlaks, et töövõtu meeskonna liikmetel ning audiitori mis tahes välisekspertidel ja siseaudiitoritel, kes osutavad otseselt abi ja kes ei kuulu töövõtu meeskonda, on kollektiivselt asjakohane pädevus ja võimekus, sealhulgas piisav aeg, töövõtu läbiviimiseks. ISA 600¹⁹ täpsustab, kuidas standardit ISA 220 (muudetud) tuleb kohaldada grupi finantsaruannete auditi puhul. Ettevõtte välja töötatud ja rakendatud vastused töövõtule määratud töövõtu meeskonna liikmete pädevuse ja võimekuse käsitlemiseks võivad hõlmata poliitikaid või protseduure, mis käsitlevad:

- informatsiooni, mida töövõtu partner võib hankida, ja tegureid, mida tuleb arvesse võtta selle kindlaksmääramisel, et töövõtule määratud töövõtu meeskonna liikmetel, sealhulgas nendel, kelle on määratud ettevõtte võrgustik, teine võrgustikku kuuluv ettevõtte või teenuseosutaja, on pädevus ja võimekus töövõtu läbiviimiseks;
- seda, kuidas võib lahendada murettekitavaid asjaolusid seoses töövõtu meeskonna liikmete, eelkõige nende, kelle on määratud ettevõtte võrgustik, teine võrgustikku kuuluv ettevõtte või teenuseosutaja, pädevuse ja võimekusega.

A97. Lõikudes 48–52 nimetatud nõudeid kohaldatakse ka siis, kui töövõtu puhul kasutatakse üksikisikuid ettevõtte võrgustikust või teisest võrgustikku kuuluvast ettevõttest, sealhulgas komponendi audiitoreid (vt näiteks lõik A179).

Tehnoloogilised ressursid (vt lõigu 32 punkt f)

A98. Tehnoloogilised ressursid, milleks on tavaliselt infotehnoloogilised rakendused, moodustavad osa ettevõtte infotehnoloogilisest keskkonnast. Ettevõtte infotehnoloogiline keskkond hõlmab ka toetavat infotehnoloogilist infrastruktuuri ja infotehnoloogilisi protsesse ning nendesse protsessidesse kaasatud inimressusse:

- infotehnoloogiline rakendus on programm või programmide kogum, mis on välja töötatud spetsiifilise funktsiooni läbiviimiseks otse kasutaja jaoks või mõnel juhul mõne teise rakendusprogrammi jaoks;
- infotehnoloogiline infrastruktuur koosneb infotehnoloogilisest võrgust, operatsioonisüsteemidest ja andmebaasidest ning nendega seotud riist- ja tarkvarast;
- infotehnoloogilised protsessid on ettevõtte protsessid, mille abil hallatakse juurdepääsu infotehnoloogilisele keskkonnale, hallatakse programmi muutusi või muutusi infotehnoloogilises keskkonnas ning hallatakse infotehnoloogilisi operatsioone, mis hõlmab infotehnoloogilise keskkonna jälgimist.

A99. Tehnoloogiline ressurss võib teenida ettevõttes mitut eesmärki ja mõni neist eesmärkidest ei pruugi olla seotud kvaliteedijuhtimise süsteemiga. Tehnoloogilised ressursid, mis on asjassepuutuvad käesoleva ISQMi tähenduses, on:

- tehnoloogilised ressursid, mida kasutatakse otseselt ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamisel, rakendamisel ja kasutamisel;

¹⁸ ISA 220 (muudetud), lõik 26

¹⁹ ISA 600 „Spetsiaalselt arvesse võetavad asjaolud – grupi finantsaruannete auditid (sh komponendi audiitorite töö)“, lõik 19

- tehnoloogilised ressursid, mida töövõtu meeskonnad kasutavad otseselt töövõtude läbiviimisel, ja
- tehnoloogilised ressursid, mis on hädavajalikud eespool nimetatute tulemusliku toimimise võimaldamiseks, näiteks infotehnoloogilise rakenduse puhul infotehnoloogiline infrastruktuur ja infotehnoloogilist rakendust toetavad infotehnoloogilised protsessid.

Skaleeritavuse näited, et demonstreerida, kuidas käesoleva ISQMi tähenduses asjassepuutuvad tehnoloogilised ressursid võivad erineda

- Vähem keerukas ettevõttes võivad tehnoloogilised ressursid koosneda äriisest infotehnoloogilisest rakendusest, mida kasutavad töövõtu meeskonnad ja mis on ostetud teenusosutajalt. Asjassepuutuvad võivad olla ka infotehnoloogilise rakenduse toimimist toetavad infotehnoloogilised protsessid, kuigi need võivad olla lihtsad (nt infotehnoloogilisele rakendusele juurdepääsu andmise ja infotehnoloogilise rakenduse uuenduste töötlemise protsessid).
- Keerukamas ettevõttes võivad tehnoloogilised ressursid olla keerulisemad ja koosneda:
 - mitmest infotehnoloogilisest rakendusest, sealhulgas tellimustööna väljaarendatud rakendustest või ettevõtte võrgustiku väljaarendatud rakendustest, näiteks:
 - infotehnoloogilistest rakendustest, mida kasutavad töövõtu meeskonnad (nt töövõtu tarkvara ja auditi automatiseeritud tööriistad);
 - infotehnoloogilistest rakendustest, mille ettevõtte on välja arendanud ja mida ettevõtte kasutab kvaliteedijuhtimise süsteemi aspektide haldamiseks (nt infotehnoloogilised rakendused sõltumatuse jälgimiseks või personali määramiseks töövõtudele);
 - infotehnoloogilistest protsessidest, mis toetavad nende infotehnoloogiliste rakenduste toimimist, sealhulgas üksikisikutest, kes vastutavad infotehnoloogilise infrastruktuuri ja infotehnoloogiliste protsesside haldamise eest, ning ettevõtte protsessidest infotehnoloogiliste rakenduste programmimuutuste haldamiseks.

A100. Ettevõtte võib infotehnoloogilise rakenduse hankimisel, väljaarendamisel, rakendamisel ja hooldamisel arvesse võtta järgmisi asjaolusid:

- andmesisendid on täielikud ja asjakohased;
- andmete konfidentsiaalsus säilib;
- infotehnoloogiline rakendus toimib väljatöötatud viisil ja saavutab eesmärgi, milleks see on ette nähtud;
- infotehnoloogilise rakenduse väljundid saavutavad eesmärgi, milleks neid kasutatakse;
- üldised infotehnoloogilised kontrollimehhanismid, mis on vajalikud infotehnoloogilise rakenduse väljatöötatud viisil jätkuva toimimise toetamiseks, on asjakohased;
- vajadus spetsialiseeritud oskuste järele infotehnoloogilise rakenduse tulemuslikuks kasutamiseks, sealhulgas infotehnoloogilist rakendust kasutavate üksikisikute väljaõppe järele, ja
- vajadus arendada välja protseduurid, mis sätestavad infotehnoloogilise rakenduse toimimise viisi.

A101. Ettevõtte võib konkreetselt keelata infotehnoloogiliste rakenduste või infotehnoloogiliste rakenduste erisuste kasutamise kuni ajani, mil on kindlaks määratud, et need toimivad asjakohaselt ja et ettevõtte on need kasutamiseks heaks kiitnud. Alternatiivselt võib ettevõtte kehtestada poliitikad või protseduurid, mis käsitlevad olukordi, mil töövõtu meeskond kasutab infotehnoloogilist rakendust, mida ettevõtte ei ole heaks kiitnud. Sellised poliitikad või protseduurid võivad nõuda, et töövõtu meeskond määraks lõigus A100 nimetatud asjaolude arvessevõtmise teel enne infotehnoloogilise rakenduse töövõtus kasutamist kindlaks, et infotehnoloogiline rakendus on kasutamiseks asjakohane. ISA 220 (muudetud)²⁰ käsitleb töövõtu partneri kohustusi seoses töövõtu ressursidega.

Intellektuaalsed ressursid (vt lõigu 32 punkt g)

A102. Intellektuaalsed ressursid hõlmavad informatsiooni, mida ettevõtte kasutab võimaldamaks kvaliteedi-juhtimise süsteemi kasutamist ja edendamaks järjepidevust töövõttude läbiviimisel.

Näited intellektuaalsete ressurside kohta

Kirjalikud poliitikad või protseduurid, metodoloogia, majandusharu või käsitletava küsimuse puhul spetsiifilised juhendid, arvestusjuhendid, standardiseeritud dokumentatsioon või juurdepääs informatsiooniallikatele (nt uudiskirja tellimused veebisaitidelt, mis annavad põhjalikku informatsiooni majandusüksuste kohta, või muu informatsioon, mida tavaliselt töövõttude läbiviimisel kasutatakse).

A103. Intellektuaalsed ressursid võidakse teha kättesaadavaks tehnoloogiliste ressurside kaudu, näiteks võib ettevõtte metodoloogia olla sisse ehitatud infotehnoloogilisse rakendusse, mis hõlbustab töövõtu planeerimist ja läbiviimist.

Tehnoloogiliste ja intellektuaalsete ressurside kasutamine (vt lõigu 32 punktid f–g)

A104. Ettevõtte võib kehtestada poliitikad või protseduurid ettevõtte tehnoloogiliste ja intellektuaalsete ressurside kasutamise kohta. Sellised poliitikad või protseduurid võivad:

- nõuda teatavate infotehnoloogiliste rakenduste või intellektuaalsete ressurside kasutamist töövõttude läbiviimisel või seoses töövõtu muude aspektidega, näiteks töövõtufaili arhiveerimisel;
- määratlada kvalifikatsioonid või kogemused, mida üksikisikud vajavad ressursi kasutamiseks, sealhulgas vajaduse eksperdi või väljaõppe järele, näiteks võib ettevõtte määratlada kvalifikatsioonid või eriteadmised, mis on vajalikud andmeid analüüsiva infotehnoloogilise rakenduse kasutamiseks, võttes arvesse, et tulemuste tõlgendamiseks võib vaja minna spetsialiseeritud oskusi;
- määratlada töövõtu partneri kohustused seoses tehnoloogiliste ja intellektuaalsete ressurside kasutamisega;
- sätestada, kuidas tehnoloogilisi või intellektuaalseid ressursse tuleb kasutada, sealhulgas kuidas üksikisikud peaksid infotehnoloogilise rakendusega ümber käima või kuidas intellektuaalset ressursi tuleks rakendada, ning toe või abi kättesaadavuse tehnoloogilise või intellektuaalse ressursi kasutamisel.

²⁰ ISA 220 (muudetud), lõigud 25–28

Teenuseosutajad (vt lõigu 16 punkt v, lõigu 32 punkt h)

A105. Mõnes olukorras võib ettevõtte kasutada teenuseosutaja antavaid ressursse, eriti olukordades, mil ettevõttesiseselt ei ole juurdepääsu asjakohastele ressurssidele. Olenemata sellest, et ettevõtte võib kasutada teenuseosutaja ressursse, jääb ettevõtte vastutavaks oma kvaliteedijuhtimise süsteemi eest.

Näited teenuseosutaja ressursside kohta:

- üksikisikud, kes on kaasatud ettevõtte monitoorimistegevuste või töövõtu kvaliteedi ülevaatuste läbiviimisse või konsulteerimisse tehnilistes asjaoludes;
- äriiline infotehnoloogiline rakendus, mida kasutatakse auditi töövõttude läbiviimiseks;
- üksikisikud, kes viivad läbi ettevõtte töövõttudega seotud protseduure, näiteks komponendi audiitorid teistest ettevõtetest, mis ei kuulu ettevõtte võrgustikku, või üksikisikud, kes on kaasatud osalema füüsiliste varude loendamisse kauges asukohas;
- audiitori välisekspert, keda ettevõtte kasutab töövõtu meeskonna abistamiseks auditi tõendusmaterjali hankimisel.

A106. Kvaliteediriskide tuvastamisel ja hindamisel peab ettevõtte omandama arusaamise tingimustest, sündmustest, olukordadest, tegevusest või tegevusetusest, mis võivad avaldada ebasoodsat mõju kvaliteedieesmärkide saavutamisele, sealhulgas teenuseosutajatega seotud tingimustest, sündmustest, olukordadest, tegevusest või tegevusetusest. Seda tehes võib ettevõtte võtta arvesse teenuseosutajate antavate ressursside olemust, seda, kuidas ja millises ulatuses ettevõtte neid kasutab, ning ettevõtte kasutatavate teenuseosutajate üldisi tunnusoone (nt mitmesugust tüüpi muud kutsealaste teenuste ettevõtted, mida kasutatakse), et tuvastada ja hinnata selliste ressursside kasutamise seotud kvaliteediriske.

A107. Selle kindlaksmääramisel, kas teenuseosutaja ressurss on ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõttude läbiviimisel kasutamiseks asjakohane, võib ettevõtte hankida informatsiooni teenuseosutaja ja tema antava ressursi kohta mitmest allikast. Asjaolud, mida ettevõtte võib arvesse võtta, hõlmavad:

- seotud kvaliteedieesmärki ja kvaliteediriske. Näiteks teenuseosutaja metodoloogia puhul võib esineda kvaliteediriske, mis on seotud lõigu 32 punktis g nimetatud kvaliteedieesmärgiga, näiteks kvaliteedirisk, et teenuseosutaja ei ajakohasta metodoloogiat, et kajastada muutusi kutsestandardites ning rakendatavates seaduses ja regulatsioonist tulenevates nõuetes;
- ressursside olemust ja ulatust ning teenuse tingimusi (nt infotehnoloogilise rakenduse puhul uuenduste pakkumise sagedus, infotehnoloogilise rakenduse kasutamise piirangud ja see, kuidas teenuseosutaja käsitleb andmete konfidentsiaalsust);
- ulatust, milles ressursi kasutatakse kogu ettevõttes, ning seda, kuidas ettevõtte ressursi kasutab ja kas see on selleks otstarbeks sobiv;
- ressursi ettevõtte jaoks kohandamise ulatust;
- teenuseosutaja eelnevat kasutamist ettevõtte poolt;
- teenuseosutaja kogemusi majandusharus ja mainet turul.

A108. Ettevõtte võib olla kohustus astuda täiendavaid samme teenuseosutaja ressursi kasutamisel, et ressursid toimiks tulemuslikult. Näiteks võib ettevõtte olla vaja edastada teenuseosutajale informatsiooni, et ressursid toimiks tulemuslikult, või infotehnoloogilise rakenduse puhul võib ettevõtte olla vaja olemasolevat toetatavat infotehnoloogilist infrastruktuuri ja infotehnoloogilisi protsesse.

Informatsioon ja infovahetus (vt lõik 33)

A109. Informatsiooni hankimine, loomine või vahetamine on üldiselt pidev protsess, millesse on kaasatud kogu personal ja mis hõlmab informatsiooni levitamist nii ettevõtte sees kui ka väljaspool. Informatsioon ja infovahetus on läbiv kõikide kvaliteedijuhtimise süsteemi komponentide puhul.

Ettevõtte infosüsteem (vt lõigu 33 punkt a)

A110. Usaldusväärne ja asjassepuutuv informatsioon hõlmab informatsiooni, mis on täpne, täielik, õigeaegne ja kehtiv, et võimaldada ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi nõuetekohast toimimist ja toetada kvaliteedijuhtimise süsteemiga seotud otsuseid.

A111. Infosüsteem võib hõlmata selliste manuaalsete või infotehnoloogiliste elementide kasutamist, mis mõjutavad informatsiooni tuvastamise, hõivamise, töötlemise, säilitamise ja vahetamise viisi. Informatsiooni tuvastamise, hõivamise, töötlemise, säilitamise ja vahetamise protseduure võib jõustada infotehnoloogiliste rakenduste kaudu ning mõnel juhul võivad need sisaldada ettevõtte vastustes seoses muude komponentidega. Lisaks võivad digitaalsed andmikud asendada või täiendada füüsilisi andmikke.

Skaleeritavuse näide, et demonstreerida, kuidas infosüsteemi võib välja töötada vähem keerukates ettevõttes

Vähem keerukad ettevõtted, kus on väiksem personal ja liidrite otsene kaasatus, ei pruugi vajada rangeid poliitikaid ja protseduure, mis määratlevad, kuidas informatsiooni tuleks tuvastada, hõivata, töödelda ja säilitada.

Ettevõttesisene infovahetus (vt lõigu 33 punkt b, lõigu 33 punkt c)

A112. Ettevõtte võib tunnustada ja rõhutada personali ja töövõtu meeskondade kohustust vahetada informatsiooni ettevõttega ja omavahel, kehtestades infovahetuse kanalid, et hõlbustada infovahetust kogu ettevõttes.

Näited infovahetuse kohta ettevõtte, personali ja töövõtu meeskondade vahel

- Ettevõtte edastab info ettevõtte vastuste rakendamise seotud kohustuse kohta personalile ja töövõtu meeskondadele.
- Ettevõtte edastab info kvaliteedijuhtimise süsteemi muutuste kohta personalile ja töövõtu meeskondadele ulatuses, milles muutused on nende kohustuste seisukohast asjassepuutuvad, ning võimaldab personalil ja töövõtu meeskondadel astuda viivitamatu ja asjakohase sammu kooskõlas nende kohustustega.
- Ettevõtte edastab informatsiooni, mis on hangitud ettevõtte aktsepteerimise ja jätkamise protsessi käigus ning mis on töövõtu meeskondade seisukohast töövõttude planeerimisel ja läbiviimisel asjassepuutuv.
- Töövõtu meeskonnad edastavad ettevõttele sellise informatsiooni:

- kliendi kohta, mis omandatakse töövõtu läbiviimise ajal ja mis oleks võinud tingida ettevõttepoolse kliendisuhetest või spetsiifilisest töövõtust keeldumise, kui see informatsioon oleks olnud teada enne kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimist või jätkamist;
- ettevõtte vastuste kasutamise kohta (nt murettekitavad asjaolud seoses ettevõtte protsessidega töövõttudele personali määramiseks), mis mõnel juhul võib anda märku puudusest ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis.
- Töövõtu meeskonnad edastavad informatsiooni töövõtu kvaliteedi ülevaatajale või konsultatsiooni pakkuvatele üksikisikutele.
- Grupi töövõtu meeskonnad edastavad info asjaolude kohta komponendi audiitoritele kooskõlas ettevõtte poliitikate või protseduuridega, sealhulgas asjaolude kohta, mis on seotud kvaliteedijuhtimisega töövõtu tasemel.
- Üksikisik(ud), kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses sõltumatuse nõuetega vastavuses olemisega, edastab (edastavad) asjassepuutuvale personalile ja töövõtu meeskondadele info muutuste kohta sõltumatuse nõuetes ja ettevõtte poliitikate või protseduuride kohta, mis käsitlevad selliseid muutusi.

Infovahetus väliste osapooltega

Infoedastus ettevõtte võrgustikule või ettevõtte võrgustikus ja teenuseosutajatele (vt lõigu 33 punkti d alapunkt i)

A113. Peale selle, et ettevõtte edastab informatsiooni ettevõtte võrgustikule või ettevõtte võrgustikus või teenuseosutajatele, võib ettevõttel olla vaja hankida informatsiooni võrgustikult, võrgustikku kuuluvat ettevõttelt või teenuseosutajalt, mis toetab ettevõtet kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamisel, rakendamisel ja kasutamisel.

Näide informatsiooni kohta, mille ettevõtte hangib ettevõtte võrgustikult

Ettevõtte hangib võrgustikult või muudelt võrgustikku kuuluvatelt ettevõtetelt informatsiooni teiste võrgustikku kuuluvate ettevõtete klientide kohta, kui tegemist on ettevõtet mõjutavate sõltumatuse nõuetega.

Infovahetus muude ettevõtteväliste isikutega (vt lõigu 33 punkti d alapunkt ii)

A114. Näited, mil seadus, regulatsioon või kutsestandardid võivad nõuda, et ettevõtte edastaks informatsiooni välistele osapooltele

- Ettevõtte saab teada kliendi mittevastavusest seadustele ja regulatsioonidele ning asjassepuutuvad eetikanõuded nõuavad, et ettevõtte annaks mittevastavusest seadustele ja regulatsioonidele aru asjakohasele asutusele väljaspool kliendi majandusüksust või kaaluks, kas selline aruandlus on antud tingimustes asjakohane samm.
- Seadus või regulatsioon nõuab ettevõttelt läbipaistvusaruande avaldamist ja määratleb selle informatsiooni olemuse, mida tuleb läbipaistvusaruandes hõlmata.
- Väärtpaperiseadus või -regulatsioon nõuab, et ettevõtte edastaks info teatavate asjaolude kohta valitsemisülesandega isikutele.

A115. Mõnel juhul võib seadus või regulatsioon takistada ettevõtet oma kvaliteedijuhtimise süsteemiga seotud informatsiooni edastamist väljapoole.

Näited selle kohta, mil ettevõtetel võib infoedastus väljapoole olla takistatud

- Privaatsust või saladust käsitlev seadus või regulatsioon keelab teatava informatsiooni avalikustamist.
- Seadus, regulatsioon või asjassepuutuvad eetikanõuded sisaldavad sätteid, mis käsitlevad konfidentsiaalsuskohustust.

Ettenähtud vastused (vt lõik 34)

A116. Ettenähtud vastused võivad käsitleda mitut kvaliteediriski, mis on seotud enam kui ühe kvaliteedieesmärgiga eri komponentide lõikes. Näiteks võivad kaebusi ja süüdistusi käsitlevad poliitikad või protseduurid käsitleda kvaliteediriske, mis on seotud ressursside (nt personali pühendumine kvaliteedile), asjassepuutuvate eetikanõuete ning valitsemise ja liidriks olemise kvaliteedieesmärkidega. Kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärkide saavutamiseks ainuüksi ettenähtud vastustest ei piisa.

Asjassepuutuvad eetikanõuded (vt lõigu 34 punkt a)

A117. Asjassepuutuvad eetikanõuded võivad sisaldada sätteid ohtude tuvastamise ja hindamise kohta ning selle kohta, kuidas neid tuleb käsitleda. Näiteks IESBA koodeks sätestab sel eesmärgil kontseptuaalse raamistiku ja nõuab kontseptuaalse raamistiku rakendamisel, et ettevõtte kasutaks mõistliku ja informeeritud kolmanda osapoole testi.

A118. Asjassepuutuvad eetikanõuded võivad määratleda, kuidas ettevõtte peab rikkumisele vastama. Näiteks sätestab IESBA koodeks ettevõttele nõuded IESBA koodeksi rikkumise korral ning sisaldab spetsiifilisi nõudeid, mis käsitlevad rahvusvaheliste sõltumatuse standardite rikkumisi, ning hõlmab nõudeid infovahetuse kohta väliste osapooltega.

A119. Asjaolud, mida ettevõtte võib seoses asjassepuutuvate eetikanõuete rikkumistega käsitleda, hõlmavad:

- infoedastust asjassepuutuvate eetikanõuete rikkumiste kohta asjakohasele personalile;
- rikkumise märkimisväärsuse hindamist ja selle mõju hindamist, mida rikkumine asjassepuutuvate eetikanõuete järgimisele avaldab;
- samme, mis tuleb astuda rikkumise tagajärgede rahuldavaks käsitlemiseks, sealhulgas seda, et need sammud tuleb astuda niipea kui teostatav;
- selle kindlaksmääramist, kas anda rikkumisest aru välistele osapooltele, näiteks rikkumisega seotud majandusüksuse valitsemisülesandega isikutele või välisele järelevalveasutusele, ja
- selliste asjakohaste sammude kindlaksmääramist, mis tuleb astuda rikkumise eest vastutava(te) üksikisiku(te) suhtes.

Kaebused ja süüdistused (vt lõigu 34 punkt c)

A120. Poliitikate või protseduuride kehtestamine kaebuste ja süüdistuste käsitlemiseks võib aidata ettevõtet takistada mitteasjakohaste töövõtuaruannete väljaandmist. Samuti võib see aidata ettevõtet:

- tuvastada üksikisikuid, sealhulgas liidreid, kes ei tegutse või ei käitu viisil, mis näitab pühendumist kvaliteedile ja toetab ettevõtte pühendumist kvaliteedile, ning nendega tegelda, või

- tuvastada puudusi kvaliteedijuhtimise süsteemis.

A121. Kaebusi ja süüdistusi võivad esitada personal või muud ettevõttevälised isikud (nt kliendid, komponendi audiitorid või üksikisikud ettevõtte võrgustikus).

Informatsioon, mis saab teatavaks pärast kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimist või jätkamist (vt lõigu 34 punkt d)

A122. Informatsioon, mis saab teatavaks pärast kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimist või jätkamist, võib:

- olla olemas olnud juba ajal, mil ettevõtte tegi otsuse kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimise või jätkamise kohta, ning ettevõtte ei olnud sellisest informatsioonist teadlik, või
- olla seotud uue informatsiooniga, mis on esile kerkinud pärast otsust kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimise või jätkamise kohta.

Näited asjaolude kohta, mida käsitletakse ettevõtte poliitikates või protseduurides olukordade puhul, mil informatsioon, mis oleks võinud mõjutada ettevõtte otsust aktsepteerida või jätkata kliendisuhete või spetsiifilist töövõttu, saab teatavaks pärast kliendisuhete või spetsiifilise töövõtu aktsepteerimist või jätkamist:

- konsulteerimine ettevõttesiseselt või õigusnõustajaga;
- kaalumine, kas ettevõttele kehtib kutsealane, seadusest või regulatsioonist tulenev nõue töövõtu jätkamiseks;
- arutelu kliendi asjakohase taseme juhtkonnaga ja valitsemisülesandega isikutega või kaasava osapoolega sammu üle, mida ettevõtte võiks astuda asjassepuutuvate faktide ja tingimuste alusel;
- kui on kindlaks määratud, et taandumine on asjakohane samm:
 - kliendi juhtkonna ja valitsemisülesandega isikute või kaasava osapoole informeerimine taandumise otsusest ja põhjustest;
 - kaalumine, kas ettevõttele kehtib kutsealane, seadusest või regulatsioonist tulenev nõue anda reguleerivatele asutustele aru töövõtust või nii töövõtust kui ka kliendisuhetest taandumisest koos taandumise põhjustega.

A123. Mõnes olukorras võib jurisdiktsiooni seadus või regulatsioon määrata ettevõttele kohustuse kliendi töövõttu aktsepteerida või jätkata või avaliku sektori puhul võib ettevõtte olla määratud seadusesätete alusel.

Näide asjaolude kohta, mida käsitletakse ettevõtte poliitikates või protseduurides olukordades, mil ettevõtte on kohustatud töövõttu aktsepteerima või jätkama või mil ettevõtte ei saa töövõttust taanduda ning ettevõtte on teadlik informatsioonist, mis oleks tinginud ettevõttepoolse töövõttust keeldumise või selle katkestamise

- Ettevõtte võtab arvesse informatsiooni mõju töövõtu läbiviimisele.
- Ettevõtte edastab informatsiooni töövõtu partnerile ja taotleb töövõtu partnerilt töövõtu meeskonna liikmete suunamise ja järelevalve ning nende töö ülevaatamise ulatuse ja sageduse suurendamist.

- Ettevõtte määrab töövõtule enam kogenud personali.
- Ettevõtte määrab kindlaks, et läbi tuleks viia töövõtu kvaliteedi ülevaatus.

Infovahetus väliste osapooltega (vt lõigu 34 punkt e)

A124. Ettevõtte suutlikkust säilitada huvigruppide usaldus oma töövõtude kvaliteedi vastu võib suurendada ettevõttepoolse asjassepuutuva, usaldusväärse ja läbipaistva infovahetuse kaudu kvaliteedi käsitlemiseks teostatud tegevuste ja nende tegevuste tulemuslikkuse kohta.

A125. Välistes osapooled, kes võivad kasutada informatsiooni ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta, ning ulatus, milles neil on huvi ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi vastu, võivad olenevalt ettevõtte ja selle töövõtude olemusest ja tingimustest varieeruda.

Näited väliste osapoolte kohta, kes võivad kasutada ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi käsitlevat informatsiooni

- Ettevõtte klientide juhtkond või valitsemisülesandega isikud võivad kasutada seda informatsiooni, et määrata kindlaks, kas määrata ettevõtte töövõttu läbi viima.
- Välistes järelevalveasutused võivad olla andnud märku soovist saada seda informatsiooni, et toetada oma kohustusi töövõtude kvaliteedi monitoorimisel kogu jurisdiktsioonis ja ettevõtete tööst arusaamisel.
- Teised ettevõtted, kes kasutavad ettevõtte tööd töövõtude läbiviimisel (nt seoses grupi auditiga), võivad olla taotlenud seda informatsiooni.
- Ettevõtte töövõtuaruannete muud kasutajad, näiteks investorid, kes kasutavad töövõtuaruandeid oma otsuste tegemisel, võivad olla andnud märku soovist saada seda informatsiooni.

A126. Kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta välistele osapooltele antav informatsioon, sealhulgas informatsioon, mis edastatakse valitsemisülesandega isikutele selle kohta, kuidas kvaliteedijuhtimise süsteem toetab kvaliteetsete töövõtude järjepidevat läbiviimist, võib käsitleda selliseid asjaolusid nagu:

- ettevõtte olemus ja tingimused, näiteks organisatsiooniline struktuur, ärimudel, strateegia ja tegutsemiskeskond;
- ettevõtte valitsemine ja liidriks olemine, nagu näiteks töökultuur, kuidas ettevõtte näitab pühendumist kvaliteedile ning kvaliteedijuhtimise süsteemiga seoses määratud rollid, kohustused ja volitused;
- kuidas ettevõtte täidab oma kohustusi kooskõlas asjassepuutuvate eetikanõuetega, sealhulgas sõltumatussega seotud nõuetega;
- tegurid, mis aitavad kaasa kvaliteetsetele töövõtudele, näiteks võib sellist informatsiooni esitada töövõtu kvaliteedi näitajate vormis koos näitajaid selgitava tekstiga;
- ettevõtte monitoorimistegevuste ja väliste inspekteerimiste tulemused ning see, kuidas ettevõtte on tuvastatud puudusi korrigeerinud või kuidas ta neile muul viisil vastab;
- lõikude 53–54 kohaselt tehtud hindamine selle kohta, kas kvaliteedijuhtimise süsteem annab ettevõttele põhjendatud kindluse, et süsteemi eesmärgid saavutatakse, ning sellekohane kokkuvõtte, sealhulgas hindamise ja kokkuvõtte tegemisel tehtud otsustuste alus;

- kuidas ettevõtte on vastanud esilekerkinud arengusuundadele ja muutustele ettevõtte või selle töövõtude tingimustes, sealhulgas kuidas kvaliteedijuhtimise süsteemi on kohandatud, et vastata sellistele muutustele;
- ettevõtte ja võrgustiku vaheline suhe, võrgustiku üldine struktuur, võrgustiku nõuete ja võrgustiku teenuste kirjeldus, ettevõtte ja võrgustiku kohustused (sealhulgas see, et ettevõttel on lõplik kohustus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga) ning informatsioon võrgustiku monitoorimistegevuste üldise ulatuse ja tulemuste kohta võrgustikku kuuluvates ettevõtetes.

Infovahetus valitsemisülesandega isikutega (vt lõigu 34 punkti e alapunkt i)

A127. See, kuidas toimub infovahetus valitsemisülesandega isikutega (st kas ettevõtte või töövõtu meeskonna poolt), võib oleneda ettevõtte poliitikatest või protseduuridest ja töövõtu tingimustest.

A128. ISA 260 (muudetud) käsitleb audiitori kohustust vahetada finantsaruannete auditis infot valitsemisülesandega isikutega ja audiitoripoolset sellis(t)e asjakohas(t)e isiku(te) kindlaksmääramist majandusüksuse valitsemisstruktuuris, kellega ta infot vahetab²¹, ning infovahetuse protsessi.²² Mõnes olukorras võib olla asjakohane vahetada infot valitsemisülesandega isikutega majandusüksustest, mis ei ole börsinimekirja kantud majandusüksused (või kui viiakse läbi muid töövõtte), näiteks majandusüksustest, mille vastu võib olla avalik huvi või millel võivad olla avaliku vastutuse tunnused, nagu:

- majandusüksused, mis hoiavad usaldusisikuna vastutaval hoiul märkimisväärses koguses varasid suure hulga huvigruppide jaoks, sealhulgas finantsasutused, näiteks teatavad pangad, kindlustusseltsid ja pensionifondid;
- majandusüksused, mis on avalikult tuntud või mille juhtkond või omanikud on avalikult tuntud;
- majandusüksused, millel on suur hulk väga erinevaid huvigruppe.

Avaliku sektori puhul arvesse võetavad asjaolud

A129. Ettevõtte võib kindlaks määrata, et on asjakohane vahetada infot avaliku sektori majandusüksuse valitsemisülesandega isikutega selle kohta, kuidas ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteem toetab kvaliteetsete töövõtude järjepidevat läbiviimist, võttes arvesse avaliku sektori majandusüksuse suurust ja keerukust, selle huvigruppide ringi, osutatavate teenuste olemust ning valitsemisülesandega isikute rolli ja kohustusi.

Selle kindlaksmääramine, millal on muul juhul asjakohane vahetada infot väliste osapooltega (vt lõigu 34 punkti e alapunkt ii)

A130. Ettevõttepoolne kindlaksmääramine, millal on asjakohane vahetada infot ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta väliste osapooltega, on kutsealase otsustuse asjaolu ja seda võivad mõjutada sellised asjaolud nagu:

- ettevõtte läbiviidavate töövõtude tüübid ja nende majandusüksuste tüübid, mille jaoks töövõtte läbi viiakse;
- ettevõtte olemus ja tingimused;

²¹ ISA 260 (muudetud) „Infovahetus valitsemisülesandega isikutega“, lõigud 11–13

²² ISA 260 (muudetud), lõigud 18–22

- ettevõtte tegutsemiskeskonna olemus, näiteks tavapärase äritava ettevõtte jurisdiktsioonis ja nende finantsturgude tunnusjooned, kus ettevõtte tegutseb;
- ulatus, milles ettevõtte on juba vahetanud infot väliste osapooltega kooskõlas seaduse või regulatsiooniga (st kas on vaja täiendavat infovahetust ja kui on, siis asjaolud, mille kohta tuleb infot vahetada);
- ettevõtte jurisdiktsioonis olevate huvigruppide ootused, sealhulgas arusaamine ja huvi, mida välised osapooled on väljendanud ettevõtte läbiviidud tövõttude suhtes, ning ettevõtte protsessid tövõttude läbiviimisel;
- jurisdiktsioonis esinevad suundumused;
- informatsioon, mis on välistele osapooltele juba kättesaadav;
- kuidas välised osapooled võivad seda informatsiooni kasutada ning nende üldine arusaamine asjaoludest, mis on seotud ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemiga ning finantsaruannete auditite või ülevaatustega või muude kindlustandvate või seonduvate teenuste tövõttudega;
- välise infovahetusega kaasnevad avaliku huviga seotud kasutegurid ja kas võiks põhjendatult eeldada, et see kaalub üles sellise infovahetuse (rahalisel või muud) kulud.

Eelnimetatud asjaolud võivad mõjutada ka ettevõtte poolt infovahetuse käigus antud informatsiooni ning infovahetuse olemust, ajastust ja ulatust ning asjakohast vormi.

Välise osapooltega toimuva infovahetuse olemus, ajastus ja ulatus ning asjakohane vorm (vt lõigu 34 punkti e alapunkt iii)

A131. Ettevõtte võib välistele osapooltele edastatava informatsiooni koostamisel võtta arvesse järgmisi atribuute:

- informatsioon on spetsiifiliselt seotud ettevõtte tingimustega. Asjaolude seostamine ettevõtte infovahetuses otseselt ettevõtte spetsiifiliste tingimustega võib aidata minimeerida võimalust, et selline informatsioon muutub aja jooksul liigselt standardiseerituks ja vähem kasulikuks;
- informatsioon esitatakse selgel ja arusaadaval viisil ning selle esitusviis ei ole eksitav ega mõjuta mitteasjakohaselt infovahetuse kasutajaid (nt informatsioon esitatakse viisil, mis on infovahetuse käigus edastatava asjaolu positiivsete ja negatiivsete aspektide poolest asjakohaselt tasakaalus);
- informatsioon on kõigis olulistel aspektidel täpne ja täielik ega sisalda eksitavat informatsiooni;
- informatsiooni puhul võetakse arvesse nende kasutajate informatsioonivajadusi, kellele see on mõeldud. Kasutajate informatsioonivajaduste arvessevõtmisel võib ettevõtte võtta arvesse selliseid asjaolusid nagu üksikasjalikkuse tase, mida kasutajad peaksid tähenduslikuks, ja kas kasutajatel on juurdepääs asjassepuutuvale informatsioonile muude allikate (nt ettevõtte veebisaidi) kaudu.

A132. Ettevõtte kasutab kutsealast otsustust, kui ta määrab kindlaks antud tingimustes asjakohase vormi välise osapooltega toimuva infovahetuse jaoks, sealhulgas infovahetuse jaoks valitsemisülesandega isikutega börsinimekirja kantud majandusüksuste finantsaruannete auditi läbiviimisel, mida võib teha suuliselt või kirjalikult. Sellest tulenevalt võib infovahetuse vorm varieeruda.

Näited väliste osapooltega toimuva infovahetuse vormi kohta:

- väljaanne, näiteks läbipaistvusaruanne või auditi kvaliteedi aruanne;
- suunatud kirjalik infoedastus spetsiifilistele huvigruppidele (nt informatsioon ettevõtte monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi tulemuste kohta);
- otsesed vestlused ja suhtlus välise osapoolega (nt arutelud töövõtu meeskonna ja valitsemisülesandega isikute vahel);
- veebileht;
- muud digitaalmeedia vormid, näiteks sotsiaalmeedia, või intervjuud või esitlused veebiülekande või video teel.

Töövõttud, mille puhul tuleb läbi viia töövõtu kvaliteedi ülevaatus

Seaduse või regulatsiooniga nõutav töövõtu kvaliteedi ülevaatus (vt lõigu 34 punkti f alapunkt ii)

A133. Seaduses või regulatsioonis võidakse nõuda töövõtu kvaliteedi ülevaatus läbiviimist näiteks selliste majandusüksuste auditi töövõttude puhul, mis:

- on avaliku huvi majandusüksused, nagu on defineeritud konkreetsetes jurisdiktsioonis;
- tegutsevad avalikus sektoris või saavad riigipoolset rahastust või on avaliku vastutusega majandusüksused;
- tegutsevad teatavates majandusharudes (nt finantsasutused, nagu pangad, kindlustusseltsid ja pensionifondid);
- Vastavad vara määratletud künnisele või
- on kohtu haldamisel või kohtumenetluse (nt likvideerimine) all.

Töövõtu kvaliteedi ülevaatus vastusena ühe või mitme kvaliteediriski käsitlemiseks (vt lõigu 34 punkti f alapunkt iii)

A134. Lõigu 25 punkti a alapunktis ii nõutav ettevõtte arusaamine tingimustest, sündmustest, olukordadest, tegevusest või tegevusetusest, mis võivad avaldada ebasoodsat mõju kvaliteedieesmärkide saavutamisele, on seotud ettevõtte läbiviidavate töövõttude olemuse ja tingimustega. Vastuste väljatöötamisel ja rakendamisel ühe või mitme kvaliteediriski käsitlemiseks võib ettevõtte määrata kindlaks, et töövõtu kvaliteedi ülevaatus on kvaliteediriskidele antud hinnangute põhjustest lähtudes asjakohane vastus.

Näited tingimuste, sündmuste, olukordade, tegevuse või tegevusetuse kohta, mis tingivad ühe või mitu kvaliteediriski, mille puhul võib töövõtu kvaliteedi ülevaatus olla asjakohane vastus:

need, mis on seotud ettevõtte läbiviidavate tövõtude tüüpidega ja väljaantavate aruannetega:

- tövõtud, millega kaasneb keerukuse või otsustuse kõrge tase, näiteks:
 - finantsaruannete auditid seoses majandusüksustega, mis tegutsevad majandusharus, mille arvestushinnangute puhul on hinnangu ebakindluse tase tavaliselt kõrge (nt teatavad suured finantsasutused või kaevandamisega tegelevad majandusüksused), või majandusüksustega, mille puhul esineb ebakindlust seoses sündmuste või tingimustega, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust nende suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana;
 - kindlustandvad tövõtud, mis nõuavad spetsialiseeritud oskusi ja teadmisi aluseks oleva käsitletava küsimuse mõõtmisel või hindamisel kohaldatavate kriteeriumide alusel (nt kasvuhoonegaaside aruanne, milles esitatud kogustega kaasneb märkimisväärne ebakindlus);
- tövõtud, mille puhul on esinenud probleeme, näiteks korduvate sisese või välise inspekteerimise tähelepanekutega auditi tövõtud, korrigeerimata märkimisväärsed puudused sisekontrollis või oluline võrreldava informatsiooni avaldamismuudatus finantsaruannetes;
- tövõtud, mille puhul on ettevõtte aktsepteerimis- ja jätkamisprotsessi käigus tuvastatud ebatavalised tingimused (nt uus klient, kellel oli lahkarvamus eelmise audiitori või kindlustandva tövõtu praktiseerijaga);
- tövõtud, millega kaasneb aruandlus finants- või mittefinantsinformatsiooni kohta, mida hõlmatakse eeldatavasti regulatiivsetes dokumentides, ja millega võib kaasneda otsustuse kõrgem tase, näiteks *pro forma* finantsinformatsioon, mida kajastatakse prospektis;

need, mis on seotud nende majandusüksuste tüüpidega, mille jaoks tövõtte läbi viiakse:

- majandusüksused arenevates majandusharudes või majandusüksused, mille puhul ettevõtetel ei ole varasemat kogemust;
- majandusüksused, mille kohta väljendati murettekitavaid asjaolusid väärtpaberiturgude või usaldatavusnõuete reguleerijate edastatud infos;
- majandusüksused, mis ei ole börsinimekirja kantud majandusüksused, mis võivad olla avaliku huvi objektid või millel võivad olla avaliku vastutuse tunnused, näiteks:
 - majandusüksused, mis hoiavad usaldusisikuna vastutaval hoiul märkimisväärses koguses varasid suure hulga huvigruppide jaoks, sealhulgas finantsasutused, näiteks teatavad pangad, kindlustusseltsid ja pensionifondid, mille puhul ei ole tövõtu kvaliteedi ülevaatus muidu seaduse või regulatsiooni alusel nõutav;
 - majandusüksused, mis on avalikult tuntud või mille juhtkond või omanikud on avalikult tuntud;
 - majandusüksused, millel on suur hulk väga erinevaid huvigruppe.

A135. Ettevõtte vastused kvaliteediriskide käsitlemiseks võivad hõlmata tövõtu ülevaatuste muid vorme, mis ei ole tövõtu kvaliteedi ülevaatused. Näiteks finantsaruannete auditite puhul võivad ettevõtte vastused hõlmata märkimisväärsed riske käsitlevate tövõtu meeskonna protseduuride ülevaatusi

või teatavate märkimisväärsete otsustuste ülevaatusi spetsialiseeritud tehniliste eriteadmistega personali poolt. Mõnel juhul võib lisaks töövõtu kvaliteedi ülevaatusetele teha muid tüüpe töövõtu ülevaatusi.

A136. Mõnel juhul võib ettevõtte kindlaks määrata, et puuduvad nii auditid kui ka muud töövõttud, mille puhul töövõtu kvaliteedi ülevaatus või töövõtu ülevaatus muu vorm on asjakohane vastus kvaliteediriski(de) käsitlemiseks.

Avaliku sektori puhul arvessevõetavad asjaolud

A137. Avaliku sektori majandusüksuste olemus ja tingimused (nt nende suurus ja keerukus, huvigruppide ring või nende osutatavate teenuste olemus) võivad tekitada kvaliteediriske. Nendes tingimustes võib ettevõtte kindlaks määrata, et töövõtu kvaliteedi ülevaatus on asjakohane vastus selliste kvaliteedirisikude käsitlemiseks. Seadus või regulatsioon võib kehtestada avaliku sektori majandusüksuste audiitoritele täiendavaid aruandlusnõudeid (nt eraldi aruanne seadusele või regulatsioonile mittevastavuse juhtumite kohta seadusandjale või muule juhtorganile või selliseid juhtumeid käsitleva info edastamine audiitori aruandes finantsaruannete kohta). Sellistel juhtudel võib ettevõtte võtta arvesse ka sellise aruandluse keerukust ja selle tähtsust kasutajatele, kui ta määrab kindlaks, kas töövõtu kvaliteedi ülevaatus on asjakohane vastus.

Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess (vt lõigud 35–47)

A138. Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess hõlbustab lisaks kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamise võimaldamisele töövõtu kvaliteedi ja kvaliteedijuhtimise süsteemi ennetavat ja jätkuvat parandamist. Näiteks:

- võttes arvesse kvaliteedijuhtimise süsteemi olemuslikke piiranguid, ei ole puuduste tuvastamine ettevõtte poolt ebataoline ja see on kvaliteedijuhtimise süsteemi tähtis aspekt, sest viivitamatu puuduste tuvastamine võimaldab ettevõttel korrigeerida neid õigel ajal ja tulemuslikul viisil ning edendab jätkuva täiustamise töökultuuri;
- võivad monitoorimistegevused anda informatsiooni, mis võimaldab ettevõttel ära hoida puuduse sellisele tähelepanekule vastamisel, mis võiks aja jooksul viia puuduseni.

Monitoorimistegevuste väljatöötamine ja läbiviimine (vt lõigud 37–38)

A139. Ettevõtte monitoorimistegevused võivad koosneda pidevate monitoorimistegevuste ja perioodiliste monitoorimistegevuste kombinatsioonist. Pidevad monitoorimistegevused on üldiselt rutiinsed tegevused, mis on sisse ehitatud ettevõtte protsessidesse ja mida viiakse läbi reaajas, reageerides muutuvatele tingimustele. Ettevõtte teostab perioodilisi monitoorimistegevusi teatavate intervallide tagant. Enamikul juhtudel annavad pidevad monitoorimistegevused informatsiooni kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta õigeaegsemalt.

A140. Monitoorimistegevused võivad hõlmata pooleliolevate töövõttude inspekteerimist. Töövõttude inspekteerimised on välja töötatud monitoorimaks, et kvaliteedijuhtimise süsteemi aspekt on välja töötatud ja rakendatud ning et see toimib ettenähtud viisil. Mõnes olukorras võib kvaliteedijuhtimise süsteem hõlmata vastuseid, mis on välja töötatud töövõttude ülevaatamiseks nende läbiviimise ajal ja mis on oma olemuselt sarnased pooleliolevate töövõttude inspekteerimisega (nt ülevaatused, mis on välja töötatud kvaliteedijuhtimise süsteemi vigade või puudujääkide avastamiseks, nii et need suudavad ära hoida kvaliteediriski esinemise). Tegevuse väljatöötamine ja rakendamine ning see, kuhu see kvaliteedijuhtimise süsteemis sobitub, lähtub selle eesmärgist (st kas tegemist on poolelioleva

töövõtu inspekteerimisega, mis on monitoorimistegevus, või töövõtu ülevaatusena, mis on vastus kvaliteediriski käsitlemiseks).

A141. Monitoorimistegevuste olemust, ajastust ja ulatust võivad mõjutada ka muud asjaolud, sealhulgas:

- ettevõtte suurus, struktuur ja organisatsioon;
- ettevõtte võrgustiku kaasamine monitoorimistegevustesse;
- ressursid, mida ettevõtte kavatses kasutada monitoorimistegevuste võimaldamiseks, näiteks infotehnoloogiliste rakenduste kasutamine.

A142. Monitoorimistegevuste läbiviimisel võib ettevõtte kindlaks määrata, et monitoorimistegevuste olemuses, ajastuses ja ulatuses on vaja muutusi, näiteks kui tähelepanekud annavad märku vajadusest ulatuslikumate monitoorimistegevuste järele.

Ettevõtte riskide hindamise protsessi ning monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi väljatöötamine (vt lõigu 37 punkt c)

A143. See, kuidas ettevõtte riskide hindamise protsess on välja töötatud (nt tsentraliseeritud või detsentraliseeritud protsess või ülevaatusena sagedus), võib mõjutada monitoorimistegevuste olemust, ajastust ja ulatust, sealhulgas ettevõtte riskide hindamise protsessiga seotud monitoorimistegevusi.

A144. See, kuidas ettevõtte monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess on välja töötatud (st monitoorimis- ja korrigeerimistegevuste olemus, ajastus ja ulatus, võttes arvesse ettevõtte olemust ja tingimusi), võib mõjutada monitoorimistegevusi, mida ettevõtte teostab, et määrata kindlaks, kas monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess saavutab lõigus 35 kirjeldatud ettenähtud eesmärgi.

Skaleeritavuse näide, et demonstreerida monitoorimistegevusi monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi puhul

- Vähem keerukas ettevõttes võivad monitoorimistegevused olla lihtsad, sest informatsioon monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi kohta võib tänu liidrite sagedasele kokkupuutele kvaliteedijuhtimise süsteemiga olla kergesti kättesaadav liidrite teadmiste näol teostatud monitoorimistegevuste olemuse, ajastuse ja ulatuse, monitoorimistegevuste tulemuste ja tulemuste käsitlemiseks astutavate ettevõtte sammude kohta.
- Keerukamas ettevõttes võivad monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga seotud monitoorimistegevused olla konkreetselt välja töötatud määramaks kindlaks, et monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess annab asjassepuutuvat, usaldusväärset ja õigeaegset informatsiooni kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta ning vastab asjakohaselt tuvastatud puudustele.

Muutused kvaliteedijuhtimise süsteemis (vt lõigu 37 punkt d)

A145. Muutused kvaliteedijuhtimise süsteemis võivad hõlmata:

- muutusi kvaliteedijuhtimise süsteemis tuvastatud puuduse käsitlemiseks;
- muutusi kvaliteedieesmärkides, kvaliteediriskides või vastustes ettevõtte ja selle tövõttude olemuse ja tingimuste muutuste tulemusel.

Kui toimuvad muutused, ei pruugi ettevõtte teostatud varasemad monitoorimistegevused enam anda ettevõttele informatsiooni kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamise toetamiseks ja seetõttu võivad ettevõtte monitoorimistegevused hõlmata selliste valdkondade monitoorimist, mis võivad muutuda.

Varasemad monitoorimistegevused (vt lõigu 37 punkt e)

A146. Ettevõtte varasemate monitoorimistegevuste tulemused võivad anda märku süsteemi sellistest valdkondadest, kus võib tekkida puudus, eelkõige valdkondadest, kus on varem tuvastatud puudusi esinenud.

A147. Ettevõtte teostatud varasemad monitoorimistegevused ei pruugi enam anda ettevõttele informatsiooni süsteemi hindamise toetamiseks, sealhulgas kvaliteedijuhtimise süsteemi nende valdkondade kohta, mis ei ole muutunud, eelkõige siis, kui monitoorimistegevuste teostamisest on möödunud palju aega.

Muu asjassepuutuv informatsioon (vt lõigu 37 punkt f)

A148. Lisaks lõigu 37 punktis f osutatud informatsiooniallikatele võib muu asjassepuutuv informatsioon hõlmata:

- ettevõtte võrgustiku poolt kooskõlas lõigu 50 punktiga c ja lõigu 51 punktiga b edastatud informatsiooni ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta, sealhulgas võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste kohta, mida ettevõtte on hõlmanud oma kvaliteedijuhtimise süsteemis;
- teenuseosutaja edastatud informatsiooni ressursside kohta, mida ettevõtte kasutab oma kvaliteedijuhtimise süsteemis;
- reguleerijatelt saadud ja ettevõttele kättesaadavaks tehtud informatsiooni majandusüksuste kohta, mille jaoks ettevõtte töövõtte läbi viib, näiteks väärtipaberituru reguleerijalt saadud informatsiooni majandusüksuse kohta, mille jaoks ettevõtte töövõtte läbi viib (nt ebakorrapärasused majandusüksuse finantsaruannetes).

A149. Väliste inspekteerimiste tulemused või muu asjassepuutuv sise- ja välisinformatsioon võib anda märku sellest, et ettevõtte teostatud varasemate monitoorimistegevuste käigus ei ole tuvastatud puudust kvaliteedijuhtimise süsteemis. See informatsioon võib mõjutada monitoorimistegevuste olemuse, ajastuse ja ulatuse arvessevõtmist ettevõtte poolt.

A150. Välised inspekteerimised ei asenda ettevõtte sisemisi monitoorimistegevusi. Sellegipoolest annavad väliste inspekteerimiste tulemused informatsiooni monitoorimistegevuste olemuse, ajastuse ja ulatuse kohta.

Töövõtu inspekteerimised (vt lõik 38)

A151. *Näited lõigus 37 nimetatud asjaolude kohta, mida ettevõtte võib arvesse võtta lõpetatud töövõtude väljavalimisel inspekteerimiseks:*

- kvaliteediriske tekitavate tingimuste, sündmuste, olukordade, tegevuse või tegevusetuse puhul:
 - ettevõtte läbiviidavate töövõtude tüübid ja ettevõtte kogemuste ulatus seda tüüpi töövõtu läbiviimisel;
 - nende majandusüksuste tüübid, mille jaoks töövõtte läbi viiakse, näiteks:
 - börsinimekirja kantud majandusüksused;
 - arenevates majandusharudes tegutsevad majandusüksused;

- majandusüksused, mis tegutsevad majandusharudes, millega kaasneb keerukuse või otsustuse kõrge tase;
- majandusüksused, mis tegutsevad majandusharus, mis on ettevõtte jaoks uus;
 - töövõtu partnerite staaž ja kogemused;
- lõpetatud töövõttude varasemate inspekteerimiste tulemused, sealhulgas iga töövõtu partneri kohta;
- muu asjassepuutuva informatsiooni puhul:
 - kaebused või süüdistused töövõtu partneri kohta;
 - väliste inspekteerimiste tulemused, sealhulgas iga töövõtu partneri kohta;
 - ettevõtte sellise hindamise tulemused, mis on tehtud iga töövõtu partneri kvaliteedile pühendumise kohta.

A152. Ettevõtte võib teostada mitut monitoorimistegevust, välja arvatud lõpetatud töövõttude inspekteerimine, mis keskenduvad selle kindlaksmääramisele, kas töövõttud on olnud vastavuses poliitikate või protseduuridega. Neid monitoorimistegevusi võib teostada teatavate töövõttude või töövõtu partnerite puhul. Ettevõtte võib kasutada nende monitoorimistegevuste olemust ja ulatust ning tulemusi järgmise kindlaksmääramisel:

- millised lõpetatud töövõttud tuleks inspekteerimiseks välja valida;
- millised töövõtu partnerid tuleks inspekteerimiseks välja valida;
- kui sageli tuleks töövõtu partner inspekteerimiseks välja valida või
- milliseid töövõtu aspekte tuleks lõpetatud töövõttude inspekteerimise läbiviimisel arvesse võtta.

A153. Lõpetatud töövõttude tsüklilisel alusel inspekteerimine töövõtu partnerite puhul võib aidata ettevõttel monitoorida, kas töövõtu partnerid on täitnud oma üldist kohustust seoses neile määratud töövõttude kvaliteedi juhtimise ja saavutamisega.

Näide selle kohta, kuidas ettevõtte võib iga töövõtu partneri puhul rakendada lõpetatud töövõttude inspekteerimiseks tsüklilist alust

Ettevõtte võib kehtestada poliitikad või protseduurid, mis käsitlevad lõpetatud töövõttude inspekteerimist ning mis:

- sätestavad inspekteerimistsükli standardse perioodi, näiteks lõpetatud töövõtu inspekteerimine iga finantsaruannete auditeid läbiviiva töövõtu partneri puhul kord kolme aasta jooksul ning kõikide muude töövõtu partnerite puhul kord viie aasta jooksul;
- sätestavad lõpetatud töövõttude väljavalimise kriteeriumid, sealhulgas selle, et finantsaruannete auditeid läbiviiva töövõtu partneri puhul hõlmab (hõlmavad) väljavalitud töövõtt (töövõttud) auditi töövõttu;
- käsitlevad töövõtu partnerite väljavalimist ettearvamatul viisil ja

- käsitlevad seda, millal on vajalik või asjakohane valida töövõtu partnereid välja sagedamini või harvemini kui poliitikas sätestatud standardse perioodi alusel, näiteks:
 - võib ettevõtte valida töövõtu partnerid välja sagedamini kui ettevõtte poliitikas sätestatud standardse perioodi alusel, kui:
 - ettevõtte on tuvastanud mitu puudust, mida on hinnatud tõsiseks, ja ettevõtte määrab kindlaks, et sagedasem tsükliline inspekteerimine on vajalik kõigi töövõtu partnerite puhul;
 - töövõtu partner viib läbi töövõtte majandusüksuste jaoks, mis tegutsevad teatavas majandusharus, millega kaasneb keerukuse või otsustuse kõrge tase;
 - töövõtu partneri läbi viidud töövõtu suhtes on teostatud muid monitoorimistegevusi ning muude monitoorimistegevuste tulemused olid mitterahuldavad;
 - töövõtu partner on viinud läbi töövõtte majandusüksuse jaoks, mis tegutseb majandusharus, mille puhul töövõtu partneril on piiratud kogemused;
 - töövõtu partner on äsja määratud töövõtu partner või on hiljuti ühinenud ettevõttega teisest ettevõttest või teisest jurisdiktsioonist;
 - võib ettevõtte töövõtu partneri väljavalmimise edasi lükata (nt lükates seda ettevõtte poliitikas sätestatud standardsest perioodist aasta võrra edasi), kui:
 - töövõtu partneri läbi viidud töövõttude suhtes on teostatud muid monitoorimistegevusi ettevõtte poliitikas sätestatud standardse perioodi jooksul ning
 - muude monitoorimistegevuste tulemused annavad piisavalt informatsiooni töövõtu partneri kohta (st lõpetatud töövõttude inspekteerimise läbiviimine ei annaks ettevõttele tõenäoliselt täiendavat informatsiooni töövõtu partneri kohta).

A154. Töövõtu inspekteerimisel arvesse võetavad asjaolud olenevad sellest, kuidas inspekteerimist kvaliteedijuhtimise süsteemi monitoorimiseks kasutatakse. Tavaliselt hõlmab töövõtu inspekteerimine selle kindlaksmääramist, et töövõtu tasemel rakendatavaid vastuseid (nt töövõtu läbiviimisega seotud ettevõtte poliitika ja protseduure) on rakendatud väljatöötatud viisil ja need toimivad tulemuslikult.

Monitoorimistegevusi läbiviivad üksikisikud (vt lõigu 39 punkt b)

A155. Asjassepuutuvate eetikanõuete sätted on monitoorimistegevusi läbiviivate üksikisikute objektiivsust käsitlevate poliitikate või protseduuride väljatöötamisel asjassepuutuvad. Enda ülevaatuse oht võib tekkida, kui üksikisik, kes viib läbi:

- töövõtu inspekteerimist, oli:
 - finantsaruannete auditi korral selle töövõtu puhul või järgneva finantsperioodi töövõtu puhul töövõtu meeskonna liige või töövõtu kvaliteedi ülevaataja või
 - kõikide muude töövõttude korral selle töövõtu puhul töövõtu meeskonna liige või töövõtu kvaliteedi ülevaataja;
- teist tüüpi monitoorimistegevust, oli osalenud monitooritava vastuse väljatöötamises, täideviimises või kasutamises.

A156. Mõnes olukorras, näiteks vähem keeruka ettevõtte puhul, ei pruugi olla personali, kellel on pädevus, võimekus, aeg või objektiivsus monitoorimistegevuste läbiviimiseks. Sellistes olukordades võib ettevõtte kasutada monitoorimistegevuste läbiviimiseks võrgustiku teenuseid või teenuseosutajat.

Tähelepanekute hindamine ja puuduste tuvastamine (vt lõigu 16 punkt a, lõigud 40–41)

A157. Ettevõtte kogub tähelepanekuid monitoorimistegevuste ja väliste inspekteerimiste läbiviimisest ning muudest asjassepuutuvatest allikatest.

A158. Ettevõtte poolt monitoorimistegevustest, välistest inspekteerimistest ja muudest asjassepuutuvatest allikatest kogutud informatsioon võib paljastada muid vaatlusi ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta, näiteks:

- samme, käitumisviise või tingimusi, mis on toonud kaasa positiivseid väljundeid kvaliteedi või kvaliteedijuhtimise süsteemi tulemuslikkuse kontekstis, või
- sarnaseid olukordi, mille puhul tähelepanekuid ei tehtud (nt töövõttud, mille puhul tähelepanekuid ei tehtud, ning need töövõttud on oma olemuse poolest sarnased töövõttudega, mille puhul tähelepanekuid tehti).

Muud vaatlused võivad olla ettevõttele kasulikud, sest need võivad aidata ettevõttel uurida tuvastatud puuduste algpõhjust (algpõhjuseid), anda märku tavadest, mida ettevõtte saab toetada või rakendada ulatuslikumalt (nt kõigi töövõttude puhul), või tuua esile võimalusi, kuidas ettevõtte saaks kvaliteedijuhtimise süsteemi täiustada.

A159. Ettevõtte rakendab kutsealast otsustust selle kindlaksmääramisel, kas tähelepanekud tingivad individuaalselt või kombinatsioonis muude tähelepanekutega puuduse kvaliteedijuhtimise süsteemis. Otsustuse tegemisel võib ettevõttel olla vaja võtta arvesse tähelepanekute suhtelist tähtsust selliste kvaliteedieesmärkide, kvaliteediriskide, vastuste või kvaliteedijuhtimise süsteemi muude aspektide kontekstis, millega need on seotud. Ettevõtte otsustusi võivad mõjutada tähelepanekute seisukohast asjassepuutuvad kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed tegurid. Mõnes olukorras võib ettevõtte määrata kindlaks, et asjakohane on hankida rohkem informatsiooni tähelepanekute kohta määramaks kindlaks, kas eksisteerib puudus. Kaugeltki kõik tähelepanekud, sealhulgas töövõttudega seotud tähelepanekud, ei ole puudused.

A160. *Näited kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete tegurite kohta, mida ettevõtte võib arvesse võtta selle kindlaksmääramisel, kas tähelepanekud tingivad puuduse*

Kvaliteediriskid ja vastused:

- kui tähelepanekud on seotud vastusega:
 - kuidas vastus on välja töötatud, näiteks vastuse olemus, selle esinemissagedus (rakendatavuse korral) ning vastuse suhteline tähtsus kvaliteediriski(de) käsitlemisel ja selle kvaliteedieesmärgi (nende kvaliteedieesmärkide) saavutamisel, millega see on seotud;
 - selle kvaliteediriski olemus, millega vastus on seotud, ning ulatus, milles tähelepanekud annavad märku sellest, et kvaliteediriski ei ole käsitletud;
 - kas on olemas muid vastuseid, mis käsitlevad sama kvaliteediriski, ning kas nende vastuste kohta on olemas tähelepanekud.

Tähelepanekute olemus ja nende läbivus:

- tähelepanekute olemus. Näiteks võivad liidrite sammude ja käitumisviisidega seotud tähelepanekud olla kvalitatiivselt märkimisväärsed, võttes arvesse läbivat mõju, mida see võiks avaldada kvaliteedijuhtimise süsteemile tervikuna;
- kas tähelepanekud kombinatsioonis muude tähelepanekutega annavad märku suundumusest või süsteemsest probleemist. Näiteks sarnased töövõtuga seotud tähelepanekud, mis esinevad mitme töövõtu puhul, võivad anda märku süsteemsest probleemist.

Monitoorimistegevuse ulatus ja tähelepanekute ulatus:

- selle monitoorimistegevuse ulatus, millest tähelepanekud tulenesid, sealhulgas valikute arv või suurus;
- nende tähelepanekute ulatus, mis on seotud monitoorimistegevusega hõlmatud valikuga ning eeldatava kõrvalekaldumise määraga. Näiteks töövõtude inspekteerimise korral selliste väljalitid töövõtude arv, mille puhul tähelepanekuid tuvastati, väljalitid töövõtude koguarvu suhtes, ja ettevõtte kehtestatud eeldatav kõrvalekaldumise määr.

A161. Tähelepanekute hindamine ja puuduste tuvastamine ning tuvastatud puuduse tõsiduse ja läbivuse hindamine, sealhulgas tuvastatud puuduse algpõhjus(t)e uurimine, on osa korduvast ja mittelineaarsest protsessist.

Näited selle kohta, kuidas tähelepanekute hindamise ja puuduste tuvastamise, tuvastatud puuduste hindamise, sealhulgas tuvastatud puuduste algpõhjus(t)e uurimise, protsess on korduv ja mittelineaarne

- Tuvastatud puuduse algpõhjus(t)e uurimisel võib ettevõtte tuvastada olukorra, millel on sarnasusi teiste olukordadega, kus esinesid tähelepanekud, mida ei peetud puuduseks. Selle tulemusel korrigeerib ettevõtte oma hinnangut muude tähelepanekute kohta ja klassifitseerib need puuduseks.
- Tuvastatud puuduse tõsiduse ja läbivuse hindamisel võib ettevõtte tuvastada suundumuse või süsteemse probleemi, mis korreleerub muude tähelepanekutega, mida ei peeta puudusteks. Selle tulemusel korrigeerib ettevõtte oma hinnangut muude tähelepanekute kohta ja klassifitseerib ka need puudusteks.

A162. Monitoorimistegevuste tulemused, väliste inspekteerimiste tulemused ja muu asjassepuutuv informatsioon (nt võrgustiku monitoorimistegevused või kaebused ja süüdistused) võivad paljastada informatsiooni monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi tulemuslikkuse kohta. Näiteks võivad väliste inspekteerimiste tulemused anda kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta informatsiooni, mida ettevõtte monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessis ei ole tuvastatud ning mis võib tuua esile puuduse selles protsessis.

Tuvastatud puuduste hindamine (vt lõik 41)

A163. Tegurid, mida ettevõtte võib võtta arvesse tuvastatud puuduse tõsiduse ja läbivuse hindamisel, hõlmavad:

- tuvastatud puuduse olemust, sealhulgas ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi aspekti, millega puudus on seotud, ja seda, kas puudus puudutab kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamist, rakendamist või kasutamist;

- vastustega seotud tuvastatud puuduste korral seda, kas on olemas kompenseerivad vastused, et käsitleda kvaliteediriski, millega vastus on seotud;
- tuvastatud puuduse algpõhjust (algpõhjuseid);
- tuvastatud puuduse tinginud asjaolu esinemissagedust ja
- tuvastatud puuduse ulatuslikkust, seda, kui kiiresti see ilmnes, ning selle esinemise ja selle kvaliteedijuhtimise süsteemile mõju avaldamise kestust.

A164. Tuvastatud puuduste tõsidus ja läbivus mõjutavad kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamist, mida teeb (teevad) üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga.

Tuvastatud puuduste algpõhjus (vt lõigu 41 punkt a)

A165. Tuvastatud puuduste algpõhjus(t)e uurimise eesmärk on saada aru aluseks olevatest tingimustest, mis puudusi põhjustasid, et võimaldada ettevõtetel:

- hinnata tuvastatud puuduse tõsidust ja läbivust ning
- korrigeerida tuvastatud puudust asjakohaselt.

Algpõhjuse analüüsi läbiviimisega kaasneb see, et need, kes viivad läbi hindamist, rakendavad olemasolevale tõendusmaterjalile tuginedes kutsealast otsustust.

A166. Tuvastatud puuduse algpõhjus(t)est arusaamiseks läbiviidud protseduuride olemust, ajastust ja ulatust võivad mõjutada ka ettevõtte olemus ja tingimused, näiteks:

- ettevõtte keerukus ja tegevuse tunnused;
- ettevõtte suurus;
- ettevõtte geograafiline hajutus;
- ettevõtte struktureerimise viis või ulatus, milles ettevõtte koondab või tsentraliseerib oma protsesse või tegevusi.

Näited selle kohta, kuidas tuvastatud puuduste olemus ja nende võimalik tõsidus ning ettevõtte olemus ja tingimused võivad mõjutada tuvastatud puuduste algpõhjus(t)est arusaamiseks läbiviidud protseduuride olemust, ajastust ja ulatust

- Tuvastatud puuduse olemus: ettevõtte protseduurid tuvastatud puuduse algpõhjus(t)est arusaamiseks võivad olla rangemad tingimustes, kui välja anti börsinimekirja kantud majandusüksuse finantsaruannete auditiga seotud töövõtuaruanne, mis oli mitteasjakohane, või kui tuvastatud puudus on seotud liidrite sammude ja käitumisviisidega, mis puudutavad kvaliteeti.
- Tuvastatud puuduse võimalik tõsidus: ettevõtte protseduurid tuvastatud puuduse algpõhjus(t)est arusaamiseks võivad olla rangemad tingimustes, kui puudus on tuvastatud mitme töövõtu puhul või kui on viide sellele, et poliitikatel või protseduuridel on mittevastavuse kõrge määr.

- Ettevõtte olemus ja tingimused:
 - ühe asukohaga vähem keeruka ettevõtte puhul võivad ettevõtte protseduurid tuvastatud puuduse algpõhjus(t)est arusaamiseks olla lihtsad, sest informatsioon, mille põhjal arusaamine omandatakse, võib olla kergesti kättesaadav ja koondatud ning algpõhjus(ed) võib (võivad) olla ilmsem(ad);
 - mitme asukohaga keerukama ettevõtte puhul võivad protseduurid tuvastatud puuduse algpõhjus(t)est arusaamiseks hõlmata tuvastatud puuduste algpõhjus(t)e uurimiseks spetsiifilise väljaõppe saanud üksikisikute kasutamist ning sellise metodoloogia väljaarendamist, millega kaasnevad ametlikumad protseduurid algpõhjus(t)e tuvastamiseks.

A167. Tuvastatud puuduste algpõhjus(t)e uurimisel võib ettevõtte kaaluda, miks ei kerkinud puudused esile muudes tingimustes, mis on oma olemuselt sarnased asjaoluga, millega on seotud tuvastatud puudus. Selline informatsioon võib olla kasulik ka selle kindlaksmääramisel, kuidas tuvastatud puudust korrigeerida.

Näide selle kohta, kui puudus ei kerkinud esile sarnase olemusega muudes tingimustes ning kuidas see informatsioon aitab ettevõtet tuvastatud puuduste algpõhjus(t)e uurimisel

Ettevõtte võib kindlaks määrata, et puudus on olemas, sest mitme töövõtu puhul on esinenud sarnased tähelepanekud. Siiski ei ole neid tähelepanekuid esinenud mitme muu töövõtu puhul, mida testitakse sama andmekogumi raames. Töövõtte kõrvutades järeltab ettevõtte, et tuvastatud puuduse algpõhjus on töövõtu partnerite asjakohase kaasamise puudumine töövõttude võtmetähtsusega etappides.

A168. Asjakohaselt spetsiifilis(t)e algpõhjus(t)e tuvastamine võib toetada ettevõtte protsessi tuvastatud puuduste korrigeerimiseks.

Näide asjakohaselt spetsiifilis(t)e algpõhjus(t)e tuvastamise kohta

Ettevõtte võib tuvastada, et finantsaruannete auditeid läbiviivad töövõtu meeskonnad ei hangi piisavat asjakohast auditi tõendusmaterjali arvestushinnangute kohta, mille puhul on juhtkonna eeldustel subjektiivsuse kõrge tase. Kuigi ettevõtte märgib, et need töövõtu meeskonnad ei rakenda asjakohast kutsealast skeptitsismi, võib selle probleemi aluseks olev algpõhjus olla seotud teise asjaoluga, näiteks kultuuriline keskkond ei julgusta töövõtu meeskonna liikmeid küsitlema laialdasemate volitustega üksikisikuid või töövõttude puhul tehtud töö ebapiisav suunamine, järelevalve ja ülevaatamine.

A169. Lisaks tuvastatud puuduste algpõhjus(t)e uurimisele võib ettevõtte uurida ka positiivsete väljundite algpõhjust (algpõhjuseid), kuna selle tegemine võib tuua esile võimalusi, kuidas ettevõtte saaks kvaliteedijuhtimise süsteemi parandada või veelgi täiustada.

Tuvastatud puudustele vastamine (vt lõik 42)

A170. Heastavate sammude olemus, ajastus ja ulatus võivad oleneda mitmesugustest muudest teguritest, sealhulgas:

- algpõhjus(t)est;

- tuvastatud puuduse tõsidusest ja läbivusest ning seega pakilisusest, millest lähtudes on seda vaja käsitleda;
- heastavate sammude tulemuslikkusest algpõhjus(t)e käsitlemisel, näiteks kas ettevõttel on vaja rakendada enam kui üht heastavat sammu, et algpõhjust (algpõhjuseid) tulemuslikult käsitleda, või on vaja rakendada heastavaid samme kui vahemeetmeid, kuni ettevõtte on võimeline rakendama tulemuslikumaid heastavaid samme.

A171. Mõnes olukorras võib heastav samm hõlmata täiendavate kvaliteedieesmärkide kehtestamist või siis võidakse lisada või muuta kvaliteediriske või vastuseid, sest määratakse kindlaks, et need ei ole asjakohased.

A172. Olukordades, mil ettevõtte määrab kindlaks, et tuvastatud puuduse algpõhjus on seotud teenuseosutaja pakutava ressursiga, võib ettevõtte ka:

- kaaluda, kas jätkata teenuseosutaja pakutava ressursi kasutamist;
- edastada info asjaolu kohta teenuseosutajale.

Ettevõttel on kohustus käsitleda mõju, mida teenuseosutaja pakutava ressursiga seotud tuvastatud puudus avaldab kvaliteedijuhtimise süsteemile, ja astuda samm, et hoida ära puuduse kordumine ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi puhul. Siiski ei vastuta ettevõtte tavaliselt tuvastatud puuduse korrigeerimise eest teenuseosutaja nimel ega tuvastatud puuduse algpõhjuse edasise uurimise eest teenuseosutaja juures.

Tähelepanekud konkreetse töövõtu kohta (vt lõik 45)

A173. Olukordades, mil protseduure on välja jäetud või väljaantud aruanne on mitteasjakohane, võib ettevõtte astutav samm hõlmata:

- konsulteerimist asjakohaste üksikisikutega asjakohase sammu üle;
- asjaolu arutamist majandusüksuse juhtkonnaga või valitsemisülesandega isikutega;
- väljajäetud protseduuride läbiviimist.

Ettevõtte astutavad sammud ei vabasta ettevõtet kohustusest astuda edasisi samme, mis on seotud tähelepanekuga kvaliteedijuhtimise süsteemi kontekstis, sealhulgas tähelepanekute hindamisega puuduste tuvastamiseks ning puuduse olemasolu korral tuvastatud puuduse algpõhjus(t)e uurimisega.

Pidev infovahetus seoses monitoorimise ja korrigeerimisega (vt lõik 46)

A174. Informatsiooni, mida edastatakse monitoorimise ja korrigeerimise kohta üksikisiku(te)le, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, võib edastada pidevalt või perioodiliselt. Üksikisik(ud) võib (võivad) kasutada informatsioon mitmel viisil, näiteks:

- alusena täiendavaks infoedastuseks personalile kvaliteedi tähtsuse kohta;
- et hoida üksikisikuid vastutavana seoses neile määratud rollidega;
- et tuvastada õigel ajal võtmetähtsusega murettekitavad asjaolud kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta.

Samuti annab see informatsioon aluse kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamiseks ja sellekohaseks kokkuvõtteks, nagu on nõutud lõikudes 53–54.

Võrgustiku nõuded või võrgustiku teenused (vt lõik 48)

A175. Mõnes olukorras võib ettevõtte kuuluda võrgustikku. Võrgustikud võivad kehtestada nõudeid ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta või teha kättesaadavaks teenused või ressursid, mida ettevõtte võib otsustada rakendada või kasutada oma kvaliteedijuhtimise süsteemi välja töötamisel, rakendamisel või kasutamisel. Sellised nõuded või teenused võivad olla ette nähtud kvaliteetsete töövõtude järjepideva läbiviimise edendamiseks kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes. Ulatus, milles võrgustik esitab ettevõttele kvaliteedieesmärgid, kvaliteediriskid ja vastused, mis on ühised kogu võrgustikus, oleneb ettevõtte korraldamistest võrgustikuga.

Näited võrgustiku nõuete kohta:

- ettevõttele kehtestatud nõuded hõlmata ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis täiendavaid kvaliteedieesmärgid või kvaliteediriske, mis on ühised kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes;
- ettevõttele kehtestatud nõuded hõlmata ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis vastuseid, mis on ühised kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes. Sellised võrgustiku väljatöötatud vastused võivad hõlmata võrgustiku poliitikaid või protseduure, milles määratletakse liidrite rollid ja kohustused, sealhulgas see, kuidas ettevõtte eeldatavasti volitusi ja kohustusi ettevõttes määrab, või ressursse, näiteks võrgustiku väljaarendatud metodoloogiad töövõtude läbiviimiseks või infotehnoloogilised rakendused;
- nõuded, mille kohaselt viiakse ettevõtte suhtes läbi võrgustiku monitoorimistegevusi. Need monitoorimistegevused võivad olla seotud võrgustiku nõuetega (nt monitoorimine, et ettevõtte on rakendanud võrgustiku metodoloogiat asjakohaselt) või ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemiga üldiselt.

Näited võrgustiku teenuste kohta:

- teenused või ressursid, mida ettevõtte võib vabal valikul kasutada oma kvaliteedijuhtimise süsteemis või töövõtude läbiviimisel, näiteks vabatahtlikud väljaõppeprogrammid, võrgustikusiseste komponendi audiitorite või ekspertide kasutamine või võrgustiku tasandil või võrgustikku kuuluva teise ettevõtte või võrgustikku kuuluvate ettevõtete rühma asutatud teenuse osutamise keskuse kasutamine.

A176. Võrgustik võib kehtestada ettevõttele võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste rakendamisel kohustusi.

Näited ettevõttele kehtestatud kohustuste kohta võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste rakendamisel

- Ettevõttele peab olema teatav infotehnoloogiline infrastruktuur ja infotehnoloogilised protsessid, et toetada võrgustiku pakutavat infotehnoloogilist rakendust, mida ettevõtte kasutab kvaliteedijuhtimise süsteemis.
- Ettevõtte peab pakkuma ettevõtteülest väljaõpet võrgustiku pakutava metodoloogia kohta, sealhulgas siis, kui metodoloogiat ajakohastatakse.

A177. Ettevõtte arusaamise võrgustiku nõuetest või võrgustiku teenustest ning nende rakendamisega seotud ettevõtte kohustustest võib omandada võrgustikule esitatavate järelepärimiste või võrgustiku antava dokumentatsiooni kaudu selliste asjaolude kohta nagu:

- võrgustiku valitsemine ja liidriks olemine;
- protseduurid, mida võrgustik kohaldab võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste väljatöötamisel, rakendamisel ja rakendatavuse korral kasutamisel;
- kuidas võrgustik tuvastab muutusi, mis mõjutavad võrgustiku nõudeid või võrgustiku teenuseid või muud informatsiooni, ja vastab neile, näiteks muutused kutsestandardites või informatsioonis, mis annab märku puudusest võrgustiku nõuetes või võrgustiku teenustes;

kuidas võrgustik monitorib võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste asjakohasust, mis võib hõlmata selle tegemist võrgustikku kuuluvate ettevõtete monitoorimistegevuste kaudu, ning võrgustiku protsessid tuvastatud puuduste korrigeerimiseks.

Võrgustiku nõuded või võrgustiku teenused ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis (vt lõik 49)

A178. Võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste tunnused on tingimus, sündmus, olukord, tegevus või tegevusetus kvaliteediriskide tuvastamisel ja hindamisel.

Näide võrgustiku nõude või võrgustiku teenuse kohta, mis tingib kvaliteediriski

Võrgustik võib nõuda, et ettevõtte kasutaks kliendisuhete ja spetsiifiliste töövõtude aktsepteerimiseks ja jätkamiseks infotehnoloogilist rakendust, mis on standardne kogu võrgustikus. See võib tingida kvaliteediriski, et infotehnoloogiline rakendus ei käsitle kohaliku seaduse või regulatsiooni asjaolusid, mida ettevõttel on vaja arvesse võtta kliendisuhete ja spetsiifiliste töövõtude aktsepteerimisel ja jätkamisel.

A179. Võrgustiku nõuete eesmärk võib hõlmata kvaliteetsete töövõtude järjepideva läbiviimise edendamist kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes. Võrgustik võib ettevõttelt eeldada, et see rakendaks võrgustiku nõudeid, kuid ettevõttel võib siiski olla vaja võrgustiku nõudeid kohandada või täiendada selliselt, et need on ettevõtte ning selle töövõtude olemuse ja tingimuste puhul asjakohased.

Näited selle kohta, kuidas võrgustiku nõudeid või võrgustiku teenuseid võib olla vaja kohandada või täiendada

Võrgustiku nõue või võrgustiku teenus	Kuidas ettevõtte võrgustiku nõuet või võrgustiku teenust kohandab või täiendab?
Võrgustik nõuab, et ettevõtte hõlmaks kvaliteedijuhtimise süsteemis teatavaid kvaliteediriske, nii et neid kvaliteediriske käsitleksid kõik ettevõtted võrgustikus.	Ettevõtte hõlmab osana kvaliteediriskide tuvastamisest ja hindamisest kvaliteediriske, mida võrgustik nõuab. Samuti töötab ettevõtte välja vastused võrgustiku nõutavate kvaliteediriskide käsitlemiseks ja rakendab neid.
Võrgustik nõuab, et ettevõtte töötaks välja ja rakendaks teatavaid vastuseid.	Ettevõtte määrab osana vastuste väljatöötamisest ja rakendamisest kindlaks: <ul style="list-style-type: none"> • milliseid kvaliteediriske vastused käsitlevad; • kuidas lisatakse võrgustiku nõutavad vastused ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi, võttes arvesse ettevõtte olemust ja tingimusi. See võib hõlmata vastuse kohandamist ettevõtte ja selle töövõtude olemuse ja tingimuste kajastamiseks

	(nt metodoloogia kohandamine, et hõlmata seaduse või regulatsiooniga seotud asjaolusid).
Ettevõtte kasutab komponendi audiitoritena üksikisikuid teistest võrgustikku kuuluvatest ettevõtetest. Kehtestatud on võrgustiku nõuded, mis tagavad ühtsuse kõrge taseme kõikide võrgustikku kuuluvate ettevõtete kvaliteedijuhtimise süsteemides. Võrgustiku nõuded hõlmavad spetsiifilisi kriteeriume, mida rakendatakse üksikisikutele, kes on määratud töötama grupi auditi komponendiga.	Ettevõtte kehtestab poliitikad või protseduurid, mis nõuavad, et töövõtu meeskond kinnitaks komponendi audiitoriga (st võrgustikku kuuluva teise ettevõttega), et komponendile määratud üksikisikud vastavad võrgustiku nõuetes sätestatud spetsiifilistele kriteeriumidele.

A180. Mõnes olukorras võib ettevõtte võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste kohandamisel või täiendamisel tuvastada võrgustiku nõuete või võrgustiku teenuste võimalikke parandusi ja edastada info nende paranduste kohta võrgustikule.

Monitoorimistegevused, mida võrgustik teostab ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi puhul (vt lõigu 50 punkt c)

A181. Võrgustiku poolt ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi puhul teostatud monitoorimistegevuste tulemused võivad hõlmata sellist informatsiooni nagu:

- monitoorimistegevuste kirjeldus, sealhulgas nende olemus, ajastus ja ulatus;
- tähelepanekud, tuvastatud puudused ja muud vaatlused ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta (nt positiivsed väljundid või ettevõtte võimalused kvaliteedijuhtimise süsteemi parandamiseks või edasiseks täiustamiseks) ning
- võrgustiku hinnang tuvastatud puuduste algpõhjus(t)e kohta, tuvastatud puuduste hinnatud mõju ja soovituslikud heastavad sammud.

Monitoorimistegevused, mida võrgustik teostab kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes (vt lõigu 51 punkt b)

A182. Võrgustikult saadud informatsioon võrgustiku poolt kõikide võrgustikku kuuluvate ettevõtete kvaliteedijuhtimise süsteemide puhul teostatud monitoorimistegevuste üldiste tulemuste kohta võib olla lõigus A181 kirjeldatud informatsiooni koondamine või kokkuvõte sellest informatsioonist, sealhulgas tuvastatud puuduste suundumustest ja ühistest valdkondadest kogu võrgustikus või positiivsetest väljunditest, mida võib kanda üle kogu võrgustikule. Sellist informatsiooni võib:

- ettevõtte kasutada:
 - kvaliteediriskide tuvastamisel ja hindamisel;
 - osana muust asjassepuutuvast informatsioonist, mida ettevõtte võtab arvesse selle kindlaks määramisel, kas ettevõtte poolt kvaliteedijuhtimise süsteemis kasutatavates võrgustiku nõuetes või võrgustiku teenustes esineb puudusi;
- edastada grupi töövõtu partneritele võrgustiku ettevõtte selliste komponendi audiitorite pädevuse ja võimekuse arvessevõtmise kontekstis, kes peavad täitma ühiseid võrgustiku nõudeid (nt ühtsed kvaliteedieesmärgid, kvaliteediriskid ja vastused).

A183. Mõnes olukorras võib ettevõtte hankida võrgustikult ettevõtet mõjutavat informatsiooni puuduste kohta, mis on tuvastatud võrgustikku kuuluva ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemis. Samuti võib võrgustik koguda võrgustikku kuuluvatelt ettevõtetelt informatsiooni võrgustikku kuuluvate ettevõtete kvaliteedijuhtimise süsteemide puhul tehtud väliste inspekterimiste tulemuste kohta. Mõnel juhul võib konkreetse jurisdiktsiooni seadus või regulatsioon takistada võrgustikul informatsiooni jagamist teiste võrgustikku kuuluvate ettevõtetega või piirata sellise informatsiooni spetsiifilisust.

A184. Olukordades, mil võrgustik ei anna informatsiooni võrgustiku poolt kõikides võrgustikku kuuluvates ettevõtetes teostatud monitoorimistegevuste üldiste tulemuste kohta, võib ettevõtte astuda täiendavaid samme, näiteks:

- arutada asjaolu võrgustikuga ning
- määrata kindlaks selle mõju ettevõtte töövõttudele ja edastada info mõju kohta töövõtu meeskondadele.

Ettevõtte tuvastatud puudused võrgustiku nõuetes või võrgustiku teenustes (vt lõik 52)

A185. Et ettevõtte kasutatavad võrgustiku nõuded või võrgustiku teenused moodustavad osa ettevõtte kvaliteedijuhtimise süsteemist, kehtivad nende suhtes ka käesoleva ISQMi nõuded seoses monitoorimise ja korrigeerimisega. Võrgustiku nõudeid või võrgustiku teenuseid võib monitoorida võrgustik, ettevõtte või mõlemad koos.

Näide selle kohta, mil võrgustiku nõuet või võrgustiku teenust monitoorivad nii võrgustik kui ka ettevõtte

Võrgustik võib teostada monitoorimistegevusi võrgustiku tasandil ühise metodoloogia kohta. Ettevõtte monitoorib ka metodoloogia rakendamist töövõtu meeskonna liikmete poolt töövõtu inspekterimiste läbiviimise kaudu.

A186. Ettevõtte võib võrgustiku nõuetes või võrgustiku teenustes tuvastatud puuduse mõju käsitlemiseks astutavate heastavate sammude väljatöötamisel ja rakendamisel:

- aru saada võrgustiku planeeritud heastavatest sammudest, sealhulgas sellest, kas ettevõttel on mis tahes kohustusi seoses heastavate sammude rakendamisega, ning
- kaaluda, kas ettevõttel on vaja astuda täiendavaid heastavaid samme, et käsitleda tuvastatud puudust ja seotud algpõhjust (algpõhjuseid), näiteks kui:
 - võrgustik ei ole astunud asjakohaseid heastavaid samme või
 - võrgustiku heastavad sammud võtavad aega, et tuvastatud puudust tulemuslikult käsitleda.

Kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamine (vt lõik 53)

A187. Üksikisikut (üksikisikuid), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, võivad hindamise läbiviimisel aidata teised üksikisikud. Hoolimata sellest jäävad kohustus ja vastutus seoses hindamisega üksikisiku(te)le, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga.

A188. Ajahetk, mil hindamine tehakse, võib oleneda ettevõtte tingimustest ja see võib langeda kokku ettevõtte majandusaasta lõpuga või iga-aastase monitoorimistsükli lõpetamisega.

A189. Informatsioon, mis annab aluse kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamiseks, hõlmab informatsiooni, mis edastatakse üksikisiku(te)le, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, kooskõlas lõiguga 46.

Skaleeritavuse näited, et demonstreerida, kuidas võidakse hankida informatsiooni, mis annab aluse kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamiseks

- Vähem keerukas ettevõttes võib (võivad) üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, olla monitoorimisse ja korrigeerimisse otseselt kaasatud ja seega on nad teadlikud informatsioonist, mis toetab kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamist.
- Keerukamas ettevõttes võib üksikisiku(te)l, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, olla vaja kehtestada protsessid, et kõrvutada, võtta kokku ja vahetada informatsiooni, mis on vajalik kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamiseks.

Kvaliteedijuhtimise süsteemi käsitleva järelduse tegemine (vt lõik 54)

A190. Käesoleva ISQMi kontekstis nähakse ette, et süsteemi kui terviku kasutamine annab ettevõttele põhjendatud kindluse, et kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgid saavutatakse. Kvaliteedijuhtimise süsteemi käsitleva järelduse tegemisel võib (võivad) üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi tulemuste kasutamisel võtta arvesse järgmist:

- tuvastatud puuduste tõsidus ja läbivus ning mõju kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärkide saavutamisele;
- kas ettevõtte on välja töötanud ja rakendanud heastavaid samme ning kas hindamise ajani astunud heastavad sammud on tulemuslikud ja
- kas tuvastatud puuduste mõju kvaliteedijuhtimise süsteemile on asjakohaselt parandatud, näiteks kas on astunud edasisi samme kooskõlas lõiguga 45.

A191. Võib esineda olukordi, mil tuvastatud puudused, mis on tõsised (sealhulgas tuvastatud puudused, mis on tõsised ja läbivad), on hindamise ajahetkel asjakohaselt korrigeeritud ja nende mõju parandatud. Sellistel juhtudel võib (võivad) üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, järeldada, et kvaliteedijuhtimise süsteem annab ettevõttele põhjendatud kindluse, et kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgid saavutatakse.

A192. Tuvastatud puudus võib avaldada kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamisele, rakendamisele ja kasutamisele läbivat mõju, kui näiteks:

- puudus mõjutab kvaliteedijuhtimise süsteemi mitut komponenti või aspekti;
- puudus piirdub kvaliteedijuhtimise süsteemi spetsiifilise komponendi või aspektiga, kuid on kvaliteedijuhtimise süsteemi seisukohast fundamentaalne;
- puudus mõjutab ettevõtte mitut äriüksust või geograafilist asukohta;
- puudus piirdub ühe äriüksuse või geograafilise asukohaga, kuid mõjutatud äriüksus või asukoht on ettevõtte jaoks üldiselt fundamentaalne;
- puudus mõjutab olulist osa teatavat tüüpi või olemusega tövõttudest.

Näide tuvastatud puuduse kohta, mida võib pidada tõsiseks, kuid mitte läbivaks

Ettevõtte tuvastab puuduse ettevõtte väiksemas piirkondlikus kontoris. Tuvastatud puudus on seotud mittevastavusega ettevõtte mitmele poliitikale või protseduurile. Ettevõtte määrab kindlaks, et piirkondliku kontori töökultuur, eelkõige piirkondliku kontori liidrite sammud ja käitumine, mis olid liigselt keskendunud finantsprioriteetidele, on aidanud kaasa tuvastatud puuduse algpõhjusele. Ettevõtte määrab kindlaks, et tuvastatud puuduse mõju on:

- tõsine, sest see on seotud piirkondliku kontori töökultuuriga ja üldise vastavuses olemisega ettevõtte poliitikatele või protseduuridele, ning
- mitteläbiv, sest see piirdub väiksema piirkondliku kontoriga.

A193. Üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, võib (võivad) järeldada, et kvaliteedijuhtimise süsteem ei anna ettevõttele põhjendatud kindlust selles, et kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgid saavutatakse, olukordades, mil tuvastatud puudused on tõsised ja läbivad, tuvastatud puuduste korrigeerimiseks astunud sammud ei ole asjakohased ning tuvastatud puuduste mõju ei ole asjakohaselt parandatud.

Näide tuvastatud puuduse kohta, mida võib pidada tõsiseks ja läbivaks

Ettevõtte tuvastab puuduse piirkondlikus kontoris, mis on ettevõtte suurim kontor ning annab finantsilist, tegevuspõhist ja tehnilist tuge kogu piirkonnale. Tuvastatud puudus on seotud mittevastavusega ettevõtte mitmele poliitikale või protseduurile. Ettevõtte määrab kindlaks, et piirkondliku kontori töökultuur, eelkõige piirkondliku kontori liidrite sammud ja käitumine, mis olid liigselt keskendunud finantsprioriteetidele, on aidanud kaasa tuvastatud puuduse algpõhjusele. Ettevõtte määrab kindlaks, et tuvastatud puuduse mõju on:

- tõsine, sest see on seotud piirkondliku kontori töökultuuriga ja üldise vastavuses olemisega ettevõtte poliitikatele või protseduuridele, ning
- läbiv, sest piirkondlik kontor on suurim kontor ja pakub tuge paljudele teistele kontoritele ning mittevastavus ettevõtte poliitikatele või protseduuridele võib avaldada laiemat mõju teistele kontoritele.

A194. Ettevõttel võib kuluda aega, et korrigeerida tuvastatud puudused, mis on tõsised ja läbivad. Kui ettevõtte jätkab sammu astumist tuvastatud puuduste korrigeerimiseks, võib tuvastatud puuduste läbivus väheneda ja võidakse kindlaks määrata, et tuvastatud puudused on endiselt tõsised, kuid mitte enam tõsised ja läbivad. Sellistel juhtudel võib (võivad) üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, järeldada, et kui arvata välja asjaolud, mis on seotud tuvastatud puudustega, millel on tõsine, kuid mitte läbiv mõju kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamisele, rakendamisele ja kasutamisele, annab kvaliteedijuhtimise süsteem ettevõttele põhjendatud kindluse, et kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgid saavutatakse.

A195. Käesolev ISQM ei nõua ettevõttelt sõltumatu kindlustandva töövõtu aruande hankimist oma kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta ega takista ettevõttel seda teha.

Viivitamatu ja asjakohase sammu astumine ning täiendav infovahetus (vt lõik 55)

A196. Olukordades, mil üksikisik(ud), kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, jõuab (jõuavad) lõigu 54 punktis b või lõigu 54 punktis c kirjeldatud järeldusele, võib ettevõtte astutav viivitamatu ja asjakohane samm hõlmata:

- meetmete rakendamist, et toetada töövõttude läbiviimist enamate ressursside määramise või rohkema juhendamaterjali väljatöötamise kaudu ning kinnitada, et ettevõtte väljaantud aruanded on antud tingimustes asjakohased, kuni ajani, mil tuvastatud puudused on korrigeeritud, ning info edastamist selliste meetmete kohta töövõtu meeskondadele;
- õigusnõu hankimist.

A197. Mõnes olukorras võib ettevõttel olla sõltumatu juhtorgan, mis teeb ettevõtte üle mittetäidesaatvat järelevalvet. Sellistes olukordades võib infovahetus hõlmata sõltumatu juhtorgani informeerimist.

A198. Näited olukordade kohta, mil ettevõttel võib olla asjakohane edastada infot kvaliteedijuhtimise süsteemi hindamise kohta välistele osapooltele:

- kui ettevõtte kuulub võrgustikku;
- kui teised võrgustikku kuuluvad ettevõtted kasutavad ettevõtte tehtavat tööd, näiteks grupi auditi puhul;
- kui ettevõtte on kindlaks määranud, et ettevõtte väljaantud aruanne on kvaliteedijuhtimise süsteemi vea tõttu mitteasjakohane, ning informeerida tuleb majandusüksuse juhtkonda või valitsemisülesandega isikuid;
- kui seadus või regulatsioon nõuab, et ettevõtte edastaks infot järelevalveasutusele või reguleerivale asutusele.

Töölase tegevuse hindamised (vt lõik 56)

A199. Perioodilised töölase tegevuse hindamised edendavad vastutust. Üksikisiku töölase tegevuse kaalumisel võib ettevõtte võtta arvesse:

- ettevõtte poolt kvaliteedijuhtimise süsteemi aspektide puhul teostatud monitoorimistegevuste tulemusi, mis on seotud üksikisiku kohustusega. Mõnes olukorras võib ettevõtte seada üksikisikule eesmärgid ja kõrvutada ettevõtte monitoorimistegevuste tulemusi nende eesmärkidega;
- samme, mida üksikisik on astunud vastuseks tuvastatud puudustele, mis on seotud selle üksikisiku kohustusega, sealhulgas nende sammude õigeaegsust ja tulemuslikkust.

Skaleeritavuse näited, et demonstreerida, kuidas ettevõtte võib töölase tegevuse hindamisi teha

- Vähem keerukas ettevõttes võib ettevõtte kaasata hindamise tegemisse teenuseosutaja või võivad ettevõtte monitoorimistegevuste tulemused osutada üksikisiku töölasele tegevusele.
- Keerukamas ettevõttes võib töölase tegevuse hindamisi teha ettevõtte juhtorgani sõltumatu mittejuhtival ametikohal olev liige või spetsiaalne komitee, mille järele valvab ettevõtte juhtorgan.

A200. Positiivset töölase tegevuse hindamist võib premeerida tasustamise, edutamise ja muude stiimulite kaudu, mis seavad tähelepanu keskmesse üksikisiku pühendumise kvaliteedile ja tugevdavad vastutust. Teisest küljest võib ettevõtte astuda korrigeerivaid samme, et käsitleda negatiivset töölase tegevuse hindamist, mis võib mõjutada ettevõtte kvaliteedieesmärkide saavutamist.

Avaliku sektori puhul arvessevõetavad asjaolud

A201. Avaliku sektori puhul ei pruugi töölase tegevuse hindamise tegemine üksikisiku(te) puhul, kellele on määratud lõplik kohustus ja vastutus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemiga, või sammude astumine töölase tegevuse hindamise tulemuste käsitlemiseks olla teostatav, võttes arvesse üksikisiku ametikoha olemust. Sellegipoolest võib töölase tegevuse hindamisi siiski teha ettevõtte muude üksikisikute puhul, kellele on määratud tegevuspõhine kohustus seoses kvaliteedijuhtimise süsteemi aspektidega.

Dokumentatsioon (vt lõigud 57–59)

A202. Dokumentatsioon annab tõendusmaterjali, et ettevõtte on vastavuses käesoleva ISQMiga ning seaduse, regulatsiooni või asjassepuutuvate eetikanouetega. Samuti võib see olla kasulik personali ja töövõtu meeskondade väljaõppeks, organisatsiooniliste teadmiste säilitamise tagamiseks ja ettevõtte poolt kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta tehtud otsuste varasema aluse esitamiseks. Ettevõttel ei ole vajalik ega otstarbekas dokumenteerida iga kvaliteedijuhtimise süsteemi kohta arvesse võetud asjaolu või tehtud otsustust. Peale selle võib ettevõtte tõendada käesoleva ISQMiga vastavuses olemist oma informatsiooni ja infovahetuse komponendi, dokumentide või muude kirjalike materjalide või infotehnoloogiliste rakenduste kaudu, mis on kvaliteedijuhtimise süsteemi komponentide lahutamatud osad.

A203. Dokumentatsioon võib olla ametlike kirjalike käsiraamatute, kontrollnimekirjade ja vormide kujul, võib olla mitteametlikult dokumenteeritud (nt elektrooniline infovahetus või postitused veebisaitidel) või seda võidakse hoida infotehnoloogilistes rakendustes või muudes digitaalsetes vormides (nt andmebaasides). Tegurid, mis võivad mõjutada ettevõtte otsustusi dokumentatsiooni vormi, sisu ja ulatuse kohta, sealhulgas dokumentatsiooni ajakohastamise sageduse kohta, võivad hõlmata:

- ettevõtte keerukust ja kontorite arvu;
- ettevõtte praktilise ja organisatsiooni olemust ja keerukust;
- ettevõtte läbiviidavate töövõtte olemust ja nende majandusüksuste olemust, mille jaoks töövõtte läbi viiakse;
- dokumenteeritava asjaolu olemust ja keerukust, näiteks kas see on seotud kvaliteedijuhtimise süsteemi aspektiga, mis on muutunud, või kõrgema kvaliteediriskiga valdkonnaga, ning asjaoluga seotud otsustuste keerukust ja
- kvaliteedijuhtimise süsteemi muutuste sagedust ja ulatust.

Vähem keerukas ettevõttes ei pruugi olla vaja dokumentatsiooni, mis toetab asjaolusid, mille kohta on infot vahetatud, sest mitteametlikud infovahetuse meetodid võivad olla tulemuslikud. Sellegipoolest võib vähem keerukas ettevõtte määrata kindlaks, et sellise infovahetuse dokumenteerimine on asjakohane tagamaks tõendusmaterjali selle toimumise kohta.

A204. Mõnel juhul võib väline järelevalveasutus kehtestada kas ametlikult või mitteametlikult dokumentatsiooninõudeid, näiteks välise inspekteerimise tähelepanekute väljundi tulemusel. Ka asjassepuutuvad eetikanouded võivad sisaldada dokumenteerimist käsitlevaid spetsiifilisi nõudeid, näiteks nõuab IESBA koodeks dokumentatsiooni konkreetsete asjaolude kohta, sealhulgas teatavate olukordade kohta, mis on seotud huvide konfliktidega, mittevastavusega seadustele ja regulatsioonidele ning sõltumatusena.

A205. Ettevõtte ei pea dokumenteerima iga tingimuse, sündmuse, olukorra, tegevuse või tegevusetuse arvessevõtmist iga kvaliteedieesmärgi puhul või iga riski puhul, mis võib tingida kvaliteediriski. Siiski

võib ettevõtte kvaliteediriskide dokumenteerimisel ja selle dokumenteerimisel, kuidas ettevõtte vastused kvaliteediriske käsitlevad, dokumenteerida kvaliteediriskidele antud hinnangu põhjuseid (st arvessevõetud esinemine ja mõju ühe või mitme kvaliteedieesmärgi saavutamisele), et toetada vastuste järjepidevat rakendamist ja kasutamist.

A206. Dokumentatsiooni võivad esitada võrgustik, muud võrgustikku kuuluvad ettevõtted või võrgustikku kuuluvad muud struktuurid või organisatsioonid